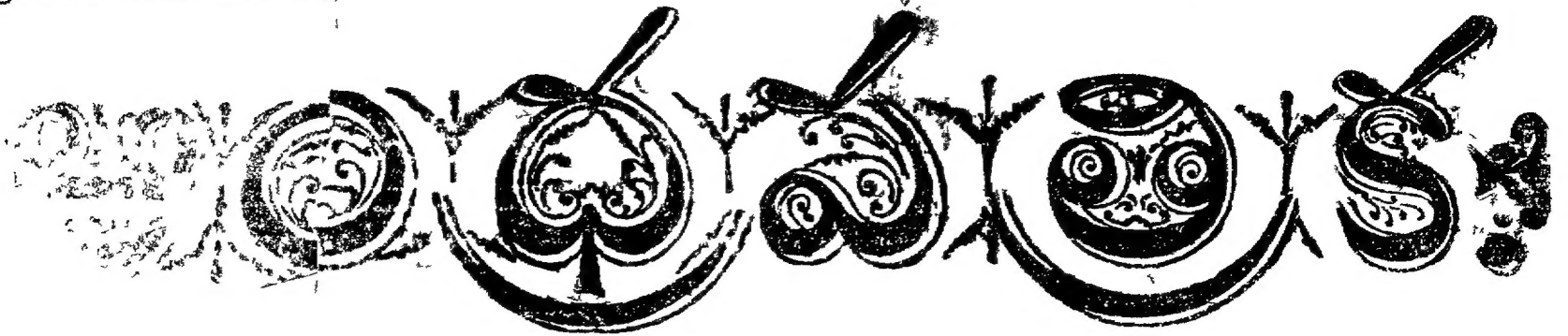

Register No. M. III.

Post Box No. 212.

విడిచెక్ 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11

గ్రామము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 31-వ తేది బుధవారము

శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస శుద్ధ షష్ఠి ౬.

No 231

నంచిక ౨౩౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివ.ందు

స్వగోష్ఠివాంచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది

పంచభాష చిటి మాచి కొని మోచుకొనుగడు

అమృతాంజనము సకల

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బాకదోలును, పొట్లగొట్టును
బెణుగుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దరదన తొలగించును

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేశమున
కారోగ్యము గలిగించును నొప్పులు తీసివేయును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

గడియారము గొలుసులు ప్రయాసలేదు!
నిష్కలము, 172 (౬౬) గాగిన మంచి ప్రతిభిత్తి కౌల్యం ౧౨౭
32 వరుసులు మె॥ 30 పవనములవరకు గడియారము గొలుసులు సర్వ 1.
6 వరుసులు గడియారములకు తగిలించుటకు ముష్టి గువాటిని పలు
గంతులకు తయారుచేసి సిగ్గుముగా నుంచుచున్నాము
ఈ రకమునకు సీకి 1-కి 1.8-0 చార్జీయరను
సవరము బంగారుపురానీ నిచ్చెదము

కృష్ణా రాజగోపాలయ్య శెట్టి, గురునాథయ్య శెట్టి కంపెనీ,
చిరంజీవి రోడ్డు, 25, పునాబురూ రోడ్డు, వదరాపేట.

Madras Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు వందెములు

1924-1925

ఈదిగుం తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగను

1925 ఫిబ్రవరి జనవరి 1, 3, 10, 12, 17, 24, 31.

1925 ఫిబ్రవరి ఫిబ్రవరి 7, 14

ఎల్క్విక్ కోలాలి జేటరు బుక్కుచేకర్లు

ప్రవేశకర్తలు:

మొదటితిరిగతి పురుషులకు రూ 5. స్త్రీలు రూ 3.
రెండవతిరిగతి. ,, ,, 1. ,, 0.5-0.

బీచ్, చర్మ, గెగ్గెరు మొదలగు వేలముల
మంజీ స్పెషలు రిల్ల పోవును

ఇకర వివరములకు గొడలకు చిటిచియున్న
మా వెద్దకోటనులకు కూడగొప్పము

జయవళికరణి

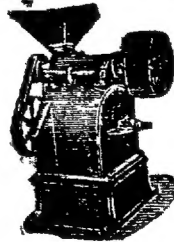
మూలక సంబంధమైన తాయతి, ధరించుకొన్న రోజుల
వరకు కార్యానుకూలము క్షేత్రమును పరిషియోయి బయము
చేయువనల ప్రాబులము మొదలైనవి ఏర్పడును. తాయతి 1-కి
రూ 2.0-0, 5-కి రూ 7.8-0 స్పెషలుగ నుం విగయముల
కును రక్ష తయారుచేసి పంపబడును రూ 50/- చార్జీయవును.

(గ్యారంటీ). ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిసాలయము,

తిరుత్తణి, చిత్రావట్ల.

మెషిన్లు అమ్మకము

1. బిక్కికోత్త 12 గుట్టముల పవనముల బెట్టియించును.
2. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 82 గుట్టములపవనముల పాతబెట్టె పోరన్న వి. ఇంజన,
2 వక్రములు. ప్లాన్లతో సహా.
3. రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 28 గుట్టముల పవనముల పాతబెట్టె, పోరన్న వి. ఇం
జన రెండుచక్రములు, ప్లాన్లు, ఏరు, రిసీవరు, కంపెనరుతో సహా. ములు సెల్వెట్ ప్లాన్లతో సహా
4. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 25 గుట్టముల పవనముల అక్రాయిము, మైపుపోరన్న వి యింజను రెండుచక్ర
5. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 20 గుట్టముల పవనముల పాతబెట్టె పోరన్న వి యింజను.
6. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 10-12 గుట్టముల పవనముల పోరన్న వి యింజను
7. బెట్టి రెండుపొల్లు పోరన్నతో సహా వైజ 1 కు 2 కు
8. క్రాత్తి 18 అంగులముల స్ట్రోక్కు చేగములకు షేంట్లమెషిన్.
9. 14 అంగులముల డైయూమిటరులకు, పర్లికల్, పింట్లెట్.
10. ఒకక్రత్తి 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం రెండుక్రత్తి, 10 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం, సెంటుకన్యూ, నయకు లక్షాన, యింకా రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 12 అడుగులు X 10 అం. పింటరు స్క్రూ కుకు ఒకక్రత్తి బెట్టి బాప్లెట్టరు

మాయెక్క-ధరలు మిక్కిలి తక్కువ. వచ్చి మాస్టరుమాధును.

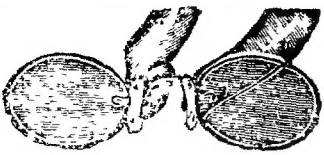
బి. డి. బెట్టి అంతు కంపెనీ, 8, సెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

అర్చి వెళ్ళు ప్రస్తుతము శాపవనభణి ప్రవేశ బెట్టరున్న
చట్టమునుగూర్చి జరిగిన యాచన్న ను అందలి ముఖ్యాంశములిన్ని
టిని చెబుతున్నది. (ఆ. ప్రె.)

శివజిల్లా

శాస్త్రీయ నేత్రములను పరిక్షించి,
ప్రదేశము ననుసరించి

గ్యారంటీమీద సులోచనములు యివ్వగల సమర్థులు.

మెస్సర్స్: వి. యస్. శాస్త్రి ఆండ్ సన్స్ తెనాలి.

చౌధులు కావలెను.

నెం 57/58 ను 59 నా నూతన, వికాసమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకును,

మెకానికలను నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.

తెనాలిమే తెలుగు, ఆంగ్ల ప్రాస్ఫెక్టునుచు ప్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తంత్రీలొకము: మోటోస్కూల్

అలిఫోను: నెం 1144

శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,

మద్రాసు.

రూ 500 ల బహుమతి

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల బెజవాడ

క్రీస్తుకము పదునారువదనేడు శతాబ్దములలో శకాలమునకు సంబంధించినదైనను హిందూ దేశచరిత్రవిషయమునవలెను సుత్రమైనదానికి అయిన పండలూప్యములు బహుమతి ఇవ్వబడును. రెండవదాని మూడవదానినికూడ తగినబహుమతినిచ్చి తీసుకొనవచ్చును. అచ్చులో 300 పేజీలకు తక్కువగాకుండును 400 పేజీలకు మించకుండును నుండునటుల కాగితముయొక్క ఒకవైపునే ప్రాసి 1925 సం. 80 జూన్ నెలాఖరులోపున మాకు పంపవలెను. మొగలాయిపాలమునందు, భరతవర్షము యొక్క ఉన్నతస్థితి, పార్శ్వకామికాభివృద్ధి, హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ, మతసహనము, గ్రామ సంఘములు మొదలగు విషయము లుండవలెను.

31 వ కుసుములు లక్ష్యణరాయవ్యాసావధి. 32 ప్రాచీనస్వాతంత్ర్యవిజయము. 33 అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిశిక్షారామయ్యగారిచే పీఠిక వ్రాయబడినది గ్రంథకర్త అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు. మెల రూ 1-12-0. చందాదారులకు రూ 1.4.0.

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు,

మెనేజరు - విజ్ఞానచంద్రికామండలి బెజవాడ.

నిలయురు కాల్యరైతుల సమావేశము

ఇ. యస్. కుండగా రధ్యక్షుగ నున్నారు.

మధుర, డిశంబరు 28:— నిలయురు కాల్యరైతుల ప్రభుసమావేశము నేటి యాదయమున ఇ. యస్. కుండగా రధ్యక్షుల క్రింద తిరుప్పురం కుండగేవాలయ ప్రాంగణమందు సమావేశమయ్యెను. ముఖ్యు 200 రైతులు 10 లేక 12 గ్రామము లందుండివచ్చిరి.

రాజప్రతినిధి

కలకత్తా, డిశంబరు 30:— భోపాల్, బీకానర్ గారికి సోమ వారమునాడు రాజప్రతినిధి బహుమతిచ్చెను. దీనిపురమహారాజు సర్ పి. లెటాగూరు మహారాజు, సి. డి. బీర్లా, సర్ జె. సి. బోసుగారు రాజప్రతినిధిని సందర్శించిరి.

విచిత్రచరణము.

ది 27.12.24 తేదీనాయంకాలము 8 గంటలకు నర్సారావుపేట విక్టోరియామెమోరియల్ సంఘములో ముఖ్యపాత్రను ధరించు గాన కళావికారదుండును నాటకాలంకార మణి భూషణుండును గుంటూరు, బెజవాడ, కాకినాడమొదలగు, పెద్దపట్టణములయందు సువర్ణపతకములచే గౌరవింపబడినట్టి మహానీయుండును అగు శ్రీయుత బెల్లంకొండ నరసింహారావు గారు కొండమంచి స్నేహితులతో సంభాషించుచు అకస్మాత్తుగా వరజించినందుల కొంతయు చింతించుచు వారి కుటుంబమువారికి సానుభూతిని తెలుపుచున్నాము (ఒకవిలేఖరి)

సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరస్వామిత్రిము (కరవ)

ది 2.12.24 న శ్రీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరస్వామిత్రిము జయ ప్రథముగా జరిగినది. ఉత్సవగ్రహములు చేయించి సమర్పించిన ముద్రసిద్ధులు, కాకినాడనా ప్రత్యులు నగు శ్రీమైండా శ్రీరామ కృష్ణయ్య, పంకటనారాయణగార్లు వారిమిత్రులతో కలుచేసి సంప్రాక్షణం, ఉత్సాహపు వగైరా ఉత్సవము చేయించిరి. నిడు పేదలకు అన్నదానము గావింపబడెను. ఆదినమున ఒకవర్షము పచ్చి విగ్రహములవద్ద యంతగా చాలమంది ఆశ్చర్యముతో చూచిరి. (ఒకవిలేఖరి)

మెన్తరిజము నేర్చుకొనుదు

1416

మెన్తరిజము, హిత్తుటిజము, కాటో రీడింగు, కాన్సెప్ట్ ట్రేషన్, ఆర్థిక శ్రీ, దూరదృష్టి, దూరక్రమము, మెన్తరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, కుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే ఆధ్యాపయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మెల ప్రతి 1.కి రూ. 1.0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్తరిజ్టు ఏలూర

అతినరముల బలహీనత చేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధికి అద్భుతనివారిణి

నాకు అతినరముల బలహీనతచేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధిని బాగుగాబుద్ధి, మద్రాసు ఆర్మీనియన్ పీథిలో నెం 72 రు గృహమునందుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు వారికి అనేకసమస్కారములు. రెండుమాసములక్రిందట ఒక నెట్టున కొంతదూరముకూడ నడుచుటకు శక్తి లేకుండెను. ప్రస్తుతము ఆయాసము, అలసట లేకుండా ఒక నెట్టున 2 మైళ్లదూరముకూడ నడచుటకు శక్తిగలదు. నేనిప్పుడు పుష్టికరముగా నున్నాను. నా వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా పడినవి.

మిస్. ఇ.ఎమ్. శేగో, 2/1 టి. 0 గడముడలి

విధి, పార్కు, బెను, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్టుము రూ 15-0-0

39 వ పేజీయ మహాజనన

27 వ తేదీ సమావేశము

సంపూర్ణ వివరములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకవిభాగం)

సరిగ్గా 11 గంటలకు మహాత్ములను నాంధ్రప్రదేశ్ సభా భవనమునకు వచ్చిరి. అందఱును లేచి నిలచియుండ వలసియుండు జాతీయగీతములను పాడిరి. నేడు సభ ప్రారంభమునకు శ్రీ కమలాక్షి యిరుప్రక్కలను (ప్రజలు చాలతక్కువగానుండిరి. కాని ప్రతినిధులస్థానములలో చాలనుండి వచ్చియుండిరి. గాలిరికైన గొడవ ప్రజలు విస్తారముగా కనబడలేదు. పిమ్మట క్రమక్రమ నాయకులను సభాన సభాసభ్యులను రాసాగిరి. స్థానము నిన్నటివలెనే నింపియుండెను.

పిమ్మట హోదాగ్రహణబోధాధ్యక్షులుగా హిందీలో జాతీయగీతములను పాడిరి.

అసత్యజోతును సత్యజోతును జలముకే! హో! బలిచ దీపర! అవనాశనభద్రాదుకే హో!

పిమ్మట మహాత్ముడు ఉపన్యాసమునకు వచ్చెను. శ్రీమద్గ్రామీణుల మరణమునకు పానుభూతిని చెలుపుట నిన్న మర చినుదులకు చాల చింతించుచున్నాను. నన్ను సింధురాష్ట్రములు క్షమింపగోరెను. గ్రామీణుల మహాత్ములయులను హిందూమహాత్ములయైత్రుని మహాత్మాత్వముగా కోరినవాడు. మిరందరును లేచినిలచి తీర్మానము నామోదింపవలెనని కోరగా అందఱును లేచినిలచి తీర్మానము నామోదించిరి.

నేడు ఈ పోషాదింపబడనున్న తీర్మానములను అచ్చువేసి యిచ్చుటకు సభాసభ్యులందరికి ఆవకాశము గలగలేదు. అందులకు నేను చింతించుచున్నానని మహాత్ముడు నుడివెను.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి ప్రశంస

ఈతీర్మానము మహాత్ముడు పాడించెను. నుండరలలు గారు హిందీభాషలోను మరియుకరం కర్నాటక భాషలోను వివరించిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి తప్ప తక్కినవారందఱు యీ తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

బర్మాదేశీయులపట్ల సానుభూతి

ఈతీర్మానమును తరువాత గారు పాడించిరి. తీర్మానమును ఆంగ్లభాషలో చదివిరి. హిందూస్థానిలో నుపసంగించిరి. దానిని కర్నాటక భాషలోను హిందీభాషలోను భాషాంతరీకరించి తెలిపిరి. తరువాత గారు బర్మా రాజకీయచరిత్రను సంగ్రహము గావించిరి. భారతి కాంగ్రెసువారు కోరుచున్న సంస్కరణములను తాముకూడ కోరుచున్నామని బర్మావారు పిమ్మట ప్రకటించిరి. బర్మావారు భారతదేశము నుండి విడిపోగోరనవో మనకు వత్తును లేదు. అశ్వంతరములేదు గాని వారెట్లు విడిపోవగోరుదులేదు. బర్మావారు ఆసహాయోద్యమమును బహిష్కరణములను మొదలు ప్రారంభించిరి. కాని పిమ్మట వారిలోను శాంతిభావము మేర్పడినది. పిమ్మట వైలు కమిషను వచ్చినపుడు బర్మాలోని భారతీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలెనని అను ప్రశ్న వచ్చినది. దానిని భారతీయులు కోరదగినదిగాదు. అందువలన బర్మావారికి భారతీయులపట్ల నమ్మకము తొలగెను. కాని బర్మాలో భారతీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మేర్పరపబడెను. దానిని యీమహా సభవారు నిరసింపజొన్న జగ్జావారికి మనదైన విశ్వాసము తొలగిపోవును. బర్మాలో యిప్పుడు నిర్బంధవిధానము ప్రబలమైనది. రివరెండు ఉత్తమానికి బట్టలు గారు ఖైదుకీడు చేసిరి. ఇంకాసభ్యులకును నాయకులకును మంత్రిత్వమిచ్చిరి. కాన మిరితీర్మాన ముమోదింపవలెనని త్యాగీ గారు నుడివెరి.

ఈతీర్మానమును మదనజీతుగారు అనువదించుచు ఆంగ్లమున మాటలాడిరి. అఖిల బర్మాసంఘముకేంద 7000 ఉపసంఘములున్నవి. సర్ హార్మిర్మర్మర్మర్మర్మ 800 సంఘములు అక్రమసంఘములని ప్రకటించిరి. చాలనుండి ధనమును సాక్షును దొరలనువారు హరించిరి. బర్మాకు ఉత్తమగాత్ర ప్రధాన జాతీయనాయకుడు అయిన చెరసాలలోనున్నాడు. వారిపట్ల మనము సానుభూతిని చూపవలెను. బర్మావారిలో భిన్నమతములున్నవి. వారు స్వాతంత్ర్యప్రియులు 1917 నుండి బర్మాలో రాజకీయ విదేశీయము ప్రారంభమైనది. 1921 లో ఇనుక ఉత్తమగ్రామీణుల చెరసాలలో పెట్టిరి. ఆయనను విధినిపిమ్మట విరలఉత్తమ గారు చాలాసమయము ప్రచారముచేసిరి. ఇప్పుడు కాపిటానను టాన్సుసంబంధమున ఆయనను మరల చెరసాలలో

పెట్టిరి. ప్రతిపురుషుడను ప్రతిస్త్రీయును సొలుకు చేరి శిక్ష రూపొందు నియమములు. అచట ఒక విస్తారావస్థమున 2 మా పానులు. ఈవస్తు కొరకు వారు ముందుగానే ఏర్పాటు భావ్యమును జట్టి యిచ్చు వలెను. వర్తకులు ౩ స్త్రీలు ఒకరూపాయకంటె ఎక్కువ యిచ్చుదురు. ఇందువలన బర్మాలోని నేడలకు చాల వత్తును కలుగుచున్నదిగాన బర్మాలో నున్న భారతీయులందఱును ముఖ్యముగా వంగ ప్రవిడ ఆంధ్ర రాష్ట్రములవారును బర్మావారిపట్ల సానుభూతిని చూపవలెను. నేనీ తీర్మానమును బలపరచెదనని మదనజీతుగారు ఆంగ్లమున నుడివెరి.

శ్రీమదా ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు గూడ ఆంగ్లమున దీనిని బలపరచిరి. ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమునగా నిరంకుశాధికారవత్తమునకు చిరాయువు నొసంగుటయే. ఏలవనగా ఈప్రాతినిధ్యము నిర్మవధికారము నిరంకుశోద్యోగులకే కలదు. మిరు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును నికరింపవలెను. అత్యవసర సందర్భములందు తప్ప దానిని ఆమోదింపరాదు. మనము చేయదగినది రెండు ముఖ్యకార్యములు కలవు. జేయవలెనో నైకమత్యమును కలిగించుటయును నిరంకుశోద్యోగుల రెండిరించుటయునుగాన బర్మాలోగూడ భారతీయు లాపదతినే ఆప లంబింపవలెనని శ్రీనివాసయ్యంగారు నుడివెరి. తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను.

కోహటు గుర్బురాతీర్మానము

దీనిని పండిత మోతీలాలు నైరూపగా రుపపాడించిరి. ఆంగ్లమున మాటలాడిరి. దానిని కర్నాటక హిందీభాషలలో గూడ వివరించిరి.

పిమ్మట మోతీలాలుగారు ఆంగ్లమున తీర్మానమును గూర్చి సంగ్రహముగా వివరించిరి. కోహటులో చాల ప్రజలు మన దౌర్జన్యము జరిగినది. నాజన్మమధ్యమున నేటివరకును యిదివరకటి ప్రజలకష్టస్థితియు మన జేకేమున నెడలకు జరుగలేదు. ప్రభుత్వమువారు ప్రజల సహాయమును నిరాకరించిరి. వంగరాష్ట్రమున నిర్బంధవిధానమువలన కలిగిన ఘోరమునకును కోహటు ఘోరమునకును భేదమేమియును లేదు. వంగరాష్ట్రమున అరాజకు లేవనో కలరని విశతత లేకుండ నిర్భోభులను చాలకుండిరి అత్యుచేసిరి. కోహటులో వందలకొలది గృహములను తగులబెట్టిరి. వేవలయమునుగూడ పాడుచేసిరి. ఇప్పుడి వివాదమున కెవరు కారణ మనునది మన ప్రశ్నగాదు. అంతు నలభ ప్రయోజనములేదు. సంయోగము కలుగదుగాన మిరందరును యీ తీర్మానము నామోదింపగోరెదను అని మోతీలాలు గారు నుడివెరి.

మాలానా మోతాలీగారు

మోతాలీగారు హిందూస్థానీలో నుపసంగించుచు యీ తీర్మానమును బలపరచిరి. మేము రావల్పిండిచ్చెల్లి కోహటు మహాత్ములయలను రక్షింప గావలెనని వారు ను కోహటు వారు ను రామని తంతువారల నంపిరి. ఇప్పుడు విచారింపగా నాతంతువారలు పెహావరువారికి కోహటువారి కిని చేరలేదనియును, అచటి ప్రభుత్వసంబంధము మాకటుల తంతువారలు యిచ్చినవియు యిప్పుడు నాకు లేఖలు వచ్చినవి. అని ఆలేఖలను చదివితి. నవంబరు 26 వ తేదీని కోహటులోను రావల్పిండిలోను 1500 మందిని అరెస్టుచేసిరి తెలిసినది. కోహటు విషయమై పంఖము నేర్పరచి విచారణ చేసెదను. (అని చెప్పమండగా దాక్టరు ఆనినినెంటు జమునాదాసు ద్వారకదాసుగార్లును ముగింపదరునువచ్చిరి. సభలో వార్త ధ్వనులు చెలగెను. మహాత్ముడులేచినిలచి స్వాగతమొసగాను. వారి నివేదికపై కూర్చుండలేట్టిరి.) మాతల్లిగారే చిన్నప్పటి నుండియు ముఖ్యులను పెంచిరి. వాతముడు పుట్టగానే మా తండ్రి చనిపోయెను. మిరు హిందూమహాత్ములయైత్రుని యాతీజీవమును పాటుపడవలెనని ఆవసాన సమయమందు మాతల్లి మాకు ఆజ్ఞాపించినది. అప్పుడు నేనును నానాదరుడును అతని భార్యయును బంధువర్తనంతయును ఆమె పన్నీధిని వాస్తానము చేసితిమి గాన మిరితీర్మానము నామోదింపవలెను. గుల్బర్గా విషయమున తమ ఉద్యోగులు తమ సంస్థానమునకు కళంకము తెచ్చిరి. నైరూపగాత్ర నుడివెరి అని మోతాలీగారు నుడివెరి.

లాల్లా లజపతిరాయంగారు

పిమ్మట గంధీర మార్గధ్యమును చెలంగ లాలాజీ పీతము నధిష్ఠించి ఆంగ్లభాషలో మాటలాడిరి. కోహటు దారుణము హిందూజేకమునందు బ్రిటిషు పరిపాలన చరిత్రలో దారుణ తమము. హిందూమహాత్ములయైత్రుని కలిగించినగాని మన

జేకమున కెట్టి లాభమును కలుగదు. శాంతి విశ్వేక్యము స్వరాజ్యము ఖద్దరు అస్పృశ్యతా నివారణము మున్నగునవేయును లంబించవలె నేను నైవసాక్షిగా పలుకుచున్నాను గాన మిరందరును తక్కిన ప్రయత్నముల నన్నిటిని విరమించి హిందూ మహాత్ములయైత్రుని గూర్చియే పనిచేయునలెను. భారతదేశ కాంతియేగాక ఆకియాఖండ కాంతియే, గాక ప్రపంచకాంతి యంతయును దీనిపైననే ఆభారపడియున్నది. నేను హిందువులను మహాత్ములయలను గూడ నింపుచు చిరకాలము క్రిందటనే హిందువులకును మహాత్ములయలకును కోహటులో కలతలు కలిగెను. తరువాత చెరువునుబాల్చి తగవుగలిగెను. పిమ్మట జన్మాష్టమివారు మహాత్ములయల క తత్వం త ఆవహానకరమును గేయమును యుద్రించి హిందువులు పంచి పెట్టిరి. ఇచ్చిచాల కోహటును. చాల ఆవహానకరము. మహాత్ములయల లేవనో అంతయును హిందూమహాత్ములు దూషించి రను కారణమున నీగేయమును ప్రకటించిరను వాదమును నేను బొత్తిగా నంగీకరింపజాలను. చెరువునిగూర్చి మహాత్ములయల హిందువుల కనుకూలముగానే పరిష్కరించిరి. కోహటును ప్రకటించిన పిమ్మట హిందువులు మహాత్ములయల క్షమాపన ను కోరుచు తీర్మానము చేసిరి. భిలాభునుసభ వారికి పంపిరి. కరపత్రము లన్నియు కమిషనును కోరగా ఆతనికి వకపరచిరి. వానిని కమిషనురు తగుల బెట్టించెను. ఆత సంగతులను లాలాజీ వివరించెను. మహాత్ములయల ప్రమాణము చేసిరి. వారి యిచ్చుండిని దొరతమువారు తొలగించినవో వారే పశుబలమును ప్రయోగించి తొలగింపవలెను. అంతవరకును తమ భార్యలను పరిత్యజింపవలె ననునదియే ఆసమాణము. పిమ్మట ఉద్యోగులు తమ ధర్మమును నేలము పాత్యజించిరి. ప్రమాణమును గూర్చిన వార్త ఉద్యోగులకు 9 వ తేదీ ఉదయముననే చేరిన ను వారునేలను పిలచి బందోబస్త చేయలేదు. హిందువులు అగష్టు నెల 8, 9, 10 తేదీలను ఉద్యోగుల కందరికిని రెలివార్లలను పంపినను వారెట్టి శ్రద్ధను చూపలేదు. గురుకాబాబులో వెనక జరిగిన దామణము దీనివలన నాకు కృతజ్ఞత వచ్చినది. గురుకాబాబు ఆ మృత పరుకు కడు చెరువ గానున్న ను గవర్నరు అమృతపరుకు పచ్చిపుడు ప్రజలు తెలుపగా వారు మిచ్చుకుండిరి. గురుకాబాబుకు వెల్లిమాడుదని కోరగా వారు నిరాకరించిరి. అమృతపరు వెద్యకాలకు వెల్లి మాడుదని కోరిననుగూడ తమ ప్రతిష్ఠకు భంగముకలుగ దని ఉద్యోగులు వెల్లిలేదు. ఈ ప్రభుత్వమువారి పరిపాలన విధాన మిరితిగాను న్నది. కాన యిండియా దొరతమువారి విచారణయును ప్రకటనయును సరియైనవి కావు. సరిహద్దు రాష్ట్రములలోని హిందువులు మహాత్ములయల అనుగ్రహమును సంపాదించ గలిగిన గాని అచట హిందువులు బ్రతుకలేరు. అచట 100 కి 94 గురు మహాత్ములయలను 6 గురు హిందువులను కలరు. ఒకరు స్వతంత్రసంఘము నేర్పరచి విచారణ జరుపవలెను. ఈమధ్యలో దొరతమునకు కొంతసంబంధ ముండకపోదు. ప్రత్యేకమతాభిమానము అన్ని రాష్ట్రములలోను వ్యాపించుచున్నది. తమరాష్ట్రములలో నట్టితొందర కలుగ దనుకు వారు ప్రాంతములయే చెప్పగదు. జేవులకొగత మోక్షము కొగకు దీనయైన భరతమాతకొరకు వినుత్యమును వృద్ధికోలనింపకు. ప్రతీకారమును చేయకు. మిరలుల చేయున్నవో మీ కోహాఖ్యమును పరిసౌఖ్యమునుగూడ లేదు. మన నాయకులు వెంటనే రావల్పిండిచ్చెల్లి సమాధానము మదుర్పవలెను అని లాలాజీ నుడివెను.

బాఫరాల్పానుగారు

ఇంతటినుండి మహాత్ములయలగూడ యీమహాసభలో అధికమగుదీక్షను బూనెదరు అని వీరు నుడివెరి. లాలాజీగారు హిందూ మహాత్ములయలయైత్రునిగూర్చి నుడివిన వాక్యముల నన్నిటిని నేను మహాభూర్యముగా బలపరచెదను. శ్రీకృష్ణుని పరముగల కరపత్రములను తగులబెట్టిరి హిందువులు పారలూలు చేసిరిగాని పిమ్మట ఉద్యోగులు వారినికొంతిపరచిరి. మహాత్ములయలను వట్టుపెట్టుకోలేదని కోలపరచిరి. ప్రమాణము చేసిరిని మరికొంద రనిరి. వారు గతరాత్రి ప్రమాణము చేసెయున్నవో గురుకాబాబు ఉదయముననే హిందువులపై పడియుండును. మహాత్ములయలలులచేయక డిట్టికమిషనువద్దకు వెళ్లిరి. పిమ్మట గలభాజరిగినది. మహాత్ములయల ముందుగలభాచేసిరను నూరున లాలాజీ మాటలపని చేయిస్తున్నది. అది నిజముగాదు అని వీరు నుడివెరి.

నుద్యోగ్గురు గారు యీవిషయమును కన్నడభాషలో వివరించిరి.

పిమ్మట మహాత్ముడు హిందీలో వివరించిరి. ఇంకొకరు గూడ మాట్లాడగోరి గాని నేను అనుమతి నియ్యలేదు. నేను యీ విషయమును వదులు. సంకల్పానుష్ఠానమునా తేర్చరచిన పంచాయతీలో నేనుగూడ నొక సభ్యుడను. అని మహాత్ముడు నడిచి పిమ్మట చుట్టూ తిరుగుచు మామోదింపబడెను. “దేశ సేవలో ఎటువంటి అనుభూతిగూడ ప్రతితీర్మానమును వివరింపవలెనని కోరిరి. అది సాధ్యముగాదు. 21 పరీగాలను 15 భాషలును గలవు ఏరాష్ట్రమున యీ సభ జరుగునో ఆ రాష్ట్ర భాషలోను ఆంగ్ల భాషలోను హిందీ భాషలోను మాత్రమే ఉపపాదించబడును.” అని మహాత్ముడు నడిచెను.

అస్పృశ్యత్వాని వారణము - వైకంఠత్యాగ్రహము
ఎల్. వి. భోపల్గురు గారి తీర్మానమును నుపపాదించిరి. ఆంగ్ల భాషలో చదివిరి. ముద్రాపత్రముగా కన్నడమునను నుం దరలాయుగారు హిందీ భాషలో చదివిరి.

పిమ్మట భోపల్గురు మహారాష్ట్ర భాషలో ఉపన్యసిందిరి.

బాబూ కైలాసనాథు ఖిషిగారు ఆంగ్ల భాషలో యీ తీర్మానమును బలపరచిరి.

పిమ్మట సర్దారు కృష్ణసింగుగారు ఉరదూలో మాట్లాడిరి.

ఒక బ్రాహ్మణుడు స్నానముచేసి వచ్చుచుండగా ఒక కూడ్రుడు వీధి ఆరుగురై కూర్చుండెను. అతనిని చూచింత మాత్రముననే ఆ బ్రాహ్మణుడు మైలబడితినని మరలజూచి స్నానముచేసెను. అంతట ఆ కూడ్రుడు సత్యాగ్రహ మొనరించి అచట నేడుండెను. అందువలన ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆనాడు 25 సార్లు స్నానము చేసెను అతని కింక దారితోడు చివరకు ఒక మిత్రుడువచ్చి ఆ బ్రాహ్మణుడు మూర్ఖుడని పరాయణుడు. ఇంకొక స్నానముచేసిన వాతము క్రమిచ్చి చచ్చిపోవును గాన దయయించి నీవులోనికి పోమి అహింస ప్రతిపాదించు. మూడువారల మొత్తంవరకు పోయినదో చూడుడు. మన మీ సోదరులకు పంచములని బహిష్కరించుట హిందూమత విరుద్ధము. కలిసి ఎంగిలిచేసి యిచ్చిన పండ్లు శ్రీరాముడు భుజించెనీ. రామచంద్రునికంటె మర మధికులమా? అని యితడు నడిచెను.

ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారు పిమ్మట కన్నడ భాషలో నుపన్యసిందిరి. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర ద్వైవములనుగూర్చి గూడ వివరించిరి.

కాన్యకంఠ గణపతిశాస్త్రి గారు సంగ్రహము ననుసరించిరి. అస్పృశ్యత్వాని వారణము స్వరాజ్య సాధనములలో నొకటియనిరి గాని అయినా కాకున్నను మనపాప పురిహరమునకు చేయదగినముఖ్య కర్తవ్యములలో నిదియొక్కటి. యని నడిచిరి. కాస్తాధికారులపై అస్పృశ్యతను ఖండించిరి.

శంభుశాస్త్రిగారు

పిమ్మట ఆంధ్రుడగు శంభుశాస్త్రిగారు, అస్పృశ్యతను ఖండించుచు మాట్లాడిరి. ప్రతిస్పృతి ప్రమాణములను చూపిరి. పంచములలో లేనే లేదని శాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవి. ఛండాలకొక్కరై బహిష్కృతులు. వీరి ఛండాలకుకాకు. చూలమాదిగలు ఛండాలరుకారు. బ్రాహ్మణాశ్రమికి కూడ్రునివలన కలిగిన వాడు ఛండాలడు. వీరు ఛండాలగారు వీరిని బహిష్కరింపరాదను. అని శాస్త్రిగారు నడిచిరి. ఛండాలలకు శ్వపచులకు అందరికి నిమస్కారముని వేదములలో నున్నది. నీవు, కమ్మన నేన ఎక్కువఅని తలచుట మహాపాతకము. అని శాస్త్రిగారు నడిచిరి.

దివాకర శాస్త్రిగారు

ఈశాస్త్రిగారు మరాఠీ భాషలో ఉపన్యసిందిరి. శంకర మదనమోహన మాలవ్యాగారు “భండీత మాలవ్యాగారిని నేనడుగగా వారు ఉపన్యసింపము అని చెప్పిరిగాని వారు ఉపన్యసించెదరని నేనువింటిని. వారిపు డిచ్చుటలేదు. అస్పృశ్యతగా పంచములలో లెసి భోజనసంబంధ బాంధవ్యములేను జరుపవలెనా అని బాగు అడిగిరి. అది వాటిప్రాముఖ్యము. ఓట్లుపుచ్చుకొనగా ఒక్కరే ప్రతిజ్ఞలుగా నుండిరి. తీర్మాన ముమోదింపబడెను.

విదేశములలోని భారతీయులు

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు ఆంగ్ల భాషలో తీర్మానమును చదివిరి. కర్నూట హిందీ భాషలలోగూడ చదివిరి.

పిమ్మట శ్రీమతి సరోజినీగారు ఆఫ్రికా యాత్రనుగూర్చి ఆంగ్ల భాషలో ఉపన్యసిందిరి. నేడు సంగ్రహోపన్యాసములు జరిగినవో గాన సన్నివేశమును కుపపాదించి పగి

నడిచాడు. ఈవిషయమున వాకాధికమున పట్టుదలకలదు. స్వరాజ్యమునకును యీయిబ్బందులు తొలగవలె నేనును సన్నెడను గాని కాంగ్రెసును అధికమున పుటుకడికలదుగాన వారు నైతిక బలమున సాధింపగలుగుదు మని నేనునమ్మెదను. ఓట్ల ప్రకారం శాంతిరాజితోతి నాతో మాట్లాడినపుడు స్వల్పము చాల పట్టుదల గల ధీరుడు న లే విచేయుదు వని నన్ను డిగెను. నేను మిక్కిలి పట్టుదలగల ధీ నుటయేగాక తిరి తోట్లు భారతీయులను నాకు జాగ్రత్తయ్యెనున్నారు. వారి ప్రతినిధిగా నే నిచటికి వచ్చితిని నేను నుడిచితిని. (కరతాళధ్వనులు) ఈ విషయమై వివిధపక్షముల భేదము జరుపవలెనని నేనచటినుండివచ్చినప్పటి నుండియు ప్రయత్నించుచున్నను యితరవరకు కుదరలేదు. దీనికి యీ దేశమునందలి భారతీయుల ఉపేక్షయే కారణము. నాను మాత్రముగ యిట్టి తీర్మానము చేసినంత మాత్రమున లాభమేమియును కలగదు. దీక్షతో పనిచేయవలెను. మనము తీర్మానములు చేసి అంతటితోనే తృప్తి నొందుచున్నాము. అదిచాల అక్రమము. మహాత్ముడు ఆఫ్రికాకు విదలినప్పటినుండియు అచటి భారతీయులు తండ్రిలేని బిడ్డలైరి. రక్షకుడులేని ఆనాల్లైరి. స్వరాజ్యము వచ్చినగాని మనము సహాయము చేయ జాలనినో యిక మీదట భారతీయులను మనదేశమునకు పంప గూడదనియైన అందోళనము చేయగూడదా? మీ ప్రజలను దక్షిణాఫ్రికానుండి మిహిలందు దేశమునకు తీసికొనిపోయిన నా దేశీయులను నా దేశమునకు తీసుకొనిపోయెదనుగాని అంత విరక్తును తీసుకొనిపోవనినేను స్పష్టముగాతీసుకొనిపోయెదనుగాని తోషగూడ తెలిపితిని. మీరీ తీర్మానము నా మోదింపవలెనని సరోజినీగారు నడిచిరి.

మల్లుఖంసెట్టిగారు

సెట్టిగారు ఆంగ్ల భాషలో తీర్మానమును అనుసరించిరి. మొదట యిందొంచెరు వద్దలిని భారతీయుల నచటికి తీసుకొని వెళ్లిరి. ఆవరకు తీరిన పిమ్మట వారచట ధీరవదిరి పిమ్మట వారికి దుర్భరామనములు జరిగినవి. దీనికి కారణము అధికము గాని జాతిద్వేషముగా దీని అధినివేశములవారును బ్రిటను దేశము వారునగు రాజనీతిజ్ఞులు నుడిచిరి. భారతీయ నాయకుడు బాబర్జున గారిలో దృష్టము వెళ్లగా అతనిని హోటెలులోనికి రానియలేదు. రాబర్జునగారి ప్రోత్సాహమువలన చివరకు రానిచ్చినను అతడు వారితోకలిసి భుజింపగూడదని ప్రత్యేకముగ తగగిలోనే భుజింపవలెననియు పట్టుబట్టిరి. జపానువారికి శ్వేతత్రయమున్నదిగాన అచట జపానువారిని గౌరవింపచున్నారు. మనకు స్వరాజ్యములేదు గాన మనల గౌరవమునుమన్ను అని సెట్టిగారు నడిచిరి. ఓట్లు పుచ్చుకొనగా తీర్మాన ముమోదింపబడెను.

ఈ సభలో ఒక అస్పృశ్యసోదరుడు కలడు. అతడు ప్రతినిధి కాకుకాని కాంగ్రెసుసభ్యుడు ఆంధ్రుడు వి. కూర్మయ్య. అతనిని యిచటికి రప్పించునని చెప్పి పిలువ మరచిరిగాన నేను క్షమింపగోరెదనని మహాత్ముడు అతనిని పిలచెను అతడు కొద్దిగా మాట్లాడెను.

డాక్టరు బిసెంటుగారు

బిసెంటుగారు నేడు యీమహాసభకు దయచేసి మనసభ నుపాసనము చేసినందులకు మన ఆనందము నామెకు విన్నవించుచు ఆమె ప్రసంగింపవలెనని కోరుచున్నానని మహాత్ముడు నడిచెను. కరతాళధ్వనులు చెలరేకుండ బిసెంటుగారు పీఠమునైసచ్చిరి. మహాత్ముడు లేచి నిలచి స్వాగతముపగెను.

మిరిపుడు యితర రాజకీయకక్షలవారిని కాంగ్రెసు నుండి తరముగోరుచున్నారని నేను తలంపను. నీవు భారతీయ వనితవు కావని మీరనవచ్చును. నేను జన్మవలన భారతమాత పుత్రికగాను. కాని నేనామెకు దత్తపుత్రికను స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన పిమ్మట మీ అనుమతితో భారతమాత పుత్రికనగుదును. ఈసంవత్సరము తీర్మానములు ముగిసినవి. నేనిపుడేమియును చెప్ప దలచుకొనలేదు. ముందు సంవత్సరమునైన మీ రన్నిపక్షములకు ప్రత్యేకము కలిగించెదరని నేను నమ్మెదను. మీరీ సభలో ఆమోదింపచిన తీర్మానమువలన వారందరును రాజాలరు. ప్రతిదినము అరగంట నేపు సడికెదనని నేను గాంధీగారికి వాగ్దానము చేసితిని. నేనటుల చేసెదను గాని నేను నెలకు 2000 గజములు పంపజాలను. నేను యితరులవద్దకొని పంపనొల్లను. ముందుసంవత్సరము యీనిర్వంధమున మీరు తొలగింపవలెనని నేను కోరెదను. అన్నిపక్షములవారును కాంగ్రెసులో చేరినవో వారిలో విభేదములున్న ను కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠకు భంగము కలగదు. ఇప్పుడు అన్నిపక్షములవారును శాసనసభలలో నున్నారు. అప్పుడు ఒకపక్షము వారుమాత్రమే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులని మీరేల నిర్ణయింపవలెను. ఈ నిర్ణయముగూడ ముందు సంవత్సరము తొలగవలెను. వాక్యాస్వాతంత్ర్యమును క్రియాస్వాతంత్ర్యమును ప్రతిస్పృతికి సమాన హక్కుని నాకు గట్టినప్పటికము కలదుగాన అన్నిపక్షముల వారును యీమహాసభకు నచ్చి తమ ఆభిప్రాయములను తెలుపుటకు మీరవకాశము నొసగుదు. కాంగ్రెసు భారత దేశప్రతినిధి సభ. మీరు కొందరిని బహిష్కరించుటవలన ఆమె కాంగ్రెసుకు సార్థముకావలదు. స్వరాజ్యపక్షము వారివలెనే శాసనసభలకు వెళ్లగోరు వారందరిని యీసభకు రానియ గోరెదను అనిచెప్పెంటుగారు నడిచిరి.

మ హా త్ముడు

“బిసెంటుగారు తెలిపిన విషయములను మీరూ పండిరి. దానికి మనము వెంటనే ప్రత్యుత్తర మియ్యవలెన ప్రమే ఆభిప్రాయముగాదు. ఆమెచేసిన ఉపదేశమునుగూర్చి కాంగ్రెసువారు శ్రద్ధగా ఆలోచించెదరు. అన్నిపక్షములవారును స్వరాజ్యము కోరువారందరును యీసభకు రావలగునట్లు చేయుటకు క్రిందపద లేకుండ పనిచేసెదమని నేను వాగ్దానము చేసెదను. వారికి నచ్చిన విషయములలో సానుభూతి చూపవలెనని అన్ని పక్షములవారిని కోరెదను.

(8) అకాలీ తీర్మానము

ఈతీర్మానమును బంగుటూరి ప్రకాశం గారు ఆంగ్లమున చదివిరి. అకాలీల ధైర్యధైర్యములను ఓరిమిని దీక్షను యీమహాసభవారు ప్రశంసించుచున్నారు. పంజాబుదొరతనమువారు వారి ఉద్యమము నడంచుటకు చేయుచున్న కార్యములలో అకాలీలకు సానుభూతిని చూపుచున్నారు. వాఖా చెరసాలలలో చనిపోయిన 110 అకాలీల కుటుంబములపట్ల సానుభూతి చూపుచున్నారు. అను తీర్మానమును ప్రకాశంగారు జదివిరి. దానిని కన్నడ హిందీ భాషలలోగూడ జదివిరి.

పిమ్మట ప్రకాశంగారు ఆంగ్ల భాషలో నుపన్యసిందిరి. అకాలీలు నిర్బంధవిధానమున కాలగల అపకృతిపుడు పాల్యదీయున్నారు. మొదటిఅవధి స్వర్ణదేవాలయ యజమాన్యమును గూర్చి ఏర్పడినది. వారు దౌర్జన్యవిరహితముగ అసహాయోద్యమమును శాసనోల్లంఘనమును గావించి 300 మంది చెరసాలలకుపంపి ఆదేవాలయములకు పశుపరచుకొనగలిగిరి.

రెండవదశ 200 మంది గురి త్వారా సంఘసభ్యులను ముచేయుటయే.

మూడవదశ గురుకాఖాన విషయము.

ఇప్పుడు నాల్గవదశ నాభామహాగజాను రాజ్యపద భ్రష్టుని తేసినప్పటినుండియు ప్రారంభమైనది. వారు శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించి కోజాకు 24 గురు చొప్పున 8000 మంది అకాలీలకు చెరసాలకు పంపిరి. అఖైదీలను ఢిల్లీప్రాంతములందలి అవధులలో నిరాధారులుగా వదిలివేసిరి. ఇటుల 8000 మందిని పంపినపిమ్మట ప్రతిదినమును 24గురిని పంపుటనూ 500 మందిగల హిందీజతలను పంపవారంభించిరి. మొదటిజాతా తుపాకి గుండెవర్షము గురియుచుండగా వెళ్లిరి. ఈరీతిగా 6000 మంది చెరసాలల కేగిరి. మొత్తము 14 వేలమంది చెరసాలలలో నున్నారు. వారికి గుడ్డలులేవు. సరియైన తిండిలేదు. శోగమువచ్చినవారికి సరియైన చికిత్సలేదు. వారిలో 110 మంది చికిత్స లేకనేరసాలలలో మృతినొందిరి. 18.10.23 దొరతనమువారు గురు త్వారా కార్యసంఘసభ్యుల నందరిని లేఖులనందరిని అరెస్టుచేసిరి. గురుత్వారా సంఘమును అకాలీదేశమును ఆక్రమసంఘములని 14.10.23 తేదీని ప్రకటించిరి. అంతట అకాలీలు సభచేసి క్రొత్తసంఘముల నేర్పచిరి. మేముదరమును ఆక్రమసంఘసభ్యులమును చిహ్నములను ధరించి వేలకొలదిమంది అకాలీలు ఊరేగింపులు జరిపిరి. అప్పుడు మాలాకోంతనుండి అమృతసరులో నుంటిమి. అకాలీదేశాక వారితో కలిసినవారందరును ఆక్రమసంఘసభ్యులే అగుదురని గూడ అప్రకటనలో నున్నది. అలీసోదరులు, సరోజినీదేవి, జహారలాలు నె హుగాల్లమున్ను గువారును నేనుగూడ అకాలీల ఊరేగింపుతో వెళ్లితిమి అప్పుడైన దొరతనమువారు పరాజయమును జప్వకొనలేదు (అని ప్రకాశంగారు చెప్పునంతలో మహాత్ముడువెళ్లెను) మరలవచ్చువరకు ఉపన్యసింపవలెనని ప్రకాశంగారు కోరెను) ఆచార్యగిద్వానిగారిపుడునాభా చెరసాలలలోనవచ్చుచున్నారు. ఆమనకు దర్శించుటకు గిద్వానీ సతి గారికిగూడ ప్రతిమనుతి యియ్యబడలేదు. జహారలాలుగారిని గూడ అరెస్టుచేసిరి. కా ఆమనను వదలివేసిరి. ఆచార్యగిద్వానీ గారిని వదలించుట కే సాధనమును గోచరింపుటలేదు. తాత్కాలికముగా బహిష్కరణ

మలను విరమించినను అసహనమును మనమెన్నటికిని విరమింపజాలము. మనము బహిష్కరణములకు విరమించితిమని యిచ్చట యాతీర్థానములు చేయుచుండ అకాలీసోదరులు కాన నోలంపునమును చేయుచున్నారు. తంజావూరు మిరాసీదారులు పన్నులను నిరాకరించుచునే యున్నారు (అంతలో మహా తుప్పువచ్చెను) భాయిపెరూరాత్రుల అకాలీలు యావత్సరము ప్రారంభించిరి. గురూకాజులలోపతే భాయిపెరూరాలో గూడ అకాలీలు కర్రలు నగుక గా వారి అరస్తుచేసిరి. అకాలీలు రోజుకు 24 గురిని పంపసాగిరి. భాయిపెరూరాలో 5000 మందిని అరస్తుచేసిరి. అకాలీలు గ్రామములలో నిరసనములకు కట్టుబాటులను చేసినందున వారు యారీతిగా కాననోలంపుమును చేయుగలుగుచున్నారు. దేశమునందన్ని రాష్ట్రములనుండియు గాక కేసదానుండిగూడ అకాలీజత వచ్చినది. అకాలీకట్టు పుచ్చును రూపుమాపుటకు పంజాబు దొరతనమువారేకేకపద్ధతినివలంబించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రమున 1921-22 సంవత్సరములలోగోదావరి గుంటూరు జిల్లాలలో గూడ దొరతనమువారిపద్ధతులనే ఆవలంబించిరి. పంజాబులో గ్రామములలో పున్నిటిపు పోలీసుల నేర్పరచి పున్నిటిపు సుంకములవిధించిరి. అసుంకము లనియ్యలేకపోయినవో వారిబంకులయొద్దనుండి వసూలుచేసి యాత్రకుజాతాలకుఅవారపదార్థము లందకుండచేసిరి. గురుకుశాగు ద్దానమునుగూర్చి మీరందరును ఎరిగియున్నారు. చేయరాని అవమానములను పోలీసువారు చేసినను అకాలీలు సాయుధులైయున్న వారు బలగాలులైయున్నను అకాలీలుద్దాన వ్యవస్థాపితమగు బూనుటచే అతికాంతములో అవమానములను గపించిరి. గ్రామములలో ఎవరైన అకాలీలకు సహాయముచేసినను సానుభూతిచూపినను భూములను లాగుకొందుము. శీతములనియ్యము. ఫించెనులనియ్యము అని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. 700 మంది జయిలుదారుల నీకారణమున పనులలో నుండి తొలగించిరి. అకాలీవర్తక సంపాదకులు 22 మంది చెరసాలకు పంపబడిరి. ఈరీతిగా ప్రానుసంఘములను రూపుమాపుటకు ప్రచారము జరుగజుండ చేయుటకును దొరతనమువారు ప్రయత్నించిరి. వెనుక మనజిల్లాలలో అన్యునసంఘముల నేర్పరచిచిట్టుల యిచ్చుదు పంజాబులో ఘధారసంఘముల నేర్పరచుచున్నారు. అకాలీకట్టుకు ధనమును ఉపదేశమును కావలెను. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కరూపాయి యిచ్చునలెనని మంగళసింగు గారు కోరుచున్నారని ప్రకాశంగారు నడిచిరి.

మంగళసింగుగారు

సింగుగారు హిందీభాషలో మాటలాడి తీర్మానమును అనువదించిరి. ఆర్యానుండియు నాగపూరునుండియు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రమునుండియు అకాలీ జతలు వచ్చుచున్నవి. అకాలీజత్యమును మతసంబంధమైనను జాతీయముగూడ నైయున్నది. ఏస్వారంత్రముకొరకు కాంగ్రెసువారు పోరాడ్డాలో ఆ ఉద్యమముకొరకే అకాలీలుగూడ పోరుచున్నారు. అకాలీలు నిర్భాగవిధానమును కొనసాగించుచున్నారు. మద్యపాన, అస్పృశ్యతా నిరసనములకురూర్చియు ఖడ్గమునురూర్చియు అకాలీలగ్రామములలో గట్టిపనిచేయుచున్నారు. ఖయిదీల దురవస్థలనుగూర్చి మేముజేసిన ప్రకటనలు అపత్తిములని దొరతనమువా రెన్నడును ఆక్షేపించలేదు.

ఈతీర్మానమునుగూర్చి మాఖిలా దేశనని నాంధ్రాసెన్యాని యొకరు గ్రామముగాని ఆ పవరణ యిచ్చు దుపపాదించ వలె లేదు. అని మహాత్ముడు తీర్మానముపై కోట్లు ప్రత్యుకొనగా తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

(9) జాతీయ విద్యాలయములు

ఈతీర్మానమును జనహరలాలుగారు అంగమున చదివిరి. కర్నాటక హిందీభాషలలోగూడ యితరులు చదివిరి నాతీర్మానమును మహాత్ముడేకపాదించెను. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

(10) జీతము పుచ్చుకొను జాతీయ సేవకవర్గము

ఈతీర్మానమునుగూడ మహాత్ముడే ఉపపాదించెను. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

(11) నిబంధనలతో మార్పులు

ప్రతినిధి రుసుము 10 రూపాయలు రద్దుచేసి ఒకరూపాయని ఏర్పరుపవలెను.

కాంగ్రెసువిప్లవమును సన్యాససంఘమువారి సహాయముతో భారతకాంగ్రెసు కార్యధర్మి ప్రకటించవలెను. కాంగ్రెసుభజనకి 4 నెలలలోగా ప్రకటించవలెను. ఈతీర్మానములను అంగీకరింపక, భాషలలో చదివీరి. ఈతీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

(12) వివాదపదార్థములు మద్యములు నల్లమందు

మద్యపాన బహిష్కరము విరమింపబడినను కాంగ్రెసు ప్రచారకులొకను చాలవోట్లు కొనసాగించుచున్నందులకు కాంగ్రెసువారు పంతసించుచున్నారు. దొరతనమువారు వానిని ప్రోత్సహింపదుల అక్రమముని నిరసించుచున్నారు. అను తీర్మానము మూడుభాషలలోను చదువబడెను. ఈతీర్మానము గూడ ఆమోదింపబడెను.

ఉద్వోగులు

దేవాళంకర జగజీవను, నీలుచమునాంబు బహజుగార్లు (రైజరులు)

పండిత జనహరలాలు, కురేషీ, బళ్లారిబరోమ, స్వరాజ్యపక్షమువారిలో వొకరు గూడ కార్యదర్శులుగా నుండవలెనని కొందరు నూచించిరి. నాకు ఆద్యం అరము లేదు. బళ్లారిబరోమ నేను చాలభాగుగా నెరుగుదును. ఆయన పూర్తిగా కాలమును వినియోగించెదనని వాదనముచేసిరి. ఆయన ఆశీశ్వుడు దాష్ట్యు కిదయ్యగారిపుత్రు భిలాపురు ఆస్థానములైనారు. భోవాగారు ఖడ్గరు విషయమున గాఢదీక్షతో పనిచేయుచున్నారు గాన వారి కొక కార్యదర్శిగా నియమింపగోరితిరి ఆయన పంజాబు మున్నగు రాష్ట్రములలో సంచారము చేయుచున్నారు. ఆయన దేశసేవ యందు దూషణ భూషణముల తక్కువేయను.

కాంగ్రెసు స్థలనిర్ణయము

ఈ విషయమును భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు పరిష్కరించెదరు అని మహాత్ముడు నడివెను. ఈ తీర్మానము లన్నియు ఆమోదింపబడెను.

ఆడిటరు

భారతకాంగ్రెసు సంఘమువారు పరిష్కరించెదరు. ఈ తీర్మానముగూడ ఆమోదింపబడెను. దీనితో తీర్మానములు ముగిసినది.

నూలు పోటీ

ఇచ్చట నూలుపోటీ జరిగినది. కొన్ని పెండితకములును కొన్ని బంగారుపతకములును.

5 బంగారుపతకములు-6 పెండితకములు

4 పతకములు స్త్రీలకును 7 పతకములు పురుషులకును లభించెను వానిలో మహాత్ముచేయునకు ఒకపతకము వచ్చినది.

అంతోవన్యానము

మీరు నాకట్ట అత్యధికముగా ప్రేమను చూపించిరి నా విజ్ఞప్తు నన్నిటిని మన్నించితిరి. మీ కోరికల నన్నిటిని నేను నెరవేర్చలేకపోతిని. ఈ రీతిగా నేను విషయనిర్ణయ సంఘ పథలో ను యీ పథలో ను గూడ పనిని నెరవేర్చితిని. విషయనిర్ణయ సంఘపథలోగూడ నామిత్రులు చాలకృపను చూపిరి. ఇది నాపూర్వ జన్మపుణ్యమని నేను నమ్ముచును. నాపూర్వ జన్మపుణ్యముననే సోదరి సోదరీమణులు నాపై నిట్టిప్రేమను చూపుచున్నారు. వ్యాధివలన చనిపోవుట నాక్షయములేదు. దేశసేవయందు ప్రాణముల నర్పించుటయే నాకు చాలసంతకప్రదము. భగవానునకు నాపై చాల అనుగ్రహము కలదు. నాకోరికలను చాలవరకు అనుగ్రహించుచున్నాడు.మిరీసభలో భగవత్సాక్షిగా ప్రమాణము చేసితింగాని దానిని నెరవేర్చుట. అప్పటివరకును నాకు పూర్తియగు పం తృప్తి గలుగదు. అస్పృశ్యత హిందూ ధర్మముగాదని మహా పండితులు ముగ్గురు నేడీసభలో స్పష్టపరచిరి. హిందూమతా మృదీయ మైతి అభించివో స్వరాజ్యము రాదని లాలాజీయు ను మోకతాళిగానును గూడ నడిచిరి. హిందువు లక్రమము చేసిన భూమిపృథ్వీయులు ప్రతీకారము చేసుగూడను. మహాత్ముడియు లక్రమముచేసివో హిందువులు ప్రతీకారము చేయగూడను. పంచాయితీకి తెలిపవలెనని లాలాజీ నడివెను. లోకమాన్యుడు స్వరాజ్యముతోపదేష్ట. స్వరాజ్యఅగ్నిజ్వాల లోకమాన్యుని హృదయమున ప్రజ్వలించు మండెను. మీరు విచేకట్టును పూర్తిగా విడిచి నిరంతరమును ఖడ్గరును ధరింపుడు. ఇప్పుడు తగులబెట్టవలెనని నేను తెలుపలేదు. అసత్యమేమియును చేగోకుడు. సత్యమును చేయుడు. అన్నరీతిని చేయున్నవో నాకు అపరిమితమును సంతాపముకలుగును. నన్నులిట్టుడు కొట్టుడు నామొగముపై నమియుడు నాకెట్టి విచారమునుకో పమును కలుగదుగాని మీరు ప్రతిజ్ఞార్థం మునరించినవో నా మనసు సంతాపాలనున నదిగృహమును నాకోరికమునుగూడ దగ్ధము కావచ్చును. నేను కృపాసముద్ర మధ్యమున నిరంతరమును నివసించునటులు మీరు పోడుడు. అందరికిని యాశ్విరుడు

అత్యయిచ్చివాడు. అత్యస్వచ్ఛతము. కాన ఎవ్వరను శేవలము పాపులుగానుండజాలరు. మీరు ప్రతిజ్ఞ గూహించిన యిహలోకమున లాభము గలుగును. ఈశ్వరుడు మీకు శుభముల నొపంగును. మీరు నాపట్ల అత్యధికముగా ప్రేమను చూపుట నలన యాధికగృహతే వహించుటకు నాకు మహదానందము కలిగినది. ఆలవ్యమును సహింపజాలక నేను కడుశీఘ్రముగా కార్యములను నిర్వహించు గోరితిని మీరునున్న పూర్వముగా తోడ్పడితిరి. మీరీదివయమున మాసిన దౌదాద్యమును శిష్టరు విషయమున నూలువడుకు విషయమునగూడ చూపి మనః పూర్వకముగ నెరవేర్చి ప్రతిజ్ఞ ను నిలుపుచుండు. ఇతరులకు ప్రేమ పూర్వకముగా బోధింపుడుగాని దౌర్జన్యమును చూపకుడు అప్పకృతము, హిందూ మతామృదీయ కలములను నిర్మూలించుటకు ప్రయత్నింపుడు. నాతీయ విద్యాలయముల నురంపుడు ఆగ్రహము దగ్గమునరిపు. స్వరాజ్య బహిష్కరణ పక్షము లగాఢమైతి కెన్నటికిని భంగము కలుగగూడదు. నేను ఎలంటిరులకును సన్యాససంఘమువారికిని వాదనమున నర్పించవలసి యున్నది. నాకు పట్టిన స్వరాజ్యోన్మాదము వలన ఆ విషయము ను మరచితిని. సన్యాససంఘమువారికిని ఎలంటిరులకును సర్వేశ్వరుడు సకల శుభముల నొసగుగాక అని మహాత్ముడు నడివెను.

మోతీలాలు నెహ్రూగారు నేనిపు డుపపాదించబోవుచున్న తీర్మానము చూచులు తీర్మానముని తలపడుడు. మనము మనః పూర్వకముగా మహాత్మునకు వందనముల నర్పించుచున్నామని నేనుద్విధముగా నమ్ముచున్నాను. మీరు ప్రమాణము చేసితిరి. తీర్మానము నామోదించితిరి మీరు దానిని నెరవేర్చుట మీముఖ్య కర్తవ్యము. స్వరాజ్యపక్షము వాడును బహిష్కరణ పక్షమువారును యితరులునుగూడ దానిని నెరవేర్చవలెను. అట్లు మీరు వాగ్దానముచేసి యాతీర్థానము నామోదింప గోతదనని పండిత మోతీలాలుగారు నడిచిరి. తీర్మాన మామోదింపబడెను.

ట పా ఓ డ

బొంబాయి, డిశంబరు 30-20.వ తేదీ బొంబాయి బహులనడిసినాని సోమవారము ఉదయము 10.30 గంటలకు "దేవనహ" ఓడ పోర్టుపెద్దచేరి ఆనాటిసాయంత్రమే బయలుదేరిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ సకలతత్వార్థదీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:- శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరువేట, బెజవాడ.

ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధించును. ఇందు ప్రతిస్వప్నులనుండియు నితరసంస్కృతాంధ్రవేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చటగలవు. తెలి సులభము. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:-

1. సూక్ష్మ్య పదార్థము, 2. గుణలక్షణములు, 3. నిర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సుఖానందరూపనిర్ణయము 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుక్త్యతి, 7. సుఖత్రయ వివరము, 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజపా యత్ర, 13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్త్యాది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివరము, 20. నిత్యకర్మానుష్ఠానములు, 21. భస్మ స్నాన, భస్మోద్ధారణ, భస్మధారణాదివిధి, 22. దుద్రాక్షధారణవిధి, 23. మహాశీవంతోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణాశ్మకత, 26. భిక్షి, 27. జీవేశ్వ విషయము, 28. ఆశ్వానందము, 29. శివార్చనము, 30. శివార్చనము, 31. ప్రభులింగలిప్త్యబోధి, 32. అర్చనాతైకమిత్త్యము, 33. శివుడు తామునుకాదు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకర్తాధిపతి, 35. సూర్యమండలాంతర్వర్తి, 36. గాయత్రీ, 37. భావచ్చబ్ధిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్యదైవారాధనక్రమము, 39. శివార్చనప్రసాదగ్రాహణము, 40. జయహి హోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారాళి సంగ్రహమునకుమనవికన్నానస్తోత్రము, శ్రీరావణోక్తశిఖిజంగస్తోత్రము ప్రకాశదుర్గాష్టము గలవు. దీనిమేర ౧-౦-౦.

గ్రంథకర్త గారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమద్రాక్షరకాలాంధ్రపండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చివపేర్లయ్యలయ్యవారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును.

[illegible]

మదరాసు పార్కు వేడుకలు

పార్కు వేడుకలు చూడవలెనని పార్కు పోలీస్ (ట్రాంక్) మారు మార్కెట్టుకు బోవలె ననునాళ్ళే మారుమోగుచుండెను. మారుమార్కెట్టులో అడుగుదెట్టుకనే కన్పించినవి జూదపు దుకాణములు. ఈ దుకాణములు అన్ని బాపతుల అంగడుల కంటే నాలుగైదు రెట్లు పెద్దగా నుండును. పబ్లిక్స్ యందు నుండి రకరకముల జూదములు జరుగుచున్నప్పుడు కంట్లు మాసికొని యూరకుండుట వింతగా నున్నది. కంట్లు కలవారికి ఈ దుకాణములు చూడగనే అత్యంత అవరణించి కంట్లు మూతలు పడుచున్నవి. చేతిలో మెల్ల పోగొట్టుకొని పండ్లగిరించు చుండిరి. ఈ జూదముల పార్కు వేడుకల సందర్భమున జూద ముగా పరిగణింపబడవు కాబోలు! ఇవి రిఫ్రైయిడ్ల జూద ములు. పెద్దలు అనుమతించిన జూదములు. కనుక తప్పులోనివి గావు. అనుమతించునట్లు వేడుకల గ్రాండ్స్ లో మూడవ అంగడులే ప్రదర్శింపబడును! మారు మార్కెట్టులో వచ్చే బండ్లు పోయేబండ్లు వచ్చేజనము పోయేజనము తీర్చబడలగు గన్పించినది. వ్యాయామసంఘ ఆవరణము మార్మార్కెట్టు ఆవరణలోకి వెళ్ళి జామోటు పత్రికలతోను అట్టలతోను అలంకరింబడి అందముగా నున్నది. మారు మార్కెట్టు వ్యాయామసంఘ ఆవరణమున బ్రవేశించిరి. ఆవరణ అంతయు ఒక మట్టుచుట్టిరి. మున్ముందు తేచ్చగారి రెస్టారెంటు ప్రత్యక్షమయెను. ప్రక్కనే మనమదరాసు ఆయ్యగుగారి కాఫీహోటలుండెను. లోనికి చూడగా మెక్సో చున్నవారు వెళ్ళుచుండిరి. గరమాగరంగానున్నది. కాఫీ ప్రభావమున మెచ్చుకొంటిని. కాఫీ చొరనిచోటు లేదు. గదా! స్వదేశము ప్రదర్శనశాల, హెల్తు ప్రదర్శనశాల, స్పోర్టు ప్రదర్శనశాల, సర్క్సు, ఏలూరుదాన్సు, అడిషన్ కంపెనీ, వీరల ప్రదర్శనమునకు ప్రత్యేక ప్రత్యేకశాల లేర్పడి యున్నవి. ఒక ప్రక్క బీడియకాణమున కలంకరించిన అలంకారము ఏదేవునికి గూడ అలంకరించుచుండదు. అదుకాణములో చేతితో బీడిపట్టులననవిధము, పీల్చులననవిధము, తయారు చేయవలసినవిధము తయారేక్కలాడుచు ప్రాణములేని బొమ్మలే చూపుచున్నవి. అబ్బా! ఏమి బీడిప్రభావము!! ఇక చిల్లరకాఫీహోటల్లు, పండ్లదుకాణములు, సోదా దుకాణములు వివిధగ నున్నవి. రకరకములచీరలను వివిధరకముల ఆభరణములను ధరించిన స్త్రీల విశారదులతోను వీరిని వెంట నిడుకొని వీరికి నవీన వాకిలి వేర్చుచున్న పురుషులతోను మార్గములన్నియు క్రిక్కిరిసియున్నవి. ఓరియంటల్ బాము కన్పించినదిగాని మన్మిత్రుడు వరల్డు ప్రసిడెంటు అందు గాన్పించలేదు. చాలానేతు ఓరిక పెట్టి చూపిని గన్పించలేదు. ఎక్కడనై నా ఆగ్రసానము వహించుగాని ఊరకుండేవాడుగాడని అనుకొంటిని. నాకుమాత్రము ప్రత్యేకము గా లేదు తొందరచే కలుసుకొనలేక పోవుట నాలోపమేమా ననుకొంటిని. మదరాసు ఎప్పుడు అలంకరింపబడే యుండునుగదా. నిత్యాపావులు బజారులు తిరుగువారికి పార్కు వేడుకలలో జూడదగిన విశేషమేమియులేదు. నాలుగు తలకాయలు పది మొగములు ఒక్కచో చూచుట తప్ప వాకేమియు ఎక్కువ విశేషము గన్పించలేదు. మొత్తమున పరిశీలింపదగినంత జయప్రదముగ లేమి నా అభిప్రాయము. లోపలి ఆవరణలో అటలు జరుగుచున్నవి. ఈ అటలు చూచుటకు అంగవాసులు ముడ్డికింద గుడ్డను పయమకొని దుమ్ములోనే మూలపడి యుండిరి. ఈ అటలు చూచేవారికి ఆరహాపాయి, రూపాయి, 2 రూపాయి టిక్కెట్లుగలవు. ఎన్నిరూపాయి లిచ్చినను చూచేవారి గాన్పించదు. అటలు అటలుగానే జరుగలేదు. కూర్చున్నవారు గూర్చున్నట్లుగానే యుంటారు. మధ్య అటలుటూ తిరిగేవారికి ఏమైనా కన్పిస్తేను. ఇక్కడికి వై మెటుగు వైవెన్లన అయినది. ఇక కొన్ని టిని ఈ డిగు వ వాటిని గూర్చి లోకస్పృశకు దిగదను కొద్దిగా వ్రాయవలసినవాటిని నుంచి ముందు వ్రాసి విశేషం వ్రాయవలసిన వాటిని వెనుక ఎత్తుకొంటాను. గ్రంథ వి స్రమమునకు క్షమించవలెను.

అడిషన్ కంపెనీవారు తిరుకాలలో వివిధరకముల గడియారములను, వైరిల్లుతాలాకు సామానులను, క్రిప్టును కార్డులు మున్నగు వస్తువులను ప్రదర్శించుచుండిరి.

ఆరోగ్యప్రదర్శనము

ఇచట రోగములు, వాటి వ్యాప్తిని పటములములమున ప్రదర్శించుచుండిరి.

స్పోర్టు ప్రదర్శనము

ఈకాలలో స్పోర్టులపై తయారు చేయబడిన వస్తువులు పట్టములు మున్నగునవి ప్రదర్శింపబడుచున్నవి.

చతుర్థ వేద శాస్త్ర పరిషత్తు

పండ్రెండవ ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాలయ జన్మోత్సవము: గానసభ, కొవ్వూరులో గౌతమాశ్రమమున 1925 సం॥ జనవరి 4, 5, 6 తేదీల యందు జరుగును.

స్వదేశీవస్తు ప్రదర్శనము

ఈసంత కిప్పు పాపలాటికెట్లు, ఈస్వదేశీవస్తుప్రదర్శనము చూచుట కిచ్చితిమను తృప్తి తప్ప మరెక్క తృప్తి టిక్కెట్టు కొన్నవానికి గన్పించదు. ఈప్రదర్శనములో అన్నియు చాల భాగము స్వదేశీవస్తులవలెను. ఈకాలలోకి బోగానే ప్లాస్టర్ ఆఫ్ పారీసు బొమ్మలు తిలకు మున్నగువారి బొమ్మలు ముందుగా నగపడును. తర్వాత యన్. వై ద్వ్యకంపెనీవారి బోషధములు సువాస బుడ్లు తగులును. అవిదాటిన కె. సి. లోగనాథంగారి మారపాడిపాట్లములు గాన్పించును. మహమ్మద్ ఇబ్రాహీం నేటుగారు ప్రదర్శించిన స్వదేశీ అగ్నిపెట్టెలను, మైసూరు సబ్బులను, బిస్కెటులను చూడవచ్చును. వాణియంబాడి అగ్నిపెట్టెలు గలవు. మూడెంట్లు అందు జనరలు స్టాఫ్ వారి కృష్ణవేణి బార్ ఇన్ స్పెక్టివీ పాటు ప్రదర్శింపబడి యున్నవి. ఈ సిరాలు బ్లాబ్లా, ఎరుపు, కాపీయింగు, ఫౌన్ టెన్ టెన్ కు వసివిచ్చేచి చాలా వాగ్యమైనవిగలవు. ఈసిరాలు ఏవిదేశీ సిరాలకును తీసి పోవు. తదుపరి టి. ఏ. రహమాన్ వన్యవారి మగంధపరిమళ ద్రవ్యముల వాగ్రూపింపవచ్చును. మహేశ్వరి సిద్ధాలయమువారి బోషధములుగలవు. వీరే మైకాతోచేసిన పెట్టెలను ప్రదర్శింపుచుండిరి. వైదాపేటలో తయారుచేయబడుచుండిన శతంతలా సోఫుర్యువారి నబ్బులు ప్రదర్శింపబడుచున్నవి ఒక్కొక్క బిల్ల ఖరీదు 0.4 రి అటా. ఈ నబ్బులు ఒక స్త్రీలను తయారు చేయబడుచున్నవి. స్త్రీయైనను స్వతంత్రజీవనము చేయుచు లానిసభ్యము మాని స్వతంత్రముగా బ్రతుకుమార్గములు గలవని మన విద్యార్థికులకు బోధించుచున్నవా యన్నట్లు ఈమె నబ్బుచూచి చాల ఆనందించిరి. ఈ నబ్బులను వమ్ము పట్టువాండ్రు గాంచిన వారియందలి ఉత్సాహము ముదాన హమగా గన్పించెను. ఈనబ్బులు ఒక స్త్రీలను తయారు చేయబడినవని వారిసోట వినవచ్చుచు చాల యానందించిరి.

ఆర్. యన్. పతిగారి కెమికల్ వర్క్సు, శివప్రకాశ గారి దంతభావనమార్గము, కంబండి ఇన్ డిస్ట్రీయల్ వర్క్సు, బనియనులకు తయారుచేయబడిన, దాక్టరు లక్ష్మీనాథగారి ఆయుర్వేదబోషధములు అందు గాంచవచ్చును. చెంగల్వనాయకరుగారి ఇన్ డిస్ట్రీయల్ తయారగు సామానులు ప్రదర్శింపబడియున్నవి. ఇవి మంచిపనివానితనమును దెల్పుచున్నవి వీరు ఫిజీయన్ తయారుచేసి ప్రదర్శించిరి. తేరళ సోఫుర్యువారి నబ్బులు, పంత్ అండుకంపెనీవారి క్రోముతెదరు బూట్లులు, ప్రదర్శింపబడియున్నవి. గవర్న మెంటు ట్రేడ్ సూక్సులవారి వస్తువులు ముచ్చటగ నున్నవి. ఈసూక్సులుయొక్క చూడలు, ట్రాముబండి, జిల్కూలయొక్క చూడలు చూడముచ్చటగ నున్నవి. గవర్న మెంటు వ్యవసాయకాఖవారు వ్యవసాయపు దిగుడులను గవర్న మెంటు సిరాడిపాట్లమెంటువారు సిరాలను ప్రదర్శించిరి. అంజుమాన్ ఇండిస్ట్రీయల్ పార్కలతాలాకు తల్లికంబళ్లు, కుర్చీలు మున్నగునవి చూడవలెను. గవర్న మెంటు సీమీసువారు తమ వైపునామనంతయు ప్రదర్శించుచున్నారు. మచిలీపట్నం కలంకారీశ్రమము, కె. గోపాలు బ్రహ్మచారి క్రేయస్సు అచటగలవు. మదరాసు స్వదేశీపాక్షికీవారి అగ్ని పెట్టెలున్నవి. అన్నిటికిని మిన్నయగు నున యన్. ఆర్. మల్లాదిగారి వివిధ కమలపెన్సిల్లు గలవు. వీరు చాలాపు 20, 30 రకములపెన్సిల్లును తయారుచేయుచున్నారు. ఈపెన్సిల్లన్నటిని వ్రాసిచూచిరి. ఈపెన్సిల్లు ఒక్కవైపునయితే తయారుచేయబడి యున్నవి.

ఇట్టి పెన్సిల్లను పట్టుకొని ఏదో పెన్సిల్లకై పోవుట వింత గన్పించును. వీరు చేతికెట్లకంటే సుపయోగించు లాగున పెన్సిల్ల ద్వారా పెన్సిల్లను సహితయారు చేయుచున్నారు. ఇట్టి పనిజానితనమును ప్రోత్సహింపకపోవుట దేశబలకు కళంక మని జెప్పుటకన్న జేరేమి వ్రాయవచ్చును? వీరు పుష్పకావులను గూడ తయారుచేసి ప్రదర్శించుచున్నారు. ఈప్రదర్శన మింకను రేపటితో ముగింపక ఇంకను కొంతకాలము తెరచియుంచవలెనను

అభిలాష గన్పించుచున్నది. ఈస్వ ప్రదర్శనము చూచుటకు ప్రత్యేకము 1 అటాటి టిక్కెట్టు నేర్పరచి. అట్లయిన ప్రతి రోజూ కేలకొలదిమంది వచ్చి వీక్షించుచున్నారు. ఈసంతనం తయారాచి పడినత్రమకు పరిహారానికిగా వేరుపెనకపప్పును భక్షించి వెళ్ళుటకు వూరికేవలెనవాడను. బండెడుకాగితము లతో (అడ్వర్టైజ్ మెంటుతోటేను) బైటపడితిని.

(లోకసంచారి)

బెంగాలు ప్రెసిడెంసీ మహమ్మదీయ సమావేశము

అధ్యక్షుడుగు నవాబునయ్యద్ మహమ్మద్ హుస్సేనుగారి సమాధానము

కలకత్తా, డిశంబరు 30:—కలకత్తానందు సమావేశమై యున్న బెంగాలు మహమ్మదీయ సమావేశమునకు నవాబు నయ్యద్ హుస్సేనుగారిధ్యక్షులు. వారి అధ్యక్షోపన్యాసము సమావేశ మేర్పాటుచేసిన ప్రముఖుల కత్యాశ్చర్యము గలిగించెనని వారాప్రతికల కొకఉత్తరముచాసిరి. ఉత్తరమునట్లు గలదు. “ఫిరంగి గుండువలె నా ఉపన్యాసము సమావేశమందు బడెను. వెంటనే నాచేతియందున్న ఫిరంగినిదీసికొని ఎల్లరు నన్ను శ్రద్ధింపమొదలిడిరి.” అధ్యక్షుడు బెంగాలు ఆర్మీ నెస్టు బిల్లును ఖండించుటయే వీరి కసంత్యక్తిగల్గించుటకు గారణము. నిన్ను రాత్రిజరిగిన కమయినిరారణ సంఘసమావేశము నందు తాము హాజుకాదనియు, తరువాత సమావేశమందు తామధికముగ పాల్గొనకదనియు, సమావేశము యేర్పాట్లుగావించిన వారుచితరీతికి తప్పనవలెనని. గాని పాల్గొనరనియు అధ్యక్షుడు ఆసోసియేటెడ్లుచెప్పుచిలేఖితోచెప్పెను. తన్ను అధ్యక్షునిగా నుండవలయునని వాసుగోరినప్పుడు తన్ను యిట్టినిర్బంధములందుంచెదరని నవాబుగా రెండలేదు.

రసాభాసముగట

కలకత్తా, డిశంబరు 30:— బెంగాలు ప్రెసిడెంసీ మహమ్మదీయ సమావేశముయొక్క కార్యక్రమము నేడు సమాప్తమయ్యెను. అధ్యక్షుడుగైరు హాజరైనందున ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగు ఖానుబహదూర్ ఎ. నుజత్ ఆలీసేరుగా రధ్యక్షులుగ నుండిరి. 2000 లు ఎరకుసు సమావేశమునందు జనులుగలరు. ఆల్లరి జరుగకుండుటకై అబుల్ కాషీముగారు కొన్నిసం గతులను ముందుగదెప్పిరి. కొన్ని రాజకీయాభి ప్రాయములు గల కలకత్తా మహమ్మదీయులే సమావేశమును యేర్పాటుచేసినందున ఆఆభిప్రాయములతో నేతీధనించిన గారొకే యీ సమావేశ ముద్దేశింప బడెననియు అబుల్ కాషీముగారు నుకిరిరి. తాను యాచిచిత్ర అభిప్రాయములు గలవాడుగానని చెప్పి కలకత్తానగర డిప్యూటీ మేయరు యన్. నుహుద్దా దిగాన అనుచులతో సభవిడిచిపొయి.

తీర్మానములు

బెంగాలు ఆర్మీ నెస్టుపై నీరుబడిన అధ్యక్షుని అభిప్రాయములను నిరసింపమ తీర్మానములు గావించబడెను. కంగరాప్రతి కాసనభయంగును ఉద్యోగములందును నూటికి 50 వాటిను ముగియకయుండు ప్రాతినిధ్య మొనరుటయు, నియు, జూనియర్ కారము హిందూ సమాన్యతయులు విద్యుకొరకు గ్రాంటులు పనుముగ పంపకొనినయినందున తీర్మానములు గావించబడెను. స్వరాజ్యములతో గూడి భారతదేశ మందుంకి బ్రిటిషువారలకు దామిశయంబు అవిశేష మైనవని దెల్పుచు బెంగాలు ఆర్మీ నెస్టు సమాన్యతయులు ఆమోదింపబ యునని గోరుచును ఖాను బహుదూరు చేతుడ్డినగారు బెత్తీర్మానమును ప్రతిపాదించినప్పుడు సభ్యుల్లారయందును తీర్మానము నచేడుటబడెను. తీర్మానము సక్రమముగ చేదనియు, అధ్యక్షోపన్యాసముయొక్క ఉద్దేశ్యమునకు విరుద్ధముగ నున్నననియు తీర్మానమును కబీరుడ్డినగారు ప్రతిపాదించిరి.

తీర్మానమును ఆమోదించు టెక్కు ప్రతినిధుల కబీరుడ్డి నుగాని మాట్లాడుట కాలంక పర్చుచుండిరి. అందు, అందు, ఎద్దు, ఎద్దు అని తేకులు గట్టిగ వేయబడుచుండ తీర్మానము ఆమోదమును దెల్పుటకు వోలుచెయ్యటకు బైటబడెను. రింగ్లన మంగీకరింపబడినదిని అధ్యక్షుడు చెప్పి సమావేశమును అపవేశెను.

(ఆ. ప్రె.)

ప్రకటన

కేపు జనవరి 1-వ తేది నూతన సంవత్సరాది యగుటచేతను పోస్టాఫీసు శాసనముగలచేతను ఆంధ్రదినపత్రిక పలువడదు.

వ్యవస్థాపకుడు.

అంధ పత్రిక

1924 నవం దినపత్రిక 31 వ తేది

బుధవారము

విదేశములందలి భారతీయులు

విదేశములకుబోయి స్థావరమేర్పరచుకొనిన భారతదేశీయులసీతీ మర్రిరమగనున్నది. అప్పటి న్యాయుని పరిగణించబడుచున్నారు. పేరు ప్రతిష్ఠలు లేకపోవుచున్నవి. అచటి ప్రభుత్వములు చేసిన దానికి తిరుగులేకుండనున్నది. భారతప్రభుత్వ మా విషయమున వాఙ్మూల సానుభూతినిమాత్రము జూపెదరుగాని కార్యరూపమున జేయునదేమి యనులేదు. భారతీయులకెట్లు స్వాతంత్ర్యములేదో భారత ప్రభుత్వమునకుగూడ నట్లే స్వాతంత్ర్యము లేదు. భారతీయులు తమతోడి సోదరులు విదేశము లందు గుండుచుండ అయ్యోపాపమునుటయే తప్ప చెయ్యగలిగిన దేమియును లేకుండబోయినది. నేటా లులో ఆర్థికసమస్యను అచటి రాజప్రతినిధి యంగీక రించి భారతీయులు యంతకాలము నుండియో యనుభవించుచున్న పౌరత్వపుహక్కు లను తీలగించిరి. ఇందులకు కాదనువా రెవరైన గలరా. భారతీయులు కేయగల్గినది అసమ్మతిని దెల్పుచు తీర్మానములు జేయుటమాత్రమే గదా! భారతప్రభుత్వమును సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమును విదేశములందలి భారతీయుల హక్కులను రక్షిం చెదమన హామీనిచ్చెను. 1914 లో యూనియను ప్రభుత్వమువారికిని భారతజాతీకిని జరిగిన సంధిపరి తులు భగ్నము చేయబడెను. సరోజిని దేవి తూర్పు దక్షిణాఫ్రికాలకు బోయి భారతీయు లకు ధైర్యముజెప్పి సమాన స్వత్వముల గవలయు నని కోరినది. ఎట్లభేదమువలన ఆధిక్య మేర్పడ జాలదు. శ్వేతములు తాము ధనవంతులమనియు ప్రేమలమనియు దలంచి అచట నివాస మేర్పరచు కొనిన సర్లవారిని నిరసనభావముతో జూచుట మానవత్వమునకు విరుద్ధమగును. ఇట్టి భావమును తొలగించు భారము భారతీయులమీదనే యున్నది.

దేశీయమహాసభ యీ కష్టముల బొందు చున్న వారయడ నానుభూతిజూపుచు భారతదేశము స్వరాజ్యమును బొందువరకును యెట్టి సహాయ మును జయలనందులకు విచారమును చెల్పెను. ఇందు సత్య పరుడ మేమియునులేదు. భారతదేశ మునకు స్వరాజ్యమువచ్చి ప్రపంచములో నితర దేశముతో బలు సమానసాన మాత్రమించు నపుడు భారతీయు లెక్కింపబడునను ఒక్కవిధమగు గౌరవమున బయలుపడుదురు. భారతదేశము జేయు ప్రయత్నములన్నియునుస్వరాజ్యమునకే దాక్షిణ్యపు చున్నవి. స్వరాజ్యము వచ్చునరకును విదేశములం

దున్న మన దేశీయులగతి యిట్లుండ వలసినదేనా యనువిషయ మాలోచించవలసియున్నది. ఎవరి మోక్షము వారిచేతులతోనే గలదు. ఒకరికై ఒకరు కుండ నక్కరలేదు. ఎవరి మంచిచెడ్డలు వారే చూచుకొందురనిన చెప్పవలసిన దేమియును లేదు. కేన్యా భారతదేశీయ మహాసభయందు యూరోపి యనులతో సహకార మవలంబించుటకును, శాసన సభలందు 5 స్థానములకే యంగీకరించుటకును, మూడుసంవత్సరముల బాటు యీ సహకారపద్ధతి నవలంబించిచూచుటకును తీర్మానింపబడినటుల నిన్న మాకువచ్చిన ప్రత్యేక తంతివార్తలందు గలదు. కేన్యాభారతీయులు యుక్తమని తలంచిన విషయ మును వారితోనున్న గోరి వా కొకజని జేసికొని నపుడు మన కిచటనుండి విమర్శలుజేయుట కవస రములేదు. కాని యీవిధముగ లొంగిపోవుటవలన అభివృద్ధి కేమైన అవకాశముండునా యనువిష యము సందేహముగనే యుండును. ఇందుల కప్పుడే ఆంగ్లో హైందవ వత్రికలు సంతోషించుచున్నవి. భారతదేశమునందలి అసహాయోద్యమమును నిర సించుచున్నవి అసహాయోద్యమమును శుద్ధియొద్య మమని తెలుసుకొనజాలకున్నవి. ఎట్లయినను ఆయా దేశములు తమకు సమ్మతమైనమార్గముల నవలం బించుచుండును. ఇంతకును చుక్కానివద్ద సరియైన నరంగు లేకపోవుటవలన పడవ యెటుబట్టిన నటు దిరుగుచుండును. ఆ కేన్యాదేశీయమహాసభకు పరో జనీదేవియే అధ్యక్షురాలుగ నుండుట కంగీకరించిన యెడల పరిసీతు లేట్లు మారియుండెడివో. ఇప్పుడు ఆబుల్ వాహేదుగారి అధ్యక్షతను యిట్లు తీర్మా నించుకొనిరి. యుక్తమే యండము. కాని భారతీ యులవిధి యంతటితో దీరలేదు. అచటనున్నవారి కష్టములను చూచుచున్నాము. నివారింపజాల కున్నాము. ఇకమీదనైనను భారతదేశమునుండి విదేశములకు జనముపోకుండ జూచుట భారతీయుల ధర్మమేయున్నది. భారతదేశమున అన్నములేకనే గదా విదేశములకు బోవుట? అట్టిసీతీని తేకుండ జేయవలయును. భారతీయులందరకును తినుట కన్నమును కట్టుకొనుటకు బట్టయు నుడిన యెడల పరాధీనమై యుండి నక్కరలేదు. విదేశ ములకు బోనక్కరలేదు. ఇందులకు గాంధీమహా త్ముడు దెల్పినరూటమే సూత్రము. దానితో భారత దేశమునకు స్వరాజ్యమువచ్చుననినమ్మి యీ సంవత్సరమంతయును పనిజేయుటకు సంకల్పించు కొనియున్నాము. ఇందువలన విదేశములకు భారతీ యులను వలనపోకుండ ఆపివేయవచ్చును. పరా ధీనతను పోగొట్టుకొనవచ్చును. స్వరాజ్యమును ఒడయవచ్చును. దానితోనే విదేశములందలి భారతీ యుల కష్టములు బాయగలవు. మరయొకవిష యముగలదు. ఇప్పుడు విదేశములలో నిదివరకు స్థావరమేర్పరచు కొన్నవారిని తిరిగి పంపివేయు నుద్యమము బయలుదేరినది. దీని నా పవలసి యున్నది. ఐరోపీయజాతులను పీఠముబెట్టుకొని యుండునటుల జేసి భారతీయులను బంపివేయుటకు వీలులేదని తెలియజెప్పవలయును. కాలసీల ప్రభు త్వము భారతీయులయెడ యెట్లు ప్రవర్తింపవలసి నదియు మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించి భర్తృ ముల నాపాదించవలయును. ఈ విషయమున దేశీయమహాసభ విచారమును దెల్పుచు తీర్మాన

ములమాత్రముజేసి గాక యీ దేశములో స్వరాజ్య మును బొందుటకు జేయు నుద్యమమువలెనే వలస దేశములందుగూడ భారతీయులను సరియైనమార్గ మున నడుపుటకు కొందరనాయకులను పంపుట కేర్పాటు జేసియుండవచ్చును. కాని ముందు భారతదేశమునకు స్వరాజ్యమువచ్చిన అన్నినమ న్యలును పరిష్కార మగు ముఖ్యసూత్రమును మాత్రము గమనింపవలసియున్నది. భారతీయులు ఆత్మమోక్షమును సంపాదించి తద్వారా తమసోద రులనుగూడ విముక్తుల జేసెదరు గాక!

లి బ ర లు ప త్రి క

లిబరలుపత్రికము దేశీయమహాసభయం దేమిర తులమీద జేరనో కొంతవరకు నిన్నటి తంతివార్త లలో వచ్చినది. ఈ పరతులయందు క్రొత్త యేమి యునులేదు. కాంగ్రెసు అంగీకరించట లేద నన్న దేమియునులేదు. దేశీయమహాసభయొక్క ఆదర్శ ము ఆధినివేత స్వపరిపాలనమును సక్రమపద్ధతులపై బొందుటయని యుండవలెనని వారు గోరిరి. మహా త్ముడు దేశీయమహాసభయు సామ్రాజ్యస్థ స్వపరి పాలనమును మాత్రమే కోరుచున్నారు. ఇది యెట్టి దుండవలయునో నిర్ణయించు భారము అన్నిపక్ష ములవారును జేయవలసియుండునని దెలుపబడెను గాని కాంగ్రెసొక్కటియే నెత్తిన బెట్టుకొనలేదు. దేశీయమహాసభ అ స హ యో ద్య మ ము ను శాసనోల్లంఘనవిధానమును వదలివేయవలయునని వీరు కోరుచున్నారు. ఇప్పుడు జేసిన దింతకిన్ని మరేమియును లేదుగదా! బహిష్కారములన్నిటిని ఆపివేసెను. ఒక్క విదేశవత్త్ర బహిష్కారము మాత్రము గలదు. రాటము వీరికి బాత్రిగ యిష్ట లేనటుల దెల్పుచున్నారు. మహాత్ముడు దీని నెక్క దానినే సమానముగ నందరకుండవలెననియు, అదియే అందరను బంధించు సూత్రమనియు జెప్పి యుండ లిబరలుపత్రికమువారెట్లు గోరుట క్రూరముగ నుండును. ఒడంబడికనుగూర్చి వీరి కింకను సంశయ ములుగలవు. ఒక్క స్వరాజ్యపక్షమువారే శాసన సభలలో కాంగ్రెసుపక్షమున నుండుటయేమి అన్ని పక్షములవారు మాత్రమేల యుండ రాదని యడుగుచున్నారు. ఒడంబడిక యొక్క ప్రయోజనమును వీరు అన్యభా భావించుచున్నారని చెప్పవలయును. ఇంతకును యీపక్షమువారికి స్వతంత్రముగ తమమార్గమునే తా మవలంబింప వలెనని యున్నది గాని యేదోవిధముగ నందరను జేరి ఐకమత్యముగ నుండవలెనని ఉద్దేశమున్నటుల గాన్పించు. మాకు ఐకమత్యమన్న చాల యిష్ట మనియు సమ్మతియనియు లిబరలుపత్రికమువారు, మస్లింలీగువారును పైకి మాటలుజెప్పి ప్రయోజన మేమి? సమానవేదికపై కేరుటకు యేవిధమునగాని సమన్వయము జేసికొనకుండ యిష్టమున్నదని చెప్పి సంతమాత్రమున లాభములేదు. దేశీయమహాసభ అన్నివిషయములందును లొంగిపోయెను. ఇంకను యీ రెండుపక్షములును దానిని చేతులుగట్టి వేయ జూచుట యభివృద్ధి కేమాత్రమును ప్రార్థము గాజాలదు. దేశీయమహాసభ యాహ్వాని చినను యీ రెండుపక్షములును వేరుచోట్లనే సభలుజేసి కొనెను. ఎట్లయినను మహాత్ముడు కోరినటుల కాంగ్రెసునందు చేరినను చేరకున్నను నైతికబలమే

మాత్ర మొసంగుచుండిన జాలును. కాంగ్రెసుకు ప్రతికూలప్రచారము జేయకుండున జేసెనంతటిఫలమే చేకూరగలదు.

బెంగాలు మహమ్మదీయులు

బెంగాలు మహమ్మదీయ మహాసభ కధ్యక్షతవహించిన నవాబు సయ్యదుషహమ్మదు హుసేనుగారు తమ యవస్థానమునందు హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి యవసరమునుగూర్చి చెప్పుచు బెంగాలు శాసనసభలో ప్రవేశ బెట్టనున్న క్రిము ప్రలు సవరణిల్లును నిర్బంధవిధానమును ఖండించుచు సవస్థించిరి. రాజభక్తికై యిచ్చు ఏవంతుల ఉద్యోగ పు ఎత్తికై మహమ్మదీయులు మానపోవలదని బోధించిరి. సభలోనున్న గజనీ, ఖజులుల హక్కుగారల కీ మాటలు కంటకములుగ నుండెను. సభనుండి పినువ్రవచ్చి పెడిలిపోయిరి. నవాబుగారి ఉపన్యాసము వారికి పిడుగుబడ్డటయ్యెను. నవాబుగారు విషయనిర్ధారణసంఘసభకు పోసటుల యారోజు తంతివార్తలవలన బెలియుచున్నది. సభనుజరుపువారిలో నింత యసంతృప్తి గల్గుటకు కారణము అధ్యక్షుడు ఆర్డినెన్సుటలును ఖండించుటయేయె యుండెను. ఖన్నాభిప్రాయమును చెల్వినపుడు సహనముజూపకుండు తమ యిష్టప్రకారము అధ్యక్షుని కట్టిపెయ్యలంచుట నాహసమనవలయును. దేశమంతయును బెంగాలు ఆర్డినెన్సు బిల్లును ఖండించుచున్నది. విభజించి వలించి సూత్రమును నమ్మవద్దనియే నవాబుగారు బోధించిరి. ఉద్యోగములకై ఆశుబడి దేశక్షేమమునకు ముఖ్యమగు విశిష్టమునకు భంగము గలుగజేయవద్దనిరి. ఇందులకు సభలో కలకలము జయలు దేరుట, దూరదృష్టి సహనములులేకుండుటవల్లనే యసవలయును. ప్రభుత్వ చర్యను మహమ్మదీయ సభ్యులు శాసనసభలో నవిమర్శనలనను తీర్మానము వచ్చినపుడు గూడ సభ్యులయను కిల్లలమై అప్రసనియుకొదనియు, తుదకు అంగీకరింపబడనలుల నెల్ల ప్రకటించు సభ చుంగుండును దుమ్ములో నింత ప్రాంతాల్పమున్న ఒల్లు అంగీకరింపబడునా?

‘స్వరాజ్య’ వార్షికసంచిక

ఈ సంవత్సరం ‘స్వరాజ్య’ వార్షికసంచిక సంపూర్ణ జాతీయ, స్వరాజ్యమును దాల్చినది. బెల్గాం కాంగ్రెసుసంచికగ ప్రచురింపబడినది. వైన మహాత్ముడు, జాతీయతా శిచిత్రమును లోపల దశాధ్యక్షయమునకు సంబంధించిన వ్యాసములుగల్గి తిత్కర్తల చిత్రపటములతో దసరారుచున్నది. వ్యాసములు వ్రాసిన ప్రముఖులందరును తమ కళిమానవిషయములందే వ్రాసరి. ఇందు పొలకుగారు విదేశములందల భారతీయులనుగూర్చి వ్రాసినవ్యాసము వారియొద్ద భారతీయుల కిర్తనమును సూచించుచున్నది. సర్. టి. సదాశివయ్యగారు లెస్సెక్షన్ తినుగూర్చి వ్యాసమువ్రాయుచు అట్టిది శాస్త్రధర్మ మెక్కడను లేదని సూచించిరి. కే. యం. ఖాసరు గార్లు అకాసింబరధిమనుగూర్చిన వ్యాసమును, దాకిరు పట్టాధి సేత రామయ్యగారు ‘అసహయ’ద్యను ముజయముగాంచినా’ యని వ్రాసిన వ్యాసమును, లజప్రతాయి, వ స్వాసిగాంలు ప్ర

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చందాలు		కోశాధిపతి కాళినాథుని నాగేశ్వర	కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రను
ఇదివఱకు	50893-14-7	రావుపంతులుగారికి చేరిన వసూలు	వసూలు మొత్తము
నేటివసూలు	1-0-0	ఇదివఱకు	24653-9-8
		గజపతిగరము మూలా వెంక	ఇదివఱకు
		మాంబగారి ముడుపు	24878-9-8
			కోశాధిపతివద్ద వసూలు
			1-0-0
మొ	50894-14-7	మొ	24654-9-8
		మొ	24879-9-8

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం. 7, తంబు శెట్టిపేధి, మద్రాసు,

ముఖులనేకులు వ్రాసినవ్యాసములును కీ|| శే|| రెవరెండు లీతుగారు మధ్యనిషేధమునుగూర్చి వ్రాసిన వ్యాసమును గలవు. హరింద్రనాథ చటోపాధ్యాయ గారి ద్వైము గలదు. తెన్ని సుటనుగూర్చి స్వాసభవములను చెప్పిన సి. రామస్వామిగారి వ్యాసము గలదు. చిత్రమైన కల్పవలుగలవు. ఇయ్యది ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ సర్వవిషయ వ్యాసములు గల్గి అత్యంత శతనీయముగ నున్నదనియే మాయాశయము.

వైకం సత్యాగ్రహము

వైకంలో సత్యాగ్రహాద్యమము నశపుటనుగూర్చి టి. కే. మాధవగారును, కుంజకృష్ణప్రసాదగారును, సంబూదిపాడుగారును మహాత్ముని సలహా యడుగగా విధానమునం దెట్టి మార్పు లేకుండ జరుపుచుండవలసినదని చెప్పెను. మహాత్మునకు సత్యమునందును అహింసచందును యెక్కుడు ప్రీతిగలదు. ఈ రెంటిని ఆధారము జేసి కొనిన యే యద్యమమైనను విజయముగాంచునని ఆయనకు నమ్మకముగలదు. అందులకే యీ యద్యమమును నడుపుటకై నెలకగుఖర్చులన్ని నిగూఢ నిచ్చెదననెను. అప్పుడే జనవరిఖర్చుల నిచ్చివేసిరి. వైకం సత్యాగ్రహము మహాత్ముని జెప్పినరీతిని యద్యమమును నడిపి సత్యఅహింస బద్ధులై యుండి అస్పృశ్యతను దొలగించెదరు గాక!

రాటముపై కోపమెందుకో?

కోల్పోలో సమావేశమైన జాతీయ సాంఘిక మహాసభ రాజకీయ విషయములతో నేమాత్రము సంవర్కములేని శుద్ధ సాంఘికాభివృద్ధి విషయముల గూర్చి చర్చించెను. మత సహనమునుగూర్చియు అస్పృశ్యతనుగూర్చి, స్త్రీవిద్యనుగూర్చియు తీర్మానింపబడెను. ఆ స్త్రీవిద్యనుగూర్చిన తీర్మానము నందు రాటమును గృహపరిశ్రమగ నేర్పవలెనని సవరణరాగా అది ఓడిపోయెను. స్త్రీల కిండ్లలో ముఖ్యముగ లోడ్ యుండు పరిశ్రమ రాటమని యెన్నరైన సంగీకరించెదరు. ఈసభవా రేలకో రాటముపై కినుకవహించిరి. దీని ఆర్థిక ప్రాముఖ్యము వీరికి దలయదందుమా లేక రాటముకును రాజకీయములకును సంబంధము గలదని భావించిరందుమా!

కార్యదీక్ష

బెల్గాంసభ లన్నియు ముగిసినవి. మహాత్ముడును నాయకులును పెడిలిపోయిరి. మహాత్ముడు

కథియవాడు సంస్థానాధీశులసభ కాగానే కోహటు తు బోయి హిందూ మహమ్మదీయ వివాదలను పరిష్కరించును. నాగపురము లోని తగాదాలను పరిష్కరించుటకు పండిత మోతీలాలు నైహూ, అబ్దుల్ కలాం అజదుగారిలు వెడతెదరు. అన్ని రాష్ట్రములును యీ కాంగ్రెసు తీర్మానములను ఆచరిణలో బెట్టుటనుగూర్చి అలోచింపవలసి యున్నది. కాలము వృధజేయజనదు. ఆంధ్రదేశము వెంటనే భవిష్యత్కర్తవ్యము నాలోచించి కార్యదీక్షకు గడంగునని నమ్మెదము.

మధ్యరాష్ట్రము స్వరాజ్య పక్షము

హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి యేర్పాటులు

బెల్గాము, డిశం 30:-మహాత్మాగాంధీగారు ఆతనితో వచ్చినవారును నిన్న సాయంకాలము మెయిలులో అహమ్మజా బానుకు, జనిరి. కాంగ్రెసు వారమునందు రైల్వేవారికిని, తెలిగ్రాము అధికారులకు చాలపనిగల్గెను. తెల్లమువంతి చిన్న పట్టుమునందు తగినన్ని వసతులు లేకున్నను రైల్వే బెల్గ్రాము అధికారులు అదనపు సుమాస్తాలకు నియమించుకొని లగిరి యేర్పాటులు చేసిరి. రైల్వేమండలివారుగూడ ప్రయాణులకు చాల సహాయపడిరి.

డాక్టరు మాంజీగారు యిల్లు ప్రకటించిరి. గాంధీ గారికిని స్వరాజ్యపక్షమువారికి జరిగిన బహిరంగము, అసహయోద్యమమును నిలుపుకేయునది కాంగ్రెసునం దంగీకరించబడుటచే మధ్యరాష్ట్రములలో స్వరాజ్యపక్ష శాసనసభ్యులు జనవరి. 11 వ లేదని సభగావించి యారాష్ట్రములో శాసనసభలోని ఇర్షనుగూర్చి పంచారం చేయరు.

మాలావా, అబ్దుల్ కలాము అజదుగారును, పండిత మోతీలాలు నైహూగారును మహాత్మాగాంధీగారు కోలనప్రకారము నాగపూరులోని హిందూ మహమ్మదీయ తగవులను పరిష్కరించుటకై జనవరి 9 వ లేదని రానున్నారు.

(అ. ప్రె. స్పెషలు)

సర్ విలియం బ్రాంకర్ ప్రెమానికుడు

కరాచీ, డిశంబరు 30:-కరాచీకి చెవలబతు ఉదయం 10.40 గంటలకు భామనంబు జైమానికుడు సర్ విలియం బ్రాంకరుగారు బయలుదేరిరి. (అ. ప్రె.)

కరాచీ, డిశంబరు 30:-నేటి సాయంత్రము 3.30 గంటలకు సర్ విలియం బ్రాంకరుగారు కరాచీలో దిగిరి. (అ. ప్రె.)

సర్ రాబర్టు హార్న్ గారు

రంగూరు, డిశంబరు 30:-నేటిచ్చుటకుండి కలకత్తా బోర్డులకు సర్ రాబర్టు హార్న్ గారును సర్. టి. ఆర్. వైస్ గారును వెడలిరి. (అ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

జర్మనీలో దాచబడిన ఆయుధములు

ఖాళీ జేయ జాల మనుటకు కారణము

మిత్రముండలి నిశ్చయము

లీప్జిక్, డిశంబరు 29 — జనవరి 10 వ తేదీని కొలలో నున్న ఖాళీజేయట మీదనే కారణములను జూపుచు జర్మను ప్రభుత్వమువారికి 10 వ తేదీలోపుగ బంపులేఖలో తెలియజేయు వరకులను రాజబాధల సభవారు ఆలోచించుచున్నార.

జర్మనుల కంపులేఖయు, రాజబాధలసభవారి నివేదికయు, నిండునివేదికయు తయారగు వెంటనే ప్రకటింపబడునని ప్రెస్సుపత్రిక వాకొనుచున్నది. మిత్రముండలి దాచవలసిన విషయము తెలియలేవు పరిషియలోనున్న సైనికాధికారులు జర్మను జనసామాన్యమును తప్పుదారిని బెట్టుచున్నారు. అందుచే ఈ నివేదికయు పూర్తిగ ప్రకటించినవారి కన్ని సంగతులు బోధపడును యదార్థము లోయును. జర్మనుల జర్మనులు చాలగుండి సంతి కొడబడుచున్నారని తెలియచున్నది. ఇదివిజమైనది లేదీ జర్మనుప్రజలు, జర్మను సైనికనిపులులును, విజ్ఞానాంగ సైనికనిపులులును సంగతులన్నిటిని తెలిసికొన్నచో తెలియును. ఈసంగతులు ఇంతవరకు బయటకు రాకుండ ఆపుజేసిరి. మిత్రముండలి సైనికాధికారిగల పరిశీలనమున కెట్టి యభ్యంతరము లేదని జర్మనుదేశీయ రక్షకమంత్రి తెలుపుచున్నాడు. ఈ నిర్ధారణను నివేదికయు అంత్యముని తెలియజేయు ననుచున్నారు.

డెయిలీ లెలిగ్రాఫు ప్రతికాభిప్రాయము

డెయిలీ లెలిగ్రాఫు ప్రతికాభిప్రాయము:— బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు తమ వెనుకటి ప్రభుత్వములెవరే ఆక్రమణను అంత్యమొందజేయగోరుచున్నారో మొన్నగూడ కర్మకు ప్రభుత్వ అట్టులనే తెలియజేసెను. జర్మనులు ఎంతవరకు ఆయుధములను స్థిరములలో పెరకేర్చినను విషయము తేలవలసియున్నది. మిత్రముండలి సైనికవిచారణసంఘమువారి నివేదికను ప్రకటింపబడినగాని తెలియదు. నిరుదు సైనికపరిశీలనము గావలెనని మిత్రముండలి గోరుటకు ప్రబలకారణములెన్నియోగలవు విచారణకు దాక్తురు మార్గముగారు అంగీకరించిరి. అట్లు పరిశీలనమునకు బిప్పునాని అట్టిపరిశీలులు ఇచ్చుచులేదని జర్మనుప్రభుత్వమువారు నడుటకు మీలెదు. జర్మనులు యేమియు దాచరికము జేయలే దనుకొనవలెననుచున్నారు. అట్లు అనరాదు. మిత్రముండలి సైనికసంఘపరిషేదికము ప్రకటితముకాగానే నిజస్థితు లన్నియు బయల్పడును. మరల ఈ సైనిక పరిశీలనమునకు గాఢము జర్మనీలోనున్న సైనిక దుండగీడుతనమే కారణమని జర్మను చాన్సలరు అనుచున్నాడు.

హైదరాబాద్ గారి భయములు

లండన్, డిశంబరు 27. — రాత్రి 10.30. మిత్రముండలి కొలలోనను 10 తేదీకి ఖాళీజేయకపోవుటచే విచారణలెత్తుటకు నడుమావచ్చును. మిత్రముండలి చెప్పియున్న ఒడంబడికకు భిన్నముగ ప్రవర్తించుచున్నారను యభిప్రాయమేర్పడిపోవును. దాన్ నివేదికయును అనుబంధపుటకు చేసిన స్వాధీనములయు నిర్ణయములను సలంచెదగ. కొలలోనున్న ఖాళీజేయమనుట మరల ఆపరాధములను విధించుటవంటిది యనిపించుకొనును. సైన్యములను కిగ్గించలేదని విషయతో జర్మనులు తగ్గించితిమనుచుండ వారు లేదనుచు ఆక్రమణను సాగించుట ఆపరాధములను విధించుట గాక మరేమగును?

యూరపుఅంటియ కత్తులు కబారులను పూనియున్నది. అట్టి యూరపుఅంటియ జర్మనీలో అబడిన (తామర) ఆసహ్యగ స్థితియందున్నట్లు ఇటీవల జర్మనులు జాతిపమితికంపిన లేఖలను జేయుచున్నది. సైన్యములను తగ్గించువరకులలో అన్నిటిని ముఖ్యమైన టివి జర్మనులు పెరకేర్చలేదని ఎవరును అనుకొనుటకు మీలెదు. అనబాలగ. కొన్ని విషయములే మిగిలియున్నవి. అయ్యది ఉభయముల పరస్పరముగ ప్రస్తావించుకొన్న నే పరిష్కారముగను. మిత్రముండలితో జర్మనుల నిష్కాపల్యముగ వ్యవహరించిరి. అందుచే 10 వ తేదీలోపుగ ఖాళీజేయుటకు మార్గమును వెదకుట మీలగునని నమ్ముచున్నారము. ఖాళీ జేయనిచే గల్గు ప్రతిఫలమును, అవర్థములను తొలగించుటకు ఇంగ్లను మార్గమేర్పడునని ఆశించుచున్నావనని మార్క్సుగారు

నిరి. తాను విశ్వాసముతో వ్యవహారమును జరుపుటకు ఆవలంబించినను అట్లుజేయుటకు మీలలేకుండ ఏర్పడినచో ఏమి మూడునో తెప్పటకు మీలలేదనిరి.

బెర్లినులో ఫిరంగులు మున్నగునవి

దొరకు

బెర్లినునుండి డెయిలీ మెయిలువిలేఖ లిట్లు డెబ్బుచున్నాడు:— మిత్రముండలి సైనికపరిశీలనసంఘమువారు బెర్లినులో 100 వల ఆయుధములను గతుగొని ఇందలి మరపిరగులు యుద్ధకళిఘ్నులున్నవి

కొలలోనున్న ఖాళీజేయుట

నుగూర్చి వాషింగ్టనునుండి ఎవరును ఏమియు తనకు తెలియజేయలేదని వ్యవహారసంఘమునందున్న ఆమెరికన్ ప్రతినిధియు ఆమెరికను రాజబాధియు తెలుపుచున్నారు.

యింగ్లండులో తుపాను

గొప్పనష్టము

పశుద్రవ్యములో నష్టము

లీప్జిక్, డిశం 29:—ఆశేకముగనడులు నట్టులు తెగి పొంగి పారలినవి. విస్తారముగ నేడేశములు ప్రవాహములో మునిగిపోయినవి. నిలంబుటకు మీలలేకుండ బోయెను సముద్రములో గొప్పనష్టము గల్గెను. జర్మనుపడవ ప్రద్రులకుచే ఆశేకముగ ప్రజలు నశించిరి. 11 గురు కొట్టుకుపోయిరి. మునిగిపోయిరి. ఒక్కడుముత్రము బ్రతికెను. డెన్మార్కు ఓడ యొకటి గట్టుజేరెను. ఓడ కప్తాను, ముగ్గురు సిబ్బందియు గట్టుచేరిరి. ఇంకొక ఓడ బ్రద్రులగుచున్నది. ప్రెంచిఓడలో పోయినవన్నియు దొరికెను. ఓడమునిగి పోయినవియు అందఱు మడిసిరియు భయపడుచున్నారు. నార్వేపడవ సిబ్బంది ప్రాణములు దక్కెను. సముద్రతీరమున మరకొన్ని నష్టమును గల్గెనుగాని అపాయములేకుండ జేయుటకు పడవులు సిద్ధముగ నుండెను.

మిడ్లండు వ్యాచు మోసము

లో ఎవరో ప్రభుత్వాధికారి హరిసింగ్ గారిపేరు మనదాని జేయగోరుటచే అట్లు జేయుట తప్పని ప్రెస్సు పత్రిక వాకొనుచున్నది కాని ఇతరపత్రికలీరహస్యమును దాచలేదు. నిర్మాటముగ ప్రకటించిరి.

స్వామిస్థానమున బహిరంగవిచారణ జరుగుటచే ఎవరికిని అవనమ్యకములేకుండెను. ఇప్పుడు ఎవరో కొలనందున ఆ డిండుటచే ప్రజలకు విశ్వాసముబోవును. న్యాయపరిపాలనము నకు భంగముగల్గినపుడు రహస్యముగ జరుపుటనిధియే. ఆజ్ఞే పడలేదు. న్యాయము బహిరంగముగ సాగుటకు రహస్యపు విచారణ లండనుగూడదని ఆశాననులను రద్దుజేసిరనుచున్నది.

ఉపద్రవకరముగు అంటురోగము

క్రాంతిరోగము

లండన్, డిశంబరు 11:—జపానులో క్రాంతిరోగము బయలుదేరెను. 10 దింటికి 6 గురు చనిపోయిరి. ఈరోగము ప్రాచ్యదేశములకును ప్రాచుమన్నదని వైద్యులు భయపడుచున్నారు. దీనిని నిద్రరోగమని నిరూపించుచున్నారు. బొకియో ప్రభుత్వమువారు చనిపోయిన వారిసంఖ్యను విస్తారముగ జాతిమితి ఆరోగ్యకార్యాలయమువారికి తెలియజేసిరి. ఆస్త్రియముగ ఈరోగము సోకుటయు అతిశ్రేణుముగ ముదిరిపోవుటయు 5, 10 రోజులలో న్యూఢిసంధ్యయు ఈ రోగలక్షణములుగనున్నవి. ఈరోగము సోకినవారందఱును 50 సంవత్సరములకు పైబడినవారే

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు అప్పలను

ఎగవేయు ద. యెల్లెదు

ప్యారిస్, డిశంబరు 30:—ప్రభుత్వం వారై లిట్లు డెబ్బువుచున్నవి. ప్రెంచి అర్థికమంత్రి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. ఆమెరికాలో ఎవరో ఫ్రెంచిప్రభుత్వకేతువులు కొందరు ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారిమీదలిన అప్పలను ఎగవేయవరని ప్రచారము వచ్చుచున్నాడు. ఫ్రెంచి అర్థికపరిశీలకులగుగూర్చి తాను జెప్పినమాటలను అవార్థముగ జెప్పినది. ప్రెంచిప్రభుత్వము వారు ఎన్నడును తామాయవలసిన అప్పలను ఎగవేయదలంప లేదని ఫ్రెంచి అర్థికమంత్రి నుడివెను.

దేశీ ప్రభుత్వ

నేను వలదని స్పష్టముగ జెప్పనిచో బాల్కన్ సముద్రమును గురితములులో జేర్చియుండెడిదాడే నేను మంత్రివర్గములో జేర్చుచున్న యెథాప్రకాశము లోటులేకుండ ఉద్వేగమునందు అన్ని అపేక్షలను వదలుకొని కే కిరంచనలేక ప్రభుత్వమునకు సోదావుటకు నుండుననియు నాకేమియు సోపము లేదనియు విచారము లేదనియు తెలియజేసెను.

ప్రభుత్వ రహస్యములు

ఫ్రెంచి అధికారివర్గమునుండి బయల్పడుట ప్యారిస్, డిశంబరు 29:—ఎల్వీక్లెయరు పత్రికాస్థానమున కిషింపువిషయమై ఫ్రెంచిరాజ్యాంగసభయందు న్యాయకాళామాత్యుడు సమర్థించెను. రాజ్యముబైట సంగతులగుగూర్చి ప్రకటించుటకు ప్రతికాస్వాతంత్ర్యము నలదుగాని రాజములో సంగతులు బయల్పెట్టుటకు అధికారులు లేరని. ఈపత్రికకు లభించిన కాగితములు ఫ్రెంచి అధికారులనుండి దొరికియుండవలెను. అట్టివా రెంత అధికారములో నున్నను వారిని కిషింపవలెననిరి. చర్చ ఆపుచోబడెను.

మరణవార్తలు

సర్ విలియం ఎమర్సన్ గారు శిల్పికారుడు. ఇంచనిపోయెను.

సర్ మూఅర్తు బేలిగారిభార్య చనిపోయెను.

ఆంగ్లో ఇండియనుల మొఱు

వారికష్టములు

ఇండియాలో ఆదరణ అన్యాయముగ నున్నది లండన్, డిశంబరు 29:—లండన్ ఆంగ్లోఇండియనుల సంఘమువారు పత్రికలకును, పార్లమెంటు సభ్యులకును నుకొ విన్నపమును బంపుచున్నారు. 1919 సంవత్సరపు సంపత్తి చట్టములో ఆంగ్లోఇండియనులకు సౌకర్యముల నేర్పాటుజేరణ వార్తెండ్రునుండి తమకు వరసగ అన్యాయము జరుగచున్నదనుచున్నారు. యూరపియును ప్రాథమిక విద్యావిరాళనములెంకాలు కాపనసభవారు నిరాకరించినవియు లిట్టకప్రయత్న దానిని సరిపై చేయలేదనియు తెలియజేసిరి

భారతీయుల విమర్శితము ఆంగ్లో ఇండియనులను కాపనములప్రకారము దేశీయులుగనే ఎంచవలసియున్నదను పబ్లికు సర్వీసునుండి తొలగించుచున్నారు. ఇయ్యది 1858 లో విక్టోరియా రాజ్ఞి ప్రకటనమునకు విరుద్ధము. బ్రిటిషు పట్నములో ఆంగ్లో ఇండియనులను ఏదో ఒక విధముగ జేర్చుకొనవలెను. ఈకష్టములను విచారించి మరితర మొఱులను ఆలోచింపకుండ సంస్కరణములను ఎత్తువజేయుగా దనిరి. కాశ్యోతముగనుండు బ్రిటిషు ప్రజల ముఖ్యాత్యములను గాపాడకుండ క్రొత్తవిధానములను ప్రవేశపెట్టరాదనిరి.

ఇండియాకు వైమానిక పయనము

నరదాపయనము 5వ పాములు ఖర్చు లండన్, డిశంబరు 14:—19.7 వసంతి ఋతువునుండి ఇండియాకు వైమానికపయనము ప్రారంభమున. ఈజిప్టు పరిశోధక పయనములు 1925 ప్రారంభములో జరుగును. నిద్రబోవులను సాగుకు దూరముగ ఏర్పాటు జేయుచున్నారు. బొంబయి జేరుటకు 5 రోజులు బట్టును. గంటకు 70 మైళ్ళుగడితో పోవును లండనునుండి బొంబయికి విమానము విూద పయనము 52 పాములు ఖర్చును. ఉత్తరములు గాం పోవుటకు 15 పేర్ని దీసికొనవలెను. ఇంగ్లీషును వైమానిక పయనము నేర్పాటుజేయుటకు అందఱులు జరుగుచున్నది.

రషియా యుద్ధనౌకలు

లండను, డిశంబరు 27:—బిజర్టాలో ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు బెట్టుకొన్న రషియా సముద్రనౌకలను సోవియటులకు బదలాయించు విషయమై రికాదావచ్చెను. ఈ విషయమై ఆలోచించుచున్న ఫ్రాన్సుకో సుప్రీ సోవియటు సంఘమువారింకను ఒడంబడికకు రాలేదు. రషియా యుద్ధనౌకలమరమ్మతు విషయమై ఖర్చు బెట్టిన సామ్రాజ్య ఇచ్చినగాని సోవియటులకు స్వాధీనము జేయమనుచున్నారు. అర్థికపరిష్కారము పూర్తి జరిగినగాని అట్లు జేయుటకు మీలలేదని రషియా ప్రతినిధుని తెలియజేసిరి.

ఆలివియరు ప్రభుని ఖండించుట

భారతీయులపట్ల సానుభూతిజూపుటవల్ల!

లండన్, డిశంబరు 29:—హంతులను ప్రశంసించుచు తీర్మానములను భారతీయులు జేసినపుడు సానుభూతిని జూపెనుగాన ఆంగ్లేయులు కుహృచ్ఛాసమును నిలబెట్టుకొనుటకు ఆలివియరు ప్రభువు గోరుచో ఆలివియరు ప్రభువు బహిరంగముగ ఆ సానుభూతి నుపసంహరించుకొనవలెనని డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ లోక హెచ్చరించుచున్నది.

ఆంధ్ర రత్నమండలి

ఆంధ్రమంత్రులు చర్చించెదరు

హైదరాబాద్, డిశంబరు 29:—ఆంధ్రమంత్రులసభలో ఆంధ్రరత్నమండలి ప్రతినిధులనుగూర్చి జనవరిలో ఆంధ్రమంత్రులు చర్చించెదరు. ఫ్రెంచి ఆంధ్రమండలి ఒప్పుకొనెను. కాని పార్లమెంటు సభ్యుల తీర్మానముగ ఆంధ్రరత్నములు బాధించవలసి. నవ్వు పరిహారములలో ఆంధ్రరత్నములకు కొంత వాటానిచ్చుటకు ఆంధ్రమండలి దిశపరచినది.

టోకియా ప్రాంసు

వైమానిక పయనము

ను ప్రభుత్వమువారు ఫ్రెంచిపై మానికుడు జోయిసీగారు బట్టినవారిని జరుపుటకు నిశ్చయించినది లండన్ వైమానిక కార్యాలయమువారికి తెలిసెను. ఇంగ్లండుకుగూడ బోయెదరు, వసంతముతువుగా జరుగను. ఈపని నిమిత్తము ఇదివరకే తగినంత మొత్తమును చేకూర్చిరి.

సంగ్రహములు

స్వదేశ సన్నిధానములు

డికనీస్ మహారాజు గౌరవముల స్వదేశ సన్నిధానముల సమస్యలను విచారించవలసియున్నదని బ్రాహ్మగారు ఎం. టెర్ రివ్యూపత్రికలో వ్రాయుచున్నారు. బ్రిటిషు ఇండియాలో సంస్కరణములు, పరిపాలన విషయములను గూర్చి విచారణ సంఘములు విచారణకు సర్పిరి. కాని 20 వ శతాబ్ద పరిస్థితులకు సరిపోవునటులు సంస్థాన పరిస్థితులను సవరించలేదు. 1917 ఆగస్టు 17 తేదీని ప్రకటించిన దానికిని సంస్థానాధీశ్వరుల సత్వములకు భంగము రావూడదు. వీరికి పదేపదే సార్వభౌమత్వాన్ని అభయములకు సరిపోవునటులు ఏర్పాటు చేయవలెను. ఇప్పుడు పరిశీలించుటకు స్వవధి యున్నదిగాన ముఖ్యముగ పరిశీలించవలె ననుచున్నాడు.

బరిష్టు ప్రీస్టేటు పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, డిశంబరు 30:—బరిష్టులో భారతీ పరిస్థితులు తీర్పునుటచే ఉత్తర బరిష్టు ప్రభుత్వమువారు కర్మా ఉత్తర బరిష్టు రద్దుచేసి, రాత్రి 10 గంటలైన పిదప నివృత్త రాజగుడ దకు ఉత్తర బరిష్టు తీసివేసిరి.

కెడ్ బ్యాంకు అద్దె పోరాటము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, డిశంబరు 30:—నలుగురిని వెడలగొట్టిరి. దీనిని చాలమంది గుంపులుగ జూచిరి. ఆక్షేపణలు, అల్లరులు లేవు. ఇండ్లలోనున్నవారు గోలజేయునటులు అధికారులు తిలుపులను బగలగొట్టి ప్రవేశించిరి. పదిగంటలయిన పిదప అధికారులు వెడలెరి. వెడలగొట్టబడి 4 కుటుంబములను ఇనులు ప్రాగ్ మేల ప్రవేశపెట్టిరి. వెడలగొట్టబడి నివృత్తయినవారిని ఫ్యాక్టరీ యజమానులు గ్రహించిరి. ప్రభుత్వమువారు జోక్యము గలగచేసి కోసంలే ననుచున్నారు.

ఇంగ్లండులో తుపాను

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, డిశంబరు 30:—నిన్నటిరాత్రి వరల తుపాను వీచెను. అపారమరుసప్రభువు గలిగెను. ఎక్కడజూచినను వందలే సంఖ్యకొంది పెరిపోనుతీగలు క్రిందబడియున్నవి. భూగర్భము నందున్న తింతులు నీటిలో మునిగిచి. లండన్ నుండి కార్తెలు వరకు నీటియము. చాలవేపు గంటలకొలది రైల్వే ఆసిఫాయెను వగదను మెల్లకొలది ప్రవహించెను. పశువులు, గొట్టెలు కొన్ని కపోయెను.

ఎక్కుచెయింజు అనుకూలముగానుండుటచే ఈదిగువ తెలుపుచేసిన

ప్రత్యేక ధర లిస్టు

1925 సం॥-ర॥ జనవరిమాసముగందు విక్రయించబడును.

రొక్కమునకు ప్రత్యేక ధర

	ర॥	అ॥
విగ్ బెన్ టైమ్ పీసులు	ప్రత్యేక ధర 1-8	11 0
బేబి బెన్ టైమ్ పీసులు	"	13 8
బీ టైమ్ పీసులు	"	6 8
అమెరికా అలారము	"	6 8
సెల్ థామస్ ఎకో టైమ్ పీసులు	"	7 8
సెల్ థామస్ రేడియం టైమ్ పీసులు	"	8 8
సెల్ థామస్ గోడకుతగిలించు పెద్దగడియారములు	"	45 0
బ్లాక్ బర్డ్ స్టాండ్ల మాడెల్ కలములు	"	4 0
" స్పెష్టి లే సెల్లు ఫిల్లింగుకలములు	"	5 0
స్వాన్ కలములు నెం 1 స్పెష్టి లే సెల్లు ఫిల్లింగుకలములు	"	7 8
వాలర్ మన్యు కలములు నెం 12 స్పెష్టి లే సెల్లు ఫిల్లింగు	"	9 8
బి. ఎన్. వ. బై సికిల్లు (3-4) డన్ లవ్ టైరులతో సహా	"	180 0
అడిసన్ రిలై యన్సు సైకిల్ ఫూర్తిగా	"	115 0

అడిసన్ ఆండ్ కో., లిమిటెడ్.

మాంట్యూరోడ్లు, మద్రాసు.

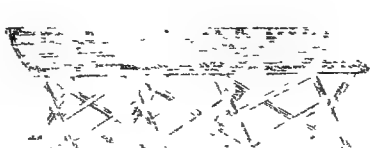
50 ఏండ్లకుమునుపు స్థాపితము.

రాయణభగవద్గీత

(వచనగ్రంథము)

క్రా. నె. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కీలకము. సంపుటము ముద్దు గూర్చున్నది. వెల రు 1-0-0. ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకుఁ బరిమళము. ఏయధ్యాయమున కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయఁబడినది. తెలి మిగులబ్రహ్మ ప్రముఖ ప్రాథమధురముగ నున్నది. ఇది యీ వైసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేడనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావింపఁబడుచుండిన తాత్పత్ర సంపుటమునండి ముద్రింపఁబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందుఁ గలను. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచించినవారిపేరు తెలియకుండుట కనుక నీయము. ఈ గ్రంథము స్త్రీలకు వైతము సుబోధముగ నుండును. తాత్పత్రముతోకయదలి స్థానిత్యములకు ముద్రణమున సంస్కరించిన శ్రీమత్ బుక్ కుపట్టము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనఁబడినది. ఇది ముద్రాను బార్బెన్ 1 వ వాము తియ్యప్పకవిగారి 74 రు. 8 లు 8 గలవలదు కుటుంబ వైసాని కృష్ణయ్య పేటి అనుపన్నావారిగారి గ్రంథమునకు లభించును.

స్వదేశికాంతు ఫర్నిచరు

- (1) మహత కాపుకాము 1 వ రకం రు 15, 2 వ రకం రు 18.
  - (2) ఎక్కు కాపుకాము రు 4,
  - (3) కాపుచే 1 వ రకం రు 3.8-0, 2 వ రకం రు 3.
- క్యాటలాగు, యితర వివరములను వ్రాసిన పంపబడును.

వి. వీరాస్వామినాయు అండ్ సన్సు
నల్లూరాపుపేట, గుంటూరు జిల్లా

37500-స్థిరాస్తి-గొప్పలాటరి

గవర్న మెంటువారికి తెలియపర్చినమీదట టిక్కెట్టు... రు 5 లు. 7500 టిక్కెట్టు లాటరి వేయబడును. గుంటూరు మునిసిపల్ సరిహద్దులోపల జూటుమిల్లు వద్దనున్న నాతాలూకు 8 యకరముల స్థలమును అందుగా అమర్చబడియున్న బిల్డింగులూ టానర్తోసహా టిక్కెట్టు 1. రు 5 లుచొ॥ 7500 టిక్కెట్టులూ పూర్తియైనవెంటనే తెనాలి లో కొంతమంది పబ్లిక్ ఆఫీసర్లయెదుట లాటరి కలుపబడును. వములు అయినసాములలో యేజంట్లవగయిరా కమిషను ఖర్చులు పోన మిగతాసాము గుంటూరుజిల్లా కోఆపరేటివుయూనియన్ బాంకింగు లిమిటెడ్ తెనాలిలో నిలువచేయబడును. లాటరి టిక్కెట్టులూ పూర్తియైనవెంటనే లాటరి కలుపబడు తేది యున్నప్పుడున్న, ఆఫీసర్ల పేర్లను, ఆంధ్ర, స్వరాజ్యపత్రికలలో తెలియపర్చి లాటరి అయినవెంటనే లాటరి ఫలితమును పై పత్రికలలో ప్రకటింపబడును. లాటరికి లుపు తేదీకి టిక్కెట్టు కొనువారు ఆంధ్ర రాష్ట్రము, లాటరిలో ఫలితమును జూరు వారు తెలుపుంతప్పులతో క్రమమైన దిస్తా చేజాలు వగయిరాలు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరుచేయించుకొనవలయును. ఇంకా నికరములు తెలియగోరువారు ఈదిగువ అడ్డెనుకు వ్రాసిన తెలుపబడును. టిక్కెట్టు మా యేజంట్లవ్యవహారాని మాకు రు 5 లు మనియార్డరుచేసిగాని టిక్కెట్టు పొందవచ్చును. కనుక ఆంధ్ర సోదరు లందరును టిక్కెట్టు కొని లాటరి త్వరలో పూర్తి చేయించవలెనని నాప్రాధాన్యము.

మిక్కిలి సేని గుండారాయు

గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి. శే. దుర్గాలండుకో, (పిక్చర్ మర్చంట్సు), తెనాలి.

హిందూమతానభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకవిలేఖరి)

28 వ తేదీ మహానభ

ఈమహానభ నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మరల సమావేశమైనది. నిన్నటికంటే నేడుజరిగిన ఏర్పాట్లు చాల బాగుగానన్నవి. చాలమంది వాడుకలు వచ్చిరి. చాలతీర్మానములను ఆమోదించబడెను. కోహటుతీర్మానమునుగూర్చి ప్రకాశం కాశ్యపగార్లు మున్నవవారు చాలమంది ఉపన్యసించిరి.

అంతలో అనగా సవరణ నాలుగుగంటలకు మహాత్ములను సరోజినీగారు హిందూమతానభకు వచ్చిరి. చాలమంది దారిద్ర్యమున మహాత్ముని పాదపరాకమును కనుల కద్దుకొనిరి. జయ జయ నినాదములు మిన్నుముట్టెను.

లాల్ లజపతిరాయగారు

లాల్ లజపతిరాయగారు మొదట యంగ్లీషుభాషలో మాట్లాడిరి. నిన్న నేడు కాంగ్రెసులో యావించుచున్నవారు గూర్చి మూలమున మహాత్ముని ప్రమాణమునుగూర్చి ఉద్వేగములవల్లగా డిట్టికమిషన్లకు తెలిసినదని తెలుపుట నా అభిప్రాయము. పోలీసుల నూపర్చింతును తెలుపబడినదయే నా అభిప్రాయము. నిన్నను దేశీయమహాజనసభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానములకు నేడీభలో ఉపపాదించబడన తీర్మానమునను భేదమేమియును లేదు నేను హిందువులు మహాత్ముని ప్రతిష్ఠితికి వచ్చియుండిరి ఇట్టిప్రతి ఆంతరింపవలెను. ఈ సభకువచ్చినవారే ఇతరభాషలవలన ఎల్లవోట్లకు మన మనమానమునకు పాలుగానలసినవృద్ధులైన వాగరికతకుల క్షణమేమి. పకు బలమునుగాను. ఆయుధమునుగాను. ధనసంపదమునుగాను అది భూతవయ్యే. పరోపకానిరతియే. ఆవిషయమున భారతీయులగగలుగుటలలో ఎట్టిసంశయమునులేదు. ప్రాచీన మహర్షులు మనకు ప్రసాదించిన నిత్యపణమేమి. వారుపదేశించిన యుద్ధధర్మములే భూమినిత్యము నిరాయుధులతోను స్త్రీలతోను నిర్భయముతోను వికలాంగులతోను పోరవలదని వారు విధించిరి ఇట్టి ధర్మమునే జాతివారైనను పదేశించి యున్నారా? లేదు. హిందువుల వాగరికత అధికమున కిదియొక్కటియే చాలును. ఇట్టి వీరధర్మములకు విధించిన హిందూవాగిక ప్రేరేపకముగాదా? ఈ ధర్మమును, ఈస్వామ్యమును మీరు నిరంతరమును ప్రతినిత్యమును ప్రతివిషయమునను అనాసరింపవలెను గాని ధైర్యవిహీనులై ధర్మముధర్మమునకు అన్యాయముచేయుట మీరు గడంగరాదు. మీజాతిని నాశనము కలుగనంతవరకు మీరీ ధర్మములనే అనుసరింపవలెను. నేను దౌర్భాగ్యమునను హిందువులు ధైర్యవిహీనులై యున్నారు. ఇదిచాలసంతాపకరము. అతిశ్రమగా యీ దుర్భలత తొలగవలెను. అందులకు మీరందరును ధీక్షతోపని చేయవలెను అని లాలాజీ ఆంగ్లముననుడివి పిమ్మట హిందూస్థానీలో నుడివిరి. హిందుజాతీయందు జనంచిన మీకు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యులకు హిందూజాతీయందు గాదాభిమానము కలదా? కలిగినవో యీమరవస్థ ఏలకలిగినది. హిందూమతా మృదీయతలకు విరోధములేకలగు చిన్నవి. మార్గపులను వధించుచున్నారు. మాభార్యల మానభంగముచేయుచున్నారు. ఈన దేశాలయములను ధ్వంసము చేయుచున్నారని మీరేల ఏదైనది? మతభేదమునును పౌరుషమును మీకు కలిగియున్నవో మీరిట్లు చేద్దెనరా? ఇది మానభగద్రమా? హిందూధర్మమా? విధర్మమా? మనజాతి సజీవమైనవో, ఉత్సాహపూరితమైనవో కోహటులో జరిగిన అవమానములవంటి ఆవమానములు జరుగగలవా? ఇంతకంటే అవమానకరమైన విషయమున్నదా? ఇంతకంటే సంతాపకరమైన విషయమున్నదా? మీలో భగవంతుని కత్తిలంకయున్నవో మీజాతివీడ్చుచు మాకుండగలరా? మీలో ఏర్పడుచున్నది కత్తితకుండవోయినది మనకల్లును మన స్త్రీలు మానవరక్షణము కొరకు ప్రాణములను వదిలిరి. అప్పులో ప్రవేశించిరిగాని మానమును గొల్పినలేదు. మనమిప్పుడు పురుషులమయ్యి విశేషపురుషులై రోషము చేయుచున్నాము. కోహటులోని హిందువులు సర్వస్వమును యిల్లను వాక్కును పిలిచి అగతియైవచ్చి రావలసిందిలో పడియున్నారు. భేదభేదకారము సన్యాసులకు సాధువులకు గాని మిక్కిలి లేదు. నేను మన హిందువులలో లక్షాధికారులుగూడ భిక్షాధికారులై ఆలవంటిమచున్నారు. హిందువులకిదోషమని మాబువకులకు బహుశానినను ఎవరో కొద్దిమంది హిందువుల పరాధముచేసినంత మాత్రమున నగరమునదలి హిందువుల ఎంభరి అధోగతిపాలు చేయుట ఏటిన్యాయము? అని లాలాజీ అనెను.

పిమ్మట మాలవ్యాగారు డిట్టుపుచ్చుకొనగా తీర్మానము ఆమోదించబడెను. సాయంకాలము 4 గంటలకు గోరక్షణసభ సమావేశమయింది. గారి మహాత్ముని ఆనమరిని బడసిరిగంటలకు ఆసభ జరిగినటులు చెప్పెడిది. యిప్పుడు 5 గంటలకావ

చ్చిందిగాన మనమీసభను ముగింపవలెను అని గుల్లరాగి, తీర్మానము నుపసాదించిరి. ఆతీర్మానముగూడ ఆమోదించబడెను. పిమ్మట వైకంఠతీర్మానము నుపసాదించిరి. వైకంఠ తీర్మానములపట్ల సానుభూతిని చూపించు తీర్మానమునుగూడ మాలవ్యాగారు పాదించిరి. అప్పుడు తానివారణ మత్యవసరమని భోధించిరి. ఈమహానభము తీర్మానముగూడ ఆమోదించబడెను.

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర వివాదాలు కలిగినందులకు యీసభనామ చింతించుచున్నార. కాన రెండుమతములవారను మైత్రికిగిరి సనిచేయువలెనను తీర్మానముతోగూడ మాలవ్యాగారు పాదించిరి. ఆతీర్మానముగూడ ఆమోదించబడెను.

నేను సన్యాససంఘమువారికిని స్వయంసేవకదళమువారికిని నందనము లర్పించుచున్నట్లు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదములనుగూర్చి ఉపసంఘము లేర్పరుయటకు కార్యసభలో చర్చించుదును. ఈసభ విరమింపబడినది అని మాలవ్యాగారు నుడివిరి.

సన్యాస సంఘాధ్యక్షుడు మాలవ్యాగారికిని యితరులకు నందనము లర్పించిరి.

కోహటునిధికి బొంబాయి నివాసులగు రాజా గోవింద లాల్ గారు 1000 రూపాయల నిచ్చిరి. అవసరమైనవో మహాత్ముని యింటకు సహాయముచేయుటకు సంసిద్ధుడను. కోహటునిధికి మీరు 10 వేల రూపాయల నొసంగనివో నేను నిరశనప్రత్యము పూనెదను. ఏమాతముండి అస్పృశ్యులనుబడు సోదరులు నీరు త్రాగడకో అనూతిమండియే నేనునుగూడ నీరు త్రాగడను అని స్వామీ నరసింగదాసుగారు నుడివిరి.

కోహటునిధికి ధన మొసంగగోరువా కొసంగవలెను. లేనివో పంపవలెనని మాలవ్యాగారు నుడివిరి.

సాధన

నేడిచట బంచిపెట్టిరి

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి సాధన యను ఆంగ్లవార్తపత్రిక మొదటిసంచికను నేడిచట భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులకును యితరనాయకులకును పంచిపెట్టిరి. దానియందు మహాత్ముని, దాసు, నెహ్రూగార్లు గురించిన వ్యాసములు కలవు.

కాంగ్రెసుకును లోకలుభోద్ధులకును గల సంబంధమును గూర్చి హరిసర్వోత్తమరావు ఆంధ్రరత్నగార్ల సంతకములతో పోస్టాఫీసు ప్రకటింపబడెను. ప్రధానవ్యాసము సాధన అను శీర్షికతో ప్రకటింపబడెను. పత్రికాధిపతుల ఆతరుమగుర్చి గాంధీయొక సంపాదకీయము వ్రాయబడెను.

నేడు హిందూమతానభకు స్త్రీలుగూడ అత్యధికసంఖ్యాకులు వచ్చిరి. సభాధివన మంతయును స్త్రీలతోను పురుషులతోను నండిజోయినది. ప్రధాన హిందూనాయకులందరూ వచ్చిరి. అధికారాధిపతులు విడితమైనది.

నా క బ లి

గృహానుష్ఠిత

నిన్న కాంగ్రెసు మహానభ ముగియుటతోడనే వాగ్దేవి కళసడినది. భారత స్వరాజ్యలక్ష్య ఆరాధననత మహాత్ములమును సంఖ్యయు 20వ తేదీ జరిగినది. నైష్ఠికుల కంకణ భాసులు 21వ తేదీన జరిగినది. 24వ తేదీకుండి మహాత్ములము ప్రాంభమైనది. బంధుమండలి విడిదియిందల్లో నిండిపోయినది. గాడుక శిఖామణులు ననోవారగానవిదోడముల కర్ణ పర్వముగావించిరి. చక్రధరులు తంతువారపరంపరల రచించి స్వరాజ్యలక్ష్యకి సమర్పించిరి. ప్రతమండపము నూతనాలంకార భోధావితమయ్యెను. యజమానుడు మహాగృహ దీక్షాదక్షుడై జయప్రథముగ ప్రతముకొనసాగించి స్వరాజ్యలక్ష్య బ్రాక్ష విక్షాధన్యమాన మానసుడయ్యెను. సకల పంచకము మహాత్ములము జేడిప్రమానముగ చేలగెను. నేడు వాడు బుర్రీనది. హిందూమతామృదీయ, సిక్కు, జైన, పార్శ్వ, బౌద్ధ, క్రిష్ట, ఆర్య, బ్రాహ్మ ప్రముఖ వివిధాగమ విధానజ్ఞులు ఆరాధకుల కంకణవిసర్జనము గావించిరి. ఆంధ్ర ద్రవిడ, కర్నాటక, కేరళ మహారాష్ట్రసింధు, పంజాబ, విహార్, ప్రకృష్, పాంచాల, ప్రముఖ, రాష్ట్ర సమపాగత బంధుజనమునకు అంపకములు జరిగినవి. వారందరును క్రమక్రమముగ నిజమగిరీస్థులై ప్రయాణ సన్నాహములు చేయసాగిరి. ఆహ్వాకల జనసంకులములై యుండి భోజనకాలమున, జలక వికటములను, విశేషార్చనలను, సభారంగములను స్వరాజ్య లక్ష్య దీపకమును కొంతవరకు సమర్పించిరి. కనకపట్టాగను, హిందూ, మహాత్మునియ-వీరవైష్ణవ, కర్నాటక, హిందీ,

జాతీయవిద్య, సంఘసంగ్రహణ, స్వయంసైనిక, గ్రంథాలయ, గాంధీర్య, అవర్ణ, ఆధ్యాత్మిక, కంఠముల ఫలాశన, విద్యార్థి సంస్థానవాస, మహాసభలు మున్నగు ఉపసభలును అఖిల భారత జాతీయ మహాసభయును భారత కాంగ్రెసు మహాసభయును గూడ నేటితో ముగిసినవి. ఇక్కడ 91వది మహాత్మువానంతరము జరుగవలసిన ఆవశ్యకార్థ నిర్వహణము మాత్రమే 28 వ తేదీ ఉదయము నుండి యు 28 వ తేదీ ఉదయమువరకును జనసమృద్ధసంగ్రహణము మున్నుముట్టినది. సన్యాససంఘమువారు కేక్రివంచనలేకుండ సర్వ సౌకర్యముల ననుర్చిరి. కాకినాడలో ఆంధ్రరాష్ట్రమువారి సరించిన ప్రసంగితులుగు ఏర్పాట్లను అంతకుపూర్వము ఆ హనుదాబాదులో ఘోష సోదరులు మహాత్ముని నిరూపణము క్రింది కావించిన ఏర్పాట్లను గృహీతమునకు దుండుకొని కర్నాటక సోదరులు గతిసభల ఏర్పాట్లలోగల కొలదిలోప్రములను గూడ చాలవరకు జాలగించినటులు కెట్టిసంతోషమును పొందు. ప్రధానభోజనకాలయందలి యేర్పాట్లు ప్రశంసనీయుములు. సజ్జన ఏర్పాట్లలో ఎట్టిలోపము ను లేదు. పాకవిభానము రాష్ట్రానుగుణ్యముగట్టచే ఆంధ్రద్రవిడ కేళరాష్ట్రములవారిరుచింపక పోవచ్చునుగాని కెట్లైన అన్ని రాష్ట్రములవారికిని సమాదరణీయములను నిశ్చయము. స్నానముల ఏర్పాట్లుగూడ చక్కగానన్నవి. ఉష్ణోదక స్నానమునకు మంచి ఏర్పాట్లు కలిగించిరి. ప్రతి శివరమునకు నొక నూతనోటును కార్యాలయమున ఏర్పరచిరి. మహాసభా కాలయందును విషయనిర్ణయసభా కాలయందును ఏర్పాట్లు సరిగనే యున్నవి. సన్యాససంఘ కార్యనిర్వహణలలోను స్వయంసైనికులలోను నిరంకుశత్వము అధికంగా కనబడలేదు. స్వేచ్ఛలో అల్పసంఖ్యాకుల చలనచలు కనబరిచినను కెక్క చేయబడినదిగాదు. పత్రికా ప్రతికర్షుల ప్రవేశము విషయమును భారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులలోను అహంభావమును అధికారపరతను వదులేనివాడు కొందరు కొంత నిరంకుశత్వమును చూపినను మహాత్ముడును భారత కాంగ్రెసుసంఘ ప్రధానకార్యదర్శియగు వండిత జన హరలాలుగారును సహాయ కార్యదర్శియగు బాపరాజారావు పంతులుగారును బాల సహాయముచూచునీ సౌకర్యము లానరించిరి. సన్యాససంఘమువారి కార్యాలయములలో అధిష్టానోద్యోగులు తమను గ్రామసంచారి మొనరించుచుండుటచే తమ కార్యాలయములు వేరువేరు స్థలములలో నున్నందుకు కావలసిన విషయములను తెలిపినటులు కొంత ఆలశ్యము కలుగుట తలపించినను ఐదుపరికరముల అందుబాటు గృహదీక్షాదుల ఏర్పాటు మున్నుబవానిని గమనించు ఉద్యోగులు మాత్రము చాల శ్రద్ధతో అహంరాత్రులు పనిచేసి ప్రశంసనీయులైరి. ఇట్లు చాలి అతిమధురమైనను స్వయంసైనికులు మందులను చరలోను ఆరు బైట నిల నిద్రపోకుండ శివరప్రదక్షణములు గావించుచు పాచ్చరికలు తెలుపుకొనుచు మిక్కిలి ప్రశంసనీయులుగా నేనచేసినది వ్రాయగలిగినందులకు చాల గంతించును

స్వయంసైనికుల కట్టుబాటు మిక్కిలి ప్రశంసనీయుని వ్రాయునంత విరమింపవలయు. ప్రదినమును ఉపయమును సాయంకాలమునను సమాప్త సంఖ్యాకులగ స్వయంసైనికులగు పోద పోదరీపణులు జాతీయపతాక స్థాపనచేత వలయాకాణముగ నిలచిరికంతములతో జాతీయగీతములను పాడుచున్నపుడు వేలకొలది ప్రజలు అచంపలక్రితో నాలకించెడు దృశ్యమును నేనెన్నటికిని మరువజాలను.

మహాత్ముని ప్రార్థనలు మరియొక ముఖ్యవిషయము వేర్వేరు 28 గంటల సభకు సాయంకాలము 7-8 గంటలమధ్య మహాత్ముని ఓడిది సమాపమున బహింగ సాంఘిక ప్రార్థనలు జరుగుచుండెను. వందలకొలది ప్రజలచుచేరి అతిశాంతముగ నంగు పాల్గొనుచుండిరి. వివిధ రాష్ట్రములవారు వేరువేరు గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకును నగర సంతర్లనముచేసి ధ్వజ స్థంభము కడ చేరి స్వయంసహాయకులతో కలసి మల్లెనలన మొనరించి పిమ్మట వివిధసభల కేగుచుండిరి. ఆంధ్రపత్రికాశ్రయముచూచు అకాలీను యితరులను చాలమంది ఆంధ్రులను ఘోషాశ్రయల దుకాణముల స్పృశించి చాలమంది కాధామును కల్పించిరి. వీరిలో ఆర్యపత్రికాశ్రయమువారు దుకాణము చాల ప్రశంసనీయు మొయుండెను.

ఇటు చెరువుపానకమును విక్రయించు దుకాణములు చాలగలవు. చాలమంది కాఫీను సోదరులు త్రాగుటగాని ఆ రోగ్యకరమును మధురతయును నగు యిత్తురసపాన మొనరించి సంతసించుచుండిరి. అప్పపూర్వకరీతయు యిట్లునే తయారు చేయుచున్నవి. నీజపూరు చదావులను, చక్కని పావుకోర్లును యిచ్చు హమ్మగా దొరకును

మహాత్ముని అభ్యుత్త- మహానాయకులందరును విచ్చేయుట- నూతనరీతును బడిబడి యును ఆమోదించుచుండు- సత్కు- మహాభీతిచట భాగులు మున్నగు కుభ్ర పాతాములచే న సంస్కరము బెల్లంసమావేశమునకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత కలిగినదని తెన్నగతిగినందులకు చాల సంతసించుచు మహాత్ముని

బెల్గాంలో నూలువడుకు పోటీపరీక్ష

ఆంధ్రుల అత్యద్భుత ప్రతిభ

వివిధ రాష్ట్రాల నుండియు వచ్చిన పోటీదారులు 45 కానిది. అందు 10 మంది ఆంధ్రులు. ఈ 10 మందిలో 5 గురు బహుమతులు పొందిరి.

పరీక్షాధికారులు:— (1) మెక్మలర్ గాంధీ, జ్యోధాక కాశీనాథని నాగేశ్వరరావుపంతులు, డాక్టర్ భోగిరాజు డబ్బాభిషేకారామశాస్త్రి, కె. రాజగోపాలచారి, సి. వి. రంగంశ్రేణిగార్లు.

5 పతకముల ఆంధ్రుల వే

నూలు పరిక్షించి బహుమతుల నిర్ణయించుటకు 3 గంటలు పట్టెను

గాంధీమహాత్ముడు పతకముల నిచ్చెను

పరీక్షకాలపరిమితి ఒకగంట. పోటీదారులజతలు 4

పోటీదారులలో 33 మగవారు, 12 ఆడవారు (ఆంధ్రులు 10, వంగీయులు 2, బేహారులు 6, బాంబాయి 1, గుజరాతులు 2, కన్నడులు 14, మహారాష్ట్రులు 4, తమిళులు 4)

బహుమతులందినవారి నామములు

క్ర.సం.	నామము	నెంబరు	రాష్ట్రము	పతకములవివరము	పతకకాలము
1.	సత్యనారాయణసింగు	765	బేహారు	మొదటి బంగారుపతకము	సి. వి. రంగంశ్రేణిగార్
2.	కే. వెంకట	217	ఆంధ్ర	రెండవ బంగారుపతకము	"
3.	టి. ఎం. శ్రీనివాసాచారి	645	"	మూడవ బంగారుపతకము	"
4.	శీరమ్మ	416	"	నాల్గవది	"
5.	మీనాక్షి సందరుడు	180	తమిళ	ఐదవది	"
6.	ఇ. వెంకటరామయ్యర్	249	"	వందవది	గంగాధర్
7.	శ్రీమతి తారామతిఅయింబా	871	బాంబాయి	"	"
8.	రామకృష్ణకాస్త్రి	14	ఆంధ్ర	"	"
9.	రాంజీబ్ బాగూస్	577	బేహారు	"	"
10.	ఉస్మాన్ ఆలీఖాన్	729	పంజాబ్	"	"
11.	శ్రీమతి భువ్వారి లక్ష్మీదాసు	160	ఆంధ్ర	"	"

480 నెంబరు నూలు తీసిన శ్రీమతికమలామణిగారికి ఖాదీనంస్థానా రొక బంగారుపతకము నొసగిరి.

వంగదేశమునం దందరికన్న నన్ననినూలు దీసిన శ్రీమతి అపర్ణాదేవికి అఖిలభారతఖాదీనంస్థానము తరపున నొక బంగారు పతకము నొసగిరి.

ఖాదీ కి జయ్

ను మహాత్మాజీనకు మౌనభూమికిని మనఃపూర్వకముగ నమస్కారపూర్వకముల వర్ణించుచున్నాను.

ఆంధ్రరాష్ట్రమువారు ప్రత్యేకభోజన కాలము సాగించిరి. చాల మంది అచట భుజించిరి. భారత గ్రంథాలయ, కందమూలపు కాననపథల నిర్వహణ భారముగూడ ఆంధ్రులమైననే పడినది. ఆంధ్రశిబిరము సింహద్వారమునకు కడుచేరువగ వేయించెను. ఆంధ్రులందరు నచట నేపడిరి. ఆంధ్రనాయకులలో కొందరు మాత్రము ప్రత్యేకశిబిరములలో విడిచిరి. వారిలో దేశభక్తులను శ్రీమంతులు బులును సాంబమాస్త్రి, గాడిచర్ల వారి సర్వోత్తమురావు, గొల్లలూడి సీతారామశాస్త్రి, వెన్నెటి సత్యనారాయణ చల్లా శేషగిరి రావు, అయ్యంగి వేంకటరమణగార్లు నిరంతరమును ఆంధ్ర శిబిరమున పేనిననియును ఆంధ్రుల సమావేశములను జరుపుచు ఆంధ్రులభజనలను సాగించుచుండిరి.

ఆంధ్ర భోజనకాలము ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారే యేర్పరచినను దాని పరిశీలనమున రాష్ట్రము సంఘాధ్యక్షులు ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధ పుచ్చుకొనినట్లు గుఱవడలేదు. ఇతరుల యధికారమును వహించుటచేతను ఉద్యోగుల పరిశీలనము లేకుండుటకు. కార్యనిర్వాహకులలో కొందరికి కాంక్షిస్తున్నట్లునడచునను నిరంతరము పరుషవాక్యములు మున్నగునవి, కలుగుట తటస్థించిన దని ప్రాయశఃపద్యనందుటకు చాల చింతించుచున్నాను.

అఖిలభారత క్రైస్తవ సభ

నేటాలు బరోల ఆర్డినెంసు ఖండించుట తీర్మానములు

బాంబాయి, డిశంబరు, 30.— నేటిసాయంత్రము సభ తిరిగి సమావేశమైన బియ్యపు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వపు గవర్నరు జెనరలుచే నంగీరింపబడిన నేటాలుబరోల ఆర్డినెంసు తీర్మానము ఖండింపబడెను. ఈ కాసనము రద్దుగావింపబడుటకు దక్షిణాఫ్రికాకాననుయాయుక్త 60వ పెక్టను ప్రకారము సార్వభౌమతీ అనంగీకారము చెల్లబడుటకు యిందియ ప్రభుత్వమువారు కేసు ముగ చర్య దీసికొనవలయునని నొకతీర్మానము గావింపబడెను. ఢిల్లీ యందు గావింపబడిన విశ్వసనావేశము కాంతికి తోడ్పడుననియు నాసమావేశమందు గావింపబడిన తీర్మానములు క్రైస్తవసభ వారామోదింపుచున్నారనియు తీర్మానింపబడెను. వైద్యమునకు దప్ప మధుపదారములను మత్తుద్రవ్యములను బూర్తిగానే దేశమందు నిషేధింపబడుటయే యొలుమద్యపాన నిషేధసంఘములను అదర్శముగ బెట్టికొనవలయునని యొకతీర్మానము అమోదింపబడెను. క్రైస్తవసంఘము, కాంగ్రెసు మిత్రవాదుల సంఘమువలె సాంఘిక సంస్థాకాపోయినను పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారంపిన ఆచారము ప్రకారముగ యొలపక్షములతో గలపి సంప్రదించి సంఖ్యమును గూర్చుటకు క్రైస్తవసంఘము వారు తీర్మానించిరి. రేపటిఉదయము మరునాడు సమావేశము నిలుపుచేయబడెను. బెంగాలు ఆర్డినెంసువిషయమున శత్రుతీర్మానము గావింపబడును.

(ఆ. ప్రె.)

ఆటపందెములు

వీరూరులో సయ్యదు అహమ్మదు మెహెరులు ఆటపందెము, పులుదాలు, హాకీ, టెన్నిసు, చెస్సు, మైలుపందెము, కుస్తీలలో జరిగెననియు, రాజమండ్రి హాకీలో గెల్చిననియు, బాడ్మిన్టనులో శ్రీరాజా కాకర్లపూడి రామచంద్రరాజు మెహెరులు కట్టువారు గెల్చిననియు, ఇంకను పందెములు జరుగుచున్నవనియు ఆంధ్రదేశములో అట్లుగా (డందరును వచ్చిరనియు) వీరూరు విలేజురి తింటియిచ్చుచున్నాడు.

నాయకుల ఆగమనము:— బెల్గాం దేశీయ మహాసభకు బోయియున్న దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు చెన్నపురికి నిన్నరాత్రి చేరిరి.

టంగు ప్రకాశము పంతులుగారు గూడ తిరిగివచ్చిరి.

మదరాసు గవర్నరుగారు పరివారముతో నేడుదయము ఉదయమండలమునుండి చెన్నపురి చేరిరి. ఉద్యోగులు పలువురు రైలువద్దకులిసికొనిరి.

శా. సర్ ఎ.పి.పా.తో.గారు, పోర్టుట్రక్కు అభ్యుత్తుడు బ్రాడ్బర్ట్ వెస్టిగారు, ఎ. రంగనాథం మద్యురుగారు నేడుదయము చెన్నపురికివచ్చిరి.

కె. స్వామినాథంగారు ఎం. ఎ. చవంబరం కాలేజీ ప్రాధుని నిన్నరాత్రి ఇంగ్లాండునుండి తిరిగి చెన్నపురివచ్చిరి.

28-వ తేదీనుండి కార్యభారము వహించెను

ధిల్లీ, డిశంబరు 30:— డిశంబరు 28-వ తేదీనుండి గౌరవనీయులైన బి. యస్. మిత్రగారు రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహణ సంఘసభ్యుని కార్యభారమును వహించెను. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణసితి

1924 నవంబరునెల 31-వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యము అత్యధికముగ గలిగిన గరిష్ఠము	ముఖ్యము అత్యల్పముగ గలిగిన గరిష్ఠము	ముఖ్యము అత్యధికముగ గలిగిన గరిష్ఠము	ముఖ్యము అత్యల్పముగ గలిగిన గరిష్ఠము	ముఖ్యము అత్యధికముగ గలిగిన గరిష్ఠము
కర్నూలు	24	24	24	24	24
గోపాలపురం	19.7	68.4	...	24.88	44.95
విశాఖపట్టణము	80.6	67.9	...	15.44	37.09
కాకినాడ	80.4	67.8	...	21.87	39.09
నందిపట్టణము	80.9	67.5	...	12.04	41.59
కర్నూలు	87.0	61.5	...	8.56	26.01
బద్వారి	97.5	60.5	...	2.45	20.51
కడప	85.9	64.6	...	7.20	31.28
నెల్లూరు	88.9	66.8	...	21.89	37.98
మద్రాసు	88.9	65.4	...	21.80	50.74
కడపూరు	82.2	69.2	...	27.15	52.94
నెలమ	87.6	68.0	...	5.76	39.80
కోయంబత్తూరు	82.7	59.9	...	11.87	22.29
తిరునావల్లి	89.0	65.9	...	9.55	33.18
నాగపట్టణము	82.0	71.9	...	25.65	54.98
మధుర	86.7	68.1	...	5.24	38.58
పాంబల్	82.8	74.2	...	16.24	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	20.71	28.34
తిరువేండ్రము	88.5	70.8	...	14.58	64.51
కొచ్చిన్	87.0	69.8	...	15.81	114.51
కాళికట్టు	88.8	68.5	...	20.71	117.16
మంగళూరు	91.4	67.3	...	4.18	125.68
బెంగళూరు	80.8	51.9	...	2.92	35.87
మెర్కార	74.0	53.2	...	6.96	125.46
కొడైకనూర్	66.4	43.2	...	13.6	62.18

సర్కారులు:—ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. చిశాఖ పల్లములో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. గోపాలపురంలో రాత్రివేడిమి దిగియు ఎక్కువ.

దక్కన్:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

కర్నూలు:—మేఘములు అతిసలబగ నున్నవి. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి కిక్కిరింపుచు ఎండగా నున్నది.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రా, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

ఆధ్యాత్మిక మహాసభ

28 వ తేదీ (28 వ తేదీ) ఉదయమున

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఈ సభ విశ్వవిద్యాలయ భవనములో ఉదయము 8 గంటలకు ప్రారంభమైనది. కొంతమంది భాగికలు భాగ్యవతిని పూజించిరి.

ఈ సభకు సన్మాన-సూక్ష్మములను వి. డి. యు. పి. డి. ఎ. ఎ. ఆంగ్ల భాషలో స్వాగతం సన్మానమును చదివిన కాకానాథులు ప్రభుత్వమునా వేళమున జరిగినవివృతము చేసి చాలా రాష్ట్రములలో సంచారముచేసితిని అలహాబాదులో కాశీసంఘ మేర్పరుపబడెను.

ఇది హిందూ లెమునకు చాల సంబంధించి యున్నది. సమస్త మలయాళాంతో గూడ మాటలాడితిని. పరలోకవాసులను జీవులతో ఇహలోకవాసులు సంభాషించుట గురితనా సభ్యులను విషయమును పలువురు వెంటనే నమ్మజాలక న్నారు.

పిమ్మట అసభ్యులు బాబూ పియ్యూష్ కాంతి ఘోషు గారు లెమునా సన్మానమును అంగమున చదివెరి.

క్రమక్రమముగా సభ్యుల సంఖ్య కొంతవరకు పెరిగినది గాని యితర సభ్యులందులై సభాభవన మంతయును నిండలేదు. గ్రంథాలయము, హిందూ మహాసభలందులై క్రమవిధానములేని సంకులసమృద్ధియు కలుగలేదు.

(అమృత లేనిభాగము)

పారలౌకిక జీవులు సంభాషించగోరనపుడు సాధనభూతములుగా కొరబడిన యహలోక జీవులలో కొన్ని అవిధానమునకు నిరోధమును కలిగించుటచే సంభాషణ లసంతృప్తి పికర మగు మందును.

వివిధ రాష్ట్రములనుండి వచ్చిన లేఖలను యు. పి. డి. చదివెరి.

పరలోక జీవులతో సంభాషణలలో నా భక్తి మగు వ్యక్తి సన్మార్గవర్తనగా నుండినచో పరలోకవాసులగు దుష్టజీవులు మోసగించబడకుండు రని కొలాపూరునుండి ఒక స్వామి వాడి వ్రాసెను.

ఈ. పి. కామరూ ఎం. పి. డి. ఎ. ఎ. గారికా పారలౌకిక సంకెతమును చదివెరి. గురుకులము నేర్పరుమట, పరదేశాగమము, నిత్యతాపశ్చర్యములు నేర్పరుమట అనాధశిశువులయందు హిందూస్థాన సేవాదళ నిర్మాణము, అను విదువిధములను సేపలు చేయవలెను. అని ప్లాంచెటిద్వారా ఒక సాధుజీవము తెలిపెను.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభ

28 వ తేదీ సమావేశము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ముందు సంవత్సరము మహాసభ

ముందు సంవత్సరము కాంగ్రెసు మహాసభను కాన్పూరులో జరుపవలెనని తీర్మానము చేయబడెను.

లెనినుగారి మరణము

లెనినుగారి మరణమును గూర్చి సంతాపమును తెలుపుటకు జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ తీర్మానమును సుపాదించెను. అనకులారు 64 ప్రతిపూలును 68 తీర్మానమును విశేషించెను.

కార్యసంఘము

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘమునకు సభ్యులను గాను గాంధీ సెహ్రా గార్లు ఉద్దేశకలసి నూచించవలెనను తీర్మానము చేయబడెను.

లోకలుబోధలు

దీనిని గూర్చి మందలాలా కెల్కారు డాక్టరు పట్టాభి గార్లు మాట్లాడిరి. కాంగ్రెసు పక్షమువారు యితరపక్షములతో పోటీపడి లోకలు బోధల పనికలకు తమ ప్రతినిధులను నిలుపుటవలన చాల అసౌకర్యములు కలుగును కాంగ్రెసువారి తీర్మానము నామోదించినచో స్వేచ్ఛలక్ష్మిములేమన్నను వారు లోకలు బోధలకు వెళ్లుటకై పనిచేయవలసి పట్టాభిగారు నడిపెరి.

కెల్కారుగారు గూడ ప్రతిపూలము గానే మాట్లాడిరి. సత్యమూర్తిగారు రమకూలముగా మాట్లాడిరి. కాంగ్రెసు వారిలోకలు బోధలపనికలకు నిలువటచో కాంగ్రెసువారి ప్రకటించగోరనచో వారి కట్టి పాతంత్రిము నొసంగవలెనని సత్యమూర్తిగారు నడిపెరి.

రామదాసుగారు అనుకూలముగా మాట్లాడిరి. ఒక్క కాంగ్రెసువారి నే ఎన్నికలకు నిలుపవలెనను సాధ్యముకాదు. అని రామదాసుగారు నడిపెరి.

శ్రీనివాసయ్యంగారు అనుకూలముగా మాట్లాడిరి. రెండవ భాగమును వదలదలచినచో తనకాక్షేపణ లేదని శ్రీనివాసయ్యంగారు నడిపెరి.

రంగూనులో కాంగ్రెసువారి యీవనిబాటిగా సాగదని తయ్యగారు నడిపెరి.

అనే గారుగూడ దీనిని ఎదిరించెను.

పి. కె. మెహతాగారిక సవరణ సుపాదించెను.

డాక్టరు ముందేగారు

స్థానికస్వరూపాలన చట్టముక్రిందనున్న సంఘములనున్నటిని కాంగ్రెసువారు విశేషరచనకొని కాంగ్రెసు పరిపాలనక్రిందకు తీసుకొనిరావలెను. మ్యూనిసిపాలిటీలలో నున్న బహిష్కరణపక్షమువారు స్వరాజ్యపక్షమువారికి ప్రతిపూలముగా పనిచేయరాదని నిర్ణయింపగోరెదను. అని ముందేగారు నడిపెరి.

బహిష్కరణపక్షమువారు చీకెనచో వారు ఒకంబడికు విరుద్ధముగా పనిచేసినవారగుదురు. కాని ఇది తీర్మానములో ను డగూడదని మహాత్ముడు నడిపెను.

కాంగ్రెసువారు లోకలుబోధల ఎన్నికలకు వీలైనచో ట నిలువవలెను. అను తీర్మానముపై ఓట్లుపుచ్చుకొని 84 నుండి అనుకూలురు. తీర్మాన ముమోదించబడెను.

శిక్షితుల కుటుంబములకు సహాయము

అఖిలసేనగా రాతీర్మానమును సుపాదించగా దానినివదలుకొనవలెనని మహాత్ముడునుడిపెను భారతకాంగ్రెసు సంఘముపై నీ భారమును వేయవలదు. రాష్ట్రీయసంఘము లట్టి సహాయము చేయుట కెట్టి అభ్యంతరమును లేదని మహాత్ముడు నడిపెను ముందు రాష్ట్రీయసంఘములో సుపాదించి వారు తిరస్కరించినచో భారతకాంగ్రెసుసభకు రాగోరెదనని మహాత్ముడు నడిపెను.

కాంగ్రెసుప్రచారకులను తమపక్షమున కాన్పూరుకు వారికి ధనమొసంగుటకుగూడ దొరతనమువారు అసహాయాద్యమును ప్రారంభమై పుట్టింపవలెను ప్రయత్నించుమన్నారు. కాన కాంగ్రెసువారు ప్రచారకులకు సహాయము చేయనిచో యి

సంగినసందేశ విడి: "ఒకమధ్యే విశ్వవనము అందులకు ఉచితముగా విద్యనేర్చు సాశ్రమగురుకులములను నిర్మింపవలెను. అందుకు మీరందరును ప్రయత్నింపవలెను. ఒక సన్యాసి" అని అందున్నది.

1. హిందూదేశమున ఆధ్యాత్మికకాశాసంఘముల నేర్పరుపవలెను.

2. పారిసులో 1925 సెప్టెంబరులో జరుగనున్న కర్వ ఆధ్యాత్మికసభకు వి. డి. యు. పి. డి. గారిని ఈసభకు పంపుమన్నారు.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆధ్యాత్మికసంఘమువారు మాసిన ఆరణ్యమున కీసభవారు కృతజ్ఞులు ఈతీర్మానము ప్రామోదించబడెను. అంతటితో సభ చాలింపబడెను.

దియ్యుక కాంగ్రెసుగా గొని ప్రభుత్వసంబంధములకు బోధించి వారిని విశేషము యందుగాన భారతకాంగ్రెసుసంఘమువారు యీ విషయమున స్పష్టముగా తీర్మానమును సుపాదించవలెను. అతులనేను గ రి తీర్మానముపై ఓట్లుపుచ్చుకొనిరి. తీర్మానముమోదింపబడెను. 89 నుండి అనుకూలురు 61 నుండి ప్రతిపూలురు, మరల కెక్క పెట్టులెనని శంకరలాలు బాంకరుగారు కోరిరి. మరల ఓట్లు లెక్క పెట్టగా మోస్తూమంది ప్రతిపూలురుగా ఓటుచేసిరి తీర్మానము విశేషించెను. మరల లెక్క పెట్టవలెనని యింక రుకోరగా మహాత్ముడు నిరాకరించెను.

హిందూమహాత్మునియొక్కట్లాట

కాశీలో జరిగిన హిందూ మహాత్ముడియొక్కట్లాట విచారా జూరుకుకో ఉపసంఘము నియమింప వలెనను తీర్మాన ముమోదించబడెను.

జాతీయతాభివృద్ధి

జాతీయతాభివృద్ధి కంగింనుట్లు దేశీయ మహాసభ వారు చేయవలెను పక్షలకు ప్రత్యేకమతసంఘము లభ్యంతరము కలిగింపగూడదను తీర్మానమును లాలా దునిచందుగా సుపాదించిరి గాధతరుమను దేశభక్తిగల జాతీయవాదులు మతసంఘములకు దాసులగుచున్నారు. అని ధునిచందుగా నుడిపెరి.

ఈతీర్మానము నిపును చర్చింపగా గూడడను సవరణకు మాలానా వహాన్కుదాలీగా సుపాదించెరి. సవరణ విశేషించెనది తీర్మానమును విశేషించెను.

కార్యసంఘసభ్యుల నియామకము

సరోజినీదేవి, మహమ్మదబాల్, కెల్కారు, మంగళశింగి అసి, అబ్దులకలాం అబాదు, దేశబంధు, పంకిత మోతీయ వరదగాజులు గార్లు కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యులుగా నుండదగునని గాఢి దాను మోతీయలుగార్లు ఆలోచించి నిర్ణయించెరి. ఈపరిష్కారము భారత కాంగ్రెసుసంఘముచే ఆమోదింపబడెను. నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు భారతకాంగ్రెసు సంఘసభ ప్రారంభమై 9 గంటలకు ముగిసినది.

ఈ తొమ్మిదిమూదియును అభ్యుత్తుడు (మహాత్ముడు), కాన్పూరు (బురేషి, జవహర్ లాలు బాంకరుగార్లు) ముగ్గురును, కోకాధిపతులు (బహజు, జగదీపను గార్లు) యిద్దరును కలిసి మొత్తము 15 నుగ భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా నుందురు.

బహిష్కరణ పక్షమువారి సభ

ఈసభ ఉదయమున జరుగును

ఈపు 80 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు మహాత్ముడు బహిష్కరణ పక్షమువారిలో కలిసి కార్యనిర్ణయముకావించును.

మహాత్మునకు సన్మానపత్రము

మహాత్మునినిపాలిటి

నిన్న (28 వ తేదీ) రాత్రి 8 గంటలకు మహాత్ముని మ్యూనిసిపలు సంఘమువారు మహాత్మునకు సన్మానపత్రమును సమర్పించెరి

నీనా 1. కి. రు. 2.0.0. కు ము ము ము ఛాన్సీ చేరు యీమందు గ నేరిగా అను నెగరోగముకు 24 గంటలలో నివారింది మాత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రాసమును మూత్రము విడుదలనప్పడు గలుగు చురుకుపోయి, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలగు రోవిధమున కుసుమవ్యాధి లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుసుమము.

ఆనందకుటీరము

పోస్టు గ్రామము 216

మదరాసు

లింగుటన్

సూతన సంవత్సరమునకు వారి అభినందనములు.

తెలుపుచున్నారు

81-12-24 బుధవారమునుండి 2-1-25 కుకవారమునకు

ప్రత్యేకముగా

ఆల్ న్యూ సు కా మి కు

ప్రదర్శించబడును

8-1-1925 శనివారమునుండి యూనివర్సుల్ టి

కర్ నీరియలు.

ది "మోస్టు సిటి" ప్రదర్శించబడును

పీటి మారిజన్ అందు మార్గరేటు మోరిస్ అద్భుత

కార్యములు చూడరిగినవి, న్యూమకూడ మాసపకును.

వృత్తాంతలేఖలు

నత్రైవర్ణి

(ఒకవిలేఖరినుండి)

ఆరోగ్యవారము

జనవరి ౧౨ వ తారీఖు మొదలు జరుపబడనున్న ఆరోగ్య శివవారములకై మాతాలాకా బోధనాదురు ౧౦౦-౦-౦ లను, యూనియన్ బోధనాదురు ౨౫-౦-౦ లను కాంక్ష చేసి నారు. ప్రభుత్వములు ముగ్గురు జరుగుచున్నవి. ఈవిషయములో మాబోధన ఆధ్యక్షులగు మ. రా. రా. శ్రీ పాతూరి లక్ష్మణయ్య పంతులుగారు మాపుచున్న ఉత్సాహమునకు యెంతయు వందనీయులు.

ఒక ఏప్కాలు

ఇచ్చట మాడు ఎత్తరములనుండి పోలీసు కాబోర్స్ గట్టుగా పనిచేసి ప్రజాదగణమునకు పాత్రులై ఇచ్చటనుండి బడి తీసివేసిన మ. రా. రా. శ్రీ భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజు గారి గౌరవాధ్యక్షుల వారి మిత్రులు పలువురచే నొక అల్పవార విందు నొసంగబడినది. సదరు విందు తాలూకా బోధనాదుర ఆదరణమందు జరుపబడినది. (డి ౨౬-౧౨-౧౯౨౪) పీరు సమాజముగా సుస్వభావులు, విద్యుక్త దర్శనమునందు తాలిమియు, దర్శనార్థ విచక్షణాభావమును చూపువారు గనుక వీరియొడ బాలు పురవాసుల కల్లరకు విచారము కలిగించిన దనుటలో అతిశయోక్తి లేదు.

హిందూనాటక సమాజము

ఈసమాజము ఇటీవల యొకంత నిత్రావస్థయందుండి నను తిరిగి పునరుద్ధరింపఁ బడినదని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాము. పీరు రాబోవు 3 వ తేదీన ప్రదర్శింపనున్న "శ్రీకృష్ణ రాజువారము" నకు, వచ్చు ఆదాయమును గుంటూరులో నెలకొల్పబడిన "శ్రీకారదానికేతనము"నకు నొసంగుదురని వినుటకు సంతోషకరముగా యున్నది.

ఆర్యవైశ్య సంఘము

ఈసంఘము దాదాపు పదునెనిమిది దినములక్రిందట స్థాపింపబడినది. ఒక పుస్తకభాండాగారమును, ఒక వేదపాఠశాలయు ఈసంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద నిర్వహింపఁ బడునని తెలియుచున్నది. ఈసంఘమున కృషివచ్చు శ్రీయుతులు భవిష్యత్తు బాపయ్య, కట్టమూరి నరసింహం, అన్నంనేంకటేశ్వర్లు, తూనుగుంట్ల అప్పారావు, మడ్డి వెంకటేశ్వర్లు గారలు ప్రశంసాపాత్రులు.

కైకలూరు తాలూకా వార్తలు

(ఒకవిలేఖరి)

కాలమానము సరిగాయున్నది. కోతలు పూరితియినవి. ధ్వానములేరముల స్వల్పముగా జరుగుచున్నవి. పశువులభరణాదులు సామాన్యముగ లభింపజరుగుచున్నవి.

తాలూకాభాగ్యదు

బోధనపరిపాలన ప్రకారముగాను, న్యాయకాస్త్రాను సారముగాను జరుపబడుచున్నది. ఆధ్యక్షులు స్వయముగా కృషిచేసి గతరెండు సంవత్సరముల నుండియు విద్యాకాఖను చక్కబడిరి. ఎడ్యుకేషన్ నెమ్మది 15 రు 0.0.3 చొప్పున చేసిరి. ఏడువేల ఆదాయమురాగలదు. గ్రాంటుకుడ ఏడువేలువచ్చును. కాన ముందు పాఠశాల భవనమునుకూడ పెట్టె స్థాపింపబడనై యున్నది. ఆధ్యక్షుల దృష్టి మార్గ పాఠశాలములమీద ప్రసరించెను ప్రస్తుతము తాలూకాబోధనాదుర రెండుతాలూకు ప్రారంభించిరి. ఈనెల 15 తేదీని గోపనరం గొడ్డు శంకుస్థాపన ఆధ్యక్షులుగావించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపనరం గ్రామములు ఆధ్యక్షులకు చక్కని సన్మానపత్రము సమర్పించిరి. రాచపట్నం గ్రామములు వెండిపాఠ, గడ్డపలగు, సమర్పించిరి. ఆధ్యక్షులకు ప్రకాశ వెంకటాచార్యుల చాదరిగా తమతాలూకా స్థానిక స్వపరిపాలనమును దక్షతతో నిర్వహించుచున్నారనుటకు చాల నిదర్శనములుగలవు. డిస్ట్రిక్టుబోర్డునుండి యీతాలూకా మార్గపాఠశాలలు గై నుమారు లక్షరూపాయలు తెచ్చిరి. ఇందుకై వారు మాచిన వాల్చెరువుగను వర్ణనాతీతము. నిన్ను జాతుల యభివృద్ధికై పిగులు పాటుచుండి, అత్యుత్సాహముగా ఆయుధములను

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

డిశంబరు 28:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు సర్వవిధముల రాజమండ్రు తగిన స్థాన మనియు ఈ నెలఖరులోగా విద్యాకాఖ మంత్రులగు గా. పా. త్రో. గారి కీర్తియమును నివేదించుట కొకకవిటీయ మొన్న 28 వ తేదీని పురమండరమున జరిగిన మహాజనసభలో తీర్మానింపబడినది.

అన్ని పక్షములకును చెందిన 52 పౌరు లీసభను సమావేశపరచిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు రాజమహేంద్రవరము సర్వవిధముల ఉత్తమమైనదనియు ఒక్క ఆరోగ్యము చక్కగా నుండుటయందు ఆధ్యంతరముగా చెప్పబడినదనియు యీవిషయమై మ్యునిసిపాలిటీవారు జాగ్రత్త పుచ్చుననియు నిర్ణయములు జరిగివి.

డివాన్ బహదూరు చిత్రపు వెంకటాచలంగారు రాజమహేంద్రవరం ఇతర పట్టణముల కంటె నెక్కుడు ఆనాలోగ్య కరముగ లేదనియు నీటిసమైవ్యమునకు మర్యాదలు పెట్టుటకు మ్యునిసిపలు కాన్సిలువారేర్పాటు చేయుదురనియు ఇతర విధముల రాజమండ్రు తగినదనియు నెలవిచ్చి రాజమండ్రులోనే విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మింపవలెనను తీర్మానము నుపపాదించిరి. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారు తీర్మానము ననుమతించిరి.

పిమ్మట శ్రీ సాలసభాపయ్యగారు యీనెలఖరులోగా నిచ్చుటకు విద్యాకాఖమంత్రి పా. త్రో. గారు రాబోవు సంవత్సరమున యీవిషయమును వారికి నివేదించుటకు గాను ఒక ఫలమునియ్యవలెనని తీర్మానము నుపపాదించిరి.

రెండు తీర్మానము లేక గ్రీవముగా సంగీతంపబడినది. సభ్యులకు ప్రేమపాత్ర పంతులుగారు ఆధ్యక్షులుగను శ్రీయుతులు రెప్పాప్రగడ సుబ్బారావు, న్యాయశాస్త్ర కామేశ్వరరావుగారు కార్యదర్శులుగను, డివాన్ బహదూర్ వెంకటాచలంపంతులు, పో. ఆర్. వెంకటరత్నం నాయకులు చిలకమర్తి నరసింహం, పీరుగుంట నరసింహమూర్తి, సాలసభాపయ్యగారుగను గంగన్నగారు మున్నగువారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వీరేశలింగం హైస్కూలు

రెండు మాడు సంవత్సరములనుండి వీరేశలింగం హైస్కూలులోని ఉపాధ్యాయులకు వేతనములను సరిగా హెచ్చుచేయుటలేదు. ఆధికదుష్టినియే కారణమని తెలియుచున్నది. కాని యీవిషయంపై ఉపాధ్యాయులకు తీతములను హెచ్చుచేసినట్లు వార్త తెలిసినది. కాని పాపము స్వల్పతీతాంధ్రులగుమాస్తా భాండాగారాధిపతి మున్నగువారికి అర్హులుబట్టి దాఖలు చేయుచున్నవినియున్నాను. తీతములు ముఖ్యముగా వైద్య ఉపాధ్యాయులకు వృద్ధిచేయబడినవి. దీనిబంధు ఈగు వీరేశలింగం గంగారిపేక బరగుచున్న స్కూల్లోకూడ వైద్యకాశ్యగీయుల సంగతి గమనించువారు లేకపోవు తెలియు కోచనియు.

ప్రాత పిల్లలసంఘము

వీరేశలింగం ప్రాతపిల్లలసంఘమును నిర్మించుటకు 22 వ తేదీ పాఠశాలము స్కూలువాళ్లలో ప్రాతవిద్యార్థుల సమావేశముజరిగినది. సంఘనిర్మాణమున కవిధమున వీర్పాట్లుగావించి ప్రథమ వార్షికోత్సవమును జరుపుట కొక కార్యనిర్వాహకవర్గ మేర్పరుపబడినది. క్రిజయంతి గంగన్న గారధ్యక్షులుగను వారణాశి పద్మవాళంగారు ఉపాధ్యక్షులుగను మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు సత్వివారాయమూర్తి గార్లు కార్యదర్శులుగ నా నియమింపబడిరి. ప్రథమ వార్షికోత్సవము ఫిబ్రవరి రెండవ పక్షములో జరిగెను. సభ్యత్వపందా రి ఆజాలు నిర్ణయింపబడినది.

నిర్వాహముగా విద్యగలవులకు ప్రారంభించిరి. ఈమధ్య లేఖన తపాస్వీలువారగు శ్రీకాసుమిల్లి కేశవరావు చాదరిగారు దయచేసినపుడు వారిలోకూడ తాలూకాసంఘము గావించి నిన్ను జాతుల కష్టములను విచారించిరి.

పోస్టులు

చాలకాలమునుండియు కొయికలూరు, కలిడిడికి, గోపరం వరహాపట్నం, వెంకటాచలం వర్ణ గ్రామాదులమీదు టపా నడుపబడు చున్నది. జనవరి 1 తేదీనుండి కొడకొల్లుమీదుగా యేర్పాటుచేయుబట్టి తెలియవచ్చినది. ఇందువలన దినపత్రికలు వ్యాపారసంబంధముల ఉత్తరములవిరివిగావచ్చు వరహాపట్నం వర్ణ గ్రామములకు చాలావరకు సౌకర్యముగ కలుగగలదు.

తిరుత్తని

(స్వకీయ విలేఖరి)

నంటలు

డిశంబరు 28:—ఈప్రాంతములలో వేతనము (మానా పరి శ్రుంజనములలో వేసికడి) పైరు ఎక్కువ పోలమున గురి యనికారణమున చక్కగా ఫలించలేదుగాని అయిననగళ్ళ కొద్దిగ నో రైతులూపైరుపలనిలాభమును బోలదుటకై సరకను విక్రయించుకొనుచున్నారు. పరిపైరును గోగబాధితములై ఆరోగ్యముగ లేక మలముల మాడిపోవునట్లుండుటయే గాక తాలూకాలోని కొన్ని భాగములలో పరిపైరులను వర్షా శాపముచే ఎండి కానియై పోయినందున రైతులు మిగుల దిగులుగనుచున్నారనుట కంతయు చింతగలుగుచున్నది.

బెల్గాంకాంగెన్

కర్నాటక దేశమందలి బెల్గామునకు పోనగరము (విజయ నగరము) న జరుగుచుండు భారతజాతీయ మహాసభలకు ప్రతి నిధులు గా నీతాలూకాలోని పూనిమాం గాడు, తిరుత్తనిమాన్మగు ప్రదేశములనుండి నుమారు పదుగురు శ్రీ పురుషులు ప్రతినిధులుగను ప్రేక్షకులుగను వెల్లియున్నారు. ఈ ప్రాంతీయములలో ఎందు ఏమాయుల వినినను కాంగ్రెస్ నుగూర్చియు జన సామాన్యము ఉత్సాహపూరితముగ మాటలాడుచు నున్నారను, దేవస్థానపరిపాలనము

ఈ యవారియందలి పర్యక్తముపై వేంచేసియుండు నుబ్ర హ్మ్యసామ్యములవా రి దేవా యపరిపాలనము ప్రకృతపద్ధతులలో జరుగు నేర్పాటులు గావించుచు, మొనమొన్న మొనరుతీరి మేజర్ దళవచ్చి రాజ్యభారమును వహించి శ్రీ కార్యకర్తల గరం రాజాగారు భారీతీతములతో శాయశాఖిలకు దగినట్టి పరిపాలనాభారముతో కొందగిక్రొగీసాల నియమించి పరి పాలనము సాగించుచున్నారు. కావున, దేవాలయ పరిపాలనా విషయమున యీవిషయంపై లోపములన్నియు నీనూతన ఏర్పాటులచే దొలగి మంచిదేశము జూండునని ప్రజల భావించు చున్నారు.

గ్రంథాలయములు

ఈ తాలూకాలో చిన్నాడ, పూనిమాం గాడు, వేలం తేరి, వడియంగాడు, అత్తిమాంశేం గ్రామాదు ల లో పుస్తక భాండాగారముల భావనానుల సాహిత్య ప్రోత్సాహములచే స్థాపించబడి చాలకాలమునుండి మిగుల విజయవంతముగ కొక పాగింపబడుచుండెడివిగాని ప్రస్తుతము యీగ్రంథాలయములలో కొని ఎక్కువ ప్రకృతములచేయిన పనులకెంతయు చింతగలుగు చున్నది. ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయోద్యమముగావించినంతటి మహాపకారము మరే రాజకీయోద్యమముగాని తేసియుండలేదని తెప్పవచ్చును. అట్టి మహాద్యమమున గ్రంథాలయము నే దాంధ్రదేశమున దంతిటను నిత్రా నష్టయందున్నదనకదప్పదు. అట్టి నిద్రానష్టతోనే కాలమును గడుతక, మాతరు త్తని తాలూకాలో యున్న గ్రంథాలయములను చక్కగా నడపియు, నూతన గ్రంథాలయముల స్థాపించియు కానఫయిలకు, ముఖ్యముగ జనసామాన్యమున కంతకును విద్యాభావము, రాజకీయ జ్ఞానము గల్గింప యుత్సాహపరులు పూనుకొనవలసి యున్నది.

ఆరోగ్య వారము

రాగల జనవరిమాసమున జరుపబడును ఆరోగ్యవాస శోత్సవముల నీయూరను జరుప నేర్పాటుచేసియుండినందున ఆరోగ్యవార కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులు నిన్నను బోధన భగ్గును పాఠశాల హాలులో సమావేశమై కార్యక్రమమును నిర్ణయించిరి. మాజీకలంతరు ప్రదర్శనములు ఆరోగ్య విషయ శోధనాగ్రామములు, పసిపిల్లలకు వీదబాలాకు వీదబాలాకు పరిశుభ్రతనేర్పి వస్త్రధానము గావించుట, ఉత్సవములు, బోధన మధ్యను పాఠశాలబాలికలచే "సంజీవనవాసు" నాలుకమును ప్రదర్శింపజేయుట మున్నగు విషయములు ఏర్పాటుగావించిరి. ఈ ఆరోగ్యవాసశోత్సవమునకు, చిత్రులుల్లూ బోధనాదురు, చంద్రగిరితాలూకా బోధనాదురు, ఈ యూరి యూనియన్ బోధన విరాళములనిచ్చిరి. ఇక్కడమాత్రమేగాక యీతాలూకాలోని, తిరువాలంగాడు, కనకవ్యవస్రం, వెడియంగాడు, రామకృష్ణరాజుపేట, పల్లెపట్టుగ్రామాదులయందును ఆరోగ్య వారములను జరుప నేర్పాట్లుగావించబడినవి ఈవిషయమై, అత్యంతోత్సాహముతోడను తిరుత్తని దీక్షతోడను పనిచేయుచుండు మాజిల్లా ఆరోగ్యకాఖాధికారి (హెల్త్ ఆఫీసరు) యగు శ్రీయూర యస్. శోలపప్పన్ ఎల్. ఎం. ఎస్. గారి సంతకము కొనియోడబడుచున్నది.

(ప్రొక్కాత్రిక ప్రత్యేక విలేఖరి)

ఈశ్వర్యాము నొక కర్నాటక విద్యార్థి ఉపపా
ధికారి. మరియు కర్నాటక విద్యార్థి మైసూరులో రెడ్డిగా

మన జాతీయతను గూర్చిగూడ నిష్పంశయములుగ నభి
ప్రాయము లేర్పడలేదు. మన ప్రాచీనులు మహావిజ్ఞానధనులే
యిండ్లగా మనకి దుర్బుధి వీలకలుగవలెను. ఈపలాధీనత వీల
కలిగినది. ప్రాచీనపద్యములలో జరుగదగిన మార్పులేవి? నేను

జాతీయ విద్యావిధానమే మనకు ముఖ్యవనరు. కట్టుబాటు నడం ప్రారంభమనందు, బోధకవర్తమనందు ఉపదేశములందు జాతీయతనే ఆధారముగాగల విధానమే జాతీయవిధానము. ఆభ్యసన విషయములను బోధించుటకుతప్ప మరెందులకును నితే శిష్యులను ఉపాధ్యాయులనుగా నియమింపగూడదు. మన ప్రాచీనవిజ్ఞానము నవీనముల నత్యంతనవీనము. నే నీ మూడేండ్లలోను జానిని కాగుగా చదివించి, దేశచరిత్రను చదివిననేగాని నమ్మ

ముకుటగడు. ఇది ఈ తామ్రముకలిగించుటకు పలుకబడిన నిరర్థక వాక్యములు గావు. సార్వభౌమముగావు గాన మిగిలిన విజ్ఞానమును మూలకము మొదలు సభ్యునివిననేగాని పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమునుగూడ మీరు సరిగా గ్రహించబాలరు భారతవిజ్ఞానమునగా మంత్రకాస్త్రమును వేదాంతకాస్త్రమును నేడు మీరు చదవవలెనని నా అభిప్రాయముగాదు భారతపాశ్చాత్య విజ్ఞానములను మీ రేక కాలమున సభ్యునింపవలెను అటుల చేయ బాలనిచో మొదట భారతవిజ్ఞానమునే అధ్యయనంపవలెను.

ధైర్యస్థైర్యమును జేతభక్తియును మనలో చాల వృద్ధినింపవలెను ధైర్యంతురములను బాల్యమునందే నల కులండును బాలికల దుడు ముఖ్యముగా బాలికలందు నలకొల్ప బడవలెను ధైర్యము నెలకొనవలెను బలమత్తము గులభ ముగా చేకూరగలదు కెందని కీరీరదార్శము విశేషవిద్యా విధానము మీ కీరీరదార్శము నభివృద్ధినింపవలెను స్వ దేశ ఉద్యమమునందు గాఢాభిమానము నలగవలెను. మన బట్టలకు పరదేశీయులపై నాధారపడగూడదు. అప్పుడప్పుడు ఖోస ఎల్లప్పుడును ఖద్దరంధరింపవలెను. అది రాజకీయవిన్నాముగాగాని విదేశీవస్త్ర హిమగ్రహ సాధనముగాగాని మీరు ధరింపవలెను. సౌమ్యవేషనూచకమనియు బ్రహ్మచర్యాశ్రమ యోగ్యవేషమనియు మీరు ధరింపవలెను.

అస్పృశ్యతను ముఖ్యముగా తొలగింపవలెను. విద్యార్థి ముఖ్యముగా యాగోబాలలో యావిషయమును పేక్షించి బాలరు గాన మహాత్మునిఉపదేశము ననుసరించి అస్పృశ్యతను తొలగింపుడు. అది ఎంతమాత్రమును పాపముకాదు. వ్రాస్త కామున నవకరించిన కంకర రామానుజ మధ్యాహ్నముల ఉపదేశముల నాకాలమున మన గురు కిరనావహించిరి. మనకాల మున నవతరించిన ఉపదేశములు గాంధీ ఉపదేశము గాన ఎవో తృప్తి పడ నిమిత్తములకు అత్యుపవాదు కాదు గాన యాకాలమున అస్పృశ్యతానివారణముని గాంధీ ఆచార్యుడు బోధించుచున్నాడు గాన మనమీ ఆచార్యునిబోధనలనే అనుసరించుట అత్యవసరము. హిందూమతము కాలక్రమమున నీతిపథము నుండి తొలగింపబడిన దాని గౌరవమును పటిమను తగ్గినది

హిందూమహాత్ములు మైత్రినీగూర్చిగూడ మహాత్ముని ఉపదేశమే అనుసరణము కెందుమతములవారును కలసి మెలసి ఒక్కపాఠశాలలోనే చదువుచున్నచో మైత్రీ వృద్ధి కొందగలదు " అని శ్రీనివాసయ్యగారు నుడివెరి.

మేకతాలీగారు

నేనెప్పుడును దాగినే జని తలచుచుండును నేను క్షార్ధిగానున్న ప్రదు చాల అల్లంపెనెరిని అందువలన నాకు నష్టముకలగలేదు నావలె అల్లరిచిల్లరిగా తిరిగినవారుగూడ ననుయమువచ్చినపుడు దేశసేవకు తన జీవితము నర్పింపగలిగినపుడు మీరుగూడ నటులే చేయగలరని నేను నమ్మెదను నేను భారతజాతీయనేనలో నొకయోధుడను విద్యార్థులకు రాజకీయముతో సంబంధముండగూడదని పాశ్చాత్య విద్యార్థులకు భారతీయులనుమందురు. మహాత్ముడు నేడు పూర్వపథములపై ఉద్యమమును ప్రారంభించెను. మీరందఱును జాతీయనేవల నకునుగట్టి విద్యాలాలకు నడవలెననియే సర్వము. శ్రమ జింపవలన చే నేను బోధించెదను హిందూమహాత్ముడియనుట చులవారి కన్యస్తమక కలిగించుటకు నేనును మాకులుంబము వారందఱును మాతల్లికివము నన్నిధిని దైవసాక్షిగా ప్రమాణము గాసిరివి విద్యార్థులు మహాత్మునిఉపదేశముల ననుసరింపవలెను. ఖోసా నెవ్వరిఉపదేశములను అనుసరింపగూడదు అని మేకతాలీగారు నుడివెరి.

శ్రీమతి సరోజినీగారు

వట్టి ఉపన్యాసముల వలన అభిములేదు వట్టి సభల వలన అభిములేదు వీరితో నాప్రాము వినిగిపోయినది నేను మానవ్రతమును పూనదలచిరిని మహాదేవుడు కలగిడు ప్రపంచమున పాపులను నశింపజేయును ఆ మహాదేవుడే మహాత్ముడే నేను అతనిచేసె మహాత్మునిసాధనములు శ్రావ్యసరీరముల తలమల ఆజ్ఞానము పాపద్రోహ దుర్మార్గపథమును నిర్మూలించుటలో మహాత్ముని విధానము ప్రచండితముని మీరు గ్రహించుటకు. మనప్రాచీనుల విజ్ఞానము నభివృద్ధికి మనమెట్టిపనిని చేయజాలకపోయినందున మనము మన ప్రాచీనులపట్ల పరమద్రోహులమనియే నేను చెప్పెదను మీరు వివాదమునింపవలసిన దేది. దారిద్ర్యము ఆజ్ఞానము మూఢాచార పరాయాత్వము మున్నగువానిని మీరు దూరమొనవలెను అస్పృశ్యతకంటె అనర్థకమగునది మనదేశమున నింకొకటి లేదు దాని మీరు నిర్మూలించవలెను. కర్ణాటకమున కనకదాసు పంచముడు శ్రీకృష్ణుని దర్శింపగౌర బ్రాహ్మణులు నిరాకరింపగా భక్తవల్లభుడగు భగవంతుడు బ్రాహ్మణులగుండె లనియునట్లు తనమార్గిని దేవావతమున

ప్రభు భారత మహాత్ముడియన

పదియారవ వార్షిక సమావేశము

బొంబాయి, డిసెంబరు 20 - అఖిలభారత మహాత్ముడి యపరిమితమైన పదియారవ వార్షిక సమావేశము నేడుగ్లోబు నాటకశాలయందు ప్రారంభమయ్యెను భారతదేశమునెల్ల ప్రాంతములందుండియు ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును వచ్చిరి. సభాస్థానము జ్యూగనలూ రింపబడిన మహావాక్యలతోగూడిన ప్రకటనలు సభ నందు ప్రేలాపక గట్టబడిన ఉపన్యాసవేదికయందు "స్వరాజ్యము నాజన్మకాము, దానిని సంపాదించి తీరెదను" అను అవగమ్య ప్రాముఖ్యమువహించెను. సయ్యద్ రాబానీ, దియోజీకాంబి, సయ్యద్ సాహూర్ ఆహమ్మద్, జిల్లా అసలి సెంటుము, పంజీత మోతీలాల్ నెహ్రూ, వి. కె. కల్యాణి యల్, గోస్వామి, గౌరనీయుడైన గులామ్ హుస్సేన్ హిదాలల్లా అగారవనీయుడైన ఎం. ఎ. హెచ్. కెల్లావి గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తికీరేమన్ సుహెద్ జాదా అబ్దుల్, ఆహమ్మద్ ఖాన్, బాలిర హింబత్, హెచ్. యస్. యల్ పోలాక్ జమ్నాదాస్ ద్వారకదాస్, జమ్నాదాస్ మేధాగార్లు సమావేశమునకు వచ్చినవారిలో ముఖ్యులు కొరానునుండి ప్రార్థనలైన బిమ్మట కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను బొంబాయివర్తమానుల ఆశ్రయసంఘమున కధ్యక్షులునగు దియోజీ కాంబికారు స్వాగతోపన్యాసము గావించిరి సమావేశ మయ్యెడి సానుభూతిని దెల్పుచు బంపబడిన ఉత్తరములను కంక్షు ను జనునబడిన పంపబడిన తంతలులో ముఖ్యమైనవిని ఉపామృదాబాదు రాజాగారిచే నీయబడిన మార్గదర్శకులు మిమ్ముముట్టుమండ అధ్యక్షులును గౌరవనీయులు నగు సమృద్ధు రాజాగారి రధ్యక్షోపన్యాసమును గావించిరి

కార్యదర్శి వార్షిక సమావేశము జరిగిన పిమ్మట విషయ చిర్ఛాణ సంఘసభ్యు లెన్నుకొనబడుట ప్రారంభమయ్యెను రేపు బహిరంగసభయందు ఆలోచింపబడుటకు చిత్తుతీర్మానము లను విషయనిర్ధారణ సంఘము చర్చించుచున్నది మహాత్ము గాంధీగారు మూనానామకతాలీ మహాత్మువాలీగార్లు, సి. ఆర్. దాసుగారు రేపు సమావేశమునకు రావచ్చునని ఎల్లదలచుచున్నాడు నేటిరాత్రి ఒడరాను మేలులో దాక్షరు చి నెంటుము 7-9 వెడలెదరు

రజాఅలీగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

దేశారాధనమునకు మోచ్చరిక

(బొంబాయిలో నేడు సమావేశమున అఖిలభారతమహాత్ముడియ సభ కధ్యక్షుడుగా నున్న గౌరవనీయులు సయ్యద్ రిజా అలీగారి యుపన్యాససారాంశము). తమ కధ్యక్షువదవి నిచ్చి గౌరవించినందులకు కృతజ్ఞత తెల్పి యాయెడు కీర్తిశేషులైన దేశీయుల మరణమునకు విచారించున్నామని తేల్చి ఇంగ్లాండులోని అధికారి, పక్షములను నూర్చి తెల్పి యెక్స్-పోజ్ ప్రభువుగారు క్రికటరీగా నుండుట సంతోషమనియు అయినను కాననోల్లంఘనము చేతుమని బెదిరింపక మంచినిర్మాణమును చూపి లాభమును పొందవలెనని చెప్పిరి.

ప్రస్తుతపరిస్థితులు

18 నెలల నుండియు విచిత్రవృత్తాంతములు బయలుపడెట చున్నవి. మతకలహములు కులకక్షలు మోపెనవి. ప్రభుత్వము, రాజకీయపక్షములు క్షణమున కొకతీరుగా విధానమును మార్చుకొనుచున్నాడు. నాయక బాహింపబాలని ఫలితముతో అసహాయాద్యము మంతరించినది మతకలహములే గాక వివిధపక్షములు కలిసి వర్తించుటకు అనుకూలముగ స్థితిగతులకొరకు ప్రయత్నములు జరుగలేదు కొందరు రాటుము మూలమునే స్వరాజ్యము వచ్చునని తలంచుచున్నారు. కొందరు యంత్రముల నాపినచో వచ్చు ననుచున్నారు కొందరు మనయ్యమును వచ్చినట్లు మరల సుపయోగించిత బాగనుచున్నారె. ప్రతిపక్షమును ఒకవిధముగ తలచుచున్నది రిస్కరు ఎనుమ్యులు కి పాట్లీలు గా ఉన్నది వ్యవహారం

శ్రీకృష్ణనిశంకకు త్రిప్పెననుకథను మీరు స్మరింపుడు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరవివాదలను తొలగింపుడు. మనదేశమున యునము మనసోదరులను నిరసిండుమ మనలను విదేశీయులు నిరసిండుమన్నారని ఏమొగము పెట్టుకొని అనగలము కాన అస్పృశ్యులనబడు సోదరుల నాదరింపుడు. మతకలహము మీకు ధైర్యసాహస దేశాభిమానములనే ఉపదేశించుచున్నాడు" అని దేశిగారు నుడివెరి.

వీరోధుక మంచి యుద్దేశముతో కృషిసలుపు

వత్తులునును యెబ్బందిలేదు. ఈపక్షములయు కలిసి చేయుటకు సామాన్యంకే నేనైననుండవలెను. అట్టిదేదైనకలదయని ఇతడు ప్రశ్ని. (స్వరాజ్యము లేక) స్వపరిపాలనము వీరికంపరికగమ్యస్థానము స్వరాజ్యముసామాన్యముగలచే ఎన్ని తేడాలున్నను తోనుకపోవుచున్నది విధానములలో భేదములున్నవి. బహిమగ్రవాది దొకతోవ, మితవాదిదీ వోకటి, స్వరాజ్యవాది దిమరొకటి, స్వతంత్రవాది దింకొకటి అసహాయాద్యము ప్రాతకాలము నాటిది. అనభవమునుబట్టి అది యొకవిధముగా పనిచేయుల్లినను అన్నిపక్షములు కలిసి యొక జాతీయ విధానముపై పనిచేయుట వాంఛనీయము కార్యక్రమ విషయములెంతగ్గిన పని యంత ఎక్కువగా జరుగును ఉన్న పరిస్థితుల గమనించి, ఆచరణసాధ్యములగు విధానము సేర్పరచవలెను ఇందన్నిపక్షములు గమ్యస్థానమును చేరుట వారికి వచ్చిన మార్గముల నడునవచ్చును ఇట్లు సాధ్యమగునా యని ప్రశ్నించిన నింతకన్న మంచివిధానం లేదని చెప్పదునని రజాఅలీగారు చెప్పిరి.

తరువాత సంస్కరణములనుగూర్చియు సంస్కరణవిచారణసంఘమునుగూర్చియు, అందు సభ్యుడుగా చేరుటకు భారత కాససభలోని స్వరాజ్యనాయకుడు తి. స్కరించుట దురదృష్టమనియు రిడింగుగారి పాలసావిధానమునుగూర్చియు చెప్పిరి.

బెంగాలునిర్బంధములు.

బెంగాలు నిర్బంధములు చర్చలకు తావు నిచ్చినది ఆ రాజకలచర్య సమర్థింపవారెవ్వరును ఉండరు. వారు దేశమునకు చేయునష్టమును వారు గుర్తించకున్నారు. అట్టిచో ప్రభుత్వమువారి నాపుటకు యత్నించుటలో నున సహాయము సొండుటవసరము కాని అర్థి నెన్ను ప్రతేక కాసనములు అనవసరము. అర్థి నెన్ను సుపయోగించునంతటి విషయపరిస్థితి లేమియురా లేదు. ఇందు ప్రభుత్వమువారు తప్పుత్రోవలోకి రనక తప్పదని చెప్పిరి.

తరువాతి సైన్యములో భారతీయుల జేర్చుకొనుట ముఖ్యమనియు, లీ కమిషన్ రిపోర్టునుగూర్చి ఎక్కువ చెప్పట పాడినపాటపాడుటయే యనియు, మిలిటరీ వ్యయమునుగూర్చియు, స్టీలు ఇండ్రస్ట్రీ ప్రొడ్యుక్ట్ బిల్లు ఆమోదించి ప్రభుత్వమునకు సాయము చేసిన స్వరాజ్యవాదుల నా విషయమున ప్రశంసించవచ్చుననియు మొదలగు విషయములను పరించి విరించిరి.

విదేశములందలి భారతీయులు

హిందూదేశీయులకు కడుపుంటుండు గలగంజేయుననుస్య యిది విదేశములందలి భారతీయులకు అచ్చటివారితో సమానమైన హక్కుల నీయకపోవుటచే యీ ఆసంతృప్తి కలుగుచున్నది లేజ్ బహమాత్ సప్రాగారివిషయమున కృషిసలుపుటకు వంపబడిరిగాని వ్యర్థమైనది. అందుకనీ మనమూరకొనరాదు ఈవిషయమై హిందూదేశీయవారి అభిప్రాయములను విశేషములందున్న వారికి తెల్పుటకు ప్రచారమును చేయుట కాంగ్రెసు మానుకొనినది అందు చేత నే కాంగ్రెసువారు మరల ఇందులకు పూనుకొనుట యుత్తమము. ఇండియాలో కల్లము ఖర్చుచు గుజాతీయ సంస్థకాంగ్రెసే గావున నిది ఆపని చెసి తీరవలయును. ఇంగ్లాండు నందు విదేశభారతీయులనుగూర్చి హిందూదేశ భారతీయులకు గల కల్లప్రాయములను తెల్పుప్రచారమర్హవసామని నొక్కి చెప్పిరి

తరువాత మక్కా, అప్సనిస్థానము, ఈజిప్టు మొదలగు తురక ప్రభుత్వములగూర్చి చెప్పుచు వత్తవైవమ్యములనుగూర్చి హిందూదేశీయునకు కల్గిన నష్టమునుగూర్చి యెల్లచెప్పిరి.

మరల వైవమ్యములు

ఆరుసంవత్సరములనుండియు జరుగుచున్న సంగతులు మీకు తెలియును నెవరన్ సంధిమాలమున జరిగిన అతమానముచే బాధపడని తురకబిడ్డ ఎవడై నా కలదా? ఈ సందర్భమున మహాత్ముడియేతరులు వనకు తోడ్పడి చెసిన సహాయమునకు మనసుసర్వదా కృతజ్ఞులము పంజాలు దురంతములు కొంతమత కట్టుతను గల్గించినది ఈవైవమ్యములతో బెడరెడరా భారతీయులు అట్లు బెడరరు వారికి సఖ్యత కలిగి తీసునని గట్టిసమ్యక్తున్నది వేదకాలమునాటి బ్రాహ్మణులకు భారతవర్ష మెంత ప్రమామైనదో, మహాత్ముడియులకుగూడనంతటియమైనదే. ఈ రెండుతెగలు నట్టిచో కాశ్యోతిమగు సఖ్యతను పొందకుండబాలవు గృహ ల్లోలము లుండుటగాని పలువిషయమున నైక మత్య పెప్పుడునుండితీరును ఈకలహములు కాశ్యోతిమలుకావు. ఈ పరిస్థితులలోనే కుద్ది, సంగతాన్ ఉద్యమములగూర్చి కాయన్నది సంగతాన్ ఉద్యమములో నన్నిచు చేరితనని వండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు నే నేకీధవిండుచున్నాను 1916 లో లక్ష యెడంబడిక యెప్పటి స్థితులనుబట్టి చెప్పిరి తర్వాత ఢిల్లీమునిసిపల్ తుచ్చించి నుహాత్ముడియులు

అధ్యక్షుల గౌరవం కొంతవైపున
నున్నారనియు దనియు చెప్పిరి.
ముల గల్గి సమాప్తి

(ఉపన్యాసము ముగించుచు రత్నములవంటి ముక్కలను

యాక్రందింపగా చెప్పిరి.)—

“నువ్వగు నున్నావు చాల దూరమునందున్నది. మన
దారి ఎక్కడనున్నది గుర్తు ల తో కంటి క ము ల తో
దుర్గమమై యున్నది. మనగ్రహములు మనకెదురగా పనిచేయు
చున్నవి. కాని జంకలపనిపని లేదు. నిరంతరం నవ్వనరమే
లేదు. తెల్లనాగ బోవునపుడు మేముములు దట్టుముగా ఆకాశము
ను ఆరణ్యమిందుకుట గుర్తింపును. మనరాజకీయకాశమున
నపుడే కాంతిరస ప్రసాదము జరుగుచున్నది. అది చూడ దల
చినవారికి గాన్పించుచున్నది. మన కెన్ని ఆద్యములను సరి
మనము బుగ్గలులేని గమ్యస్థానమును మనము చేరవలయును.
నువ్వట్లు చేయుటకు మన ఆ నొక ప్రేమపాశము విడిచి
పోకుండు బంధించుచున్నది. ఆ ప్రేమపాశమే మాకురక్షణ
మాత్రమే కే వి గ్రహము కడ, కైంకర్యము లా న ర్పి
ధన్యులగుటకు కేవలమేముగల బ్రాహ్మణులు, కేవల సం
ప్రకృతి లగు గౌరవులు, ఉత్సాహపూరితులగు మహారాష్ట్రీలు
మహానాథ యులుగలగట్టునాగరికా సంప్రద్యలగుభారత
కైర్తిస్తవులు, విజ్ఞానసంపత్తి గలపాఠశాలలు, పవిత్రులును, విగ్ర
హారాధనాభావన గల మహమ్మదీయులును గుమిగూడి యు
న్నారు. మాతృవిగ్రహారాధనకు మహమ్మదీయులు గూడ
(విగ్రహారాధన మొనర్చుట తగదని ఎరిగియు) మూగుచున్నారు.
ఆ మహామతి సారాధింపుడు. “మాతానీ లేజనుభూమి
ఆలేజముకు తగ్గులలేదు. ఆలేజము సర్వదా యావనముగా
నందును మాతా నీచరిత్ర సుప్రసిద్ధము. ఆచరిత్ర పారాయణీ
యము. సర్వసంస్కృత్యము” అని ఐక్యకంఠమున భారతీయులారా
పాడుదు.”

కాంగ్రెసునకును సమీకరిని సంబంధము

జాంబాయియందు ఆఖరిభారత మహమ్మదీయ సమా
వేశము గావించుటచే సమితిని కాంగ్రెసుమండి చేరుచేయుటకు
ప్రయత్నములు గాబడుచున్నవని బెక్కెండు తెల్పుటకాదా
ములేదని స్పష్టముగ అధ్యక్షుడు నుడివెను. 1918వ సంవత్సర
మునందుండియు మారు చున్న స్థితిగతుల ప్రకారము మహమ్మదీ
యులు న్యాయమైన సహకారమును కాంగ్రెసున కియుటకు
సిద్ధుడగుచున్నారు. అన్నిజాతుల వారును మతములవారును చే
తుడగలసి కాంగ్రెసునందు బనిచేయుటకు తగిన వాతావరణము
ను గలుగ జేయుటకు మహమ్మదీయు లాటంకము గావించు
గాని మహమ్మదీయ సమితి కాంగ్రెసునందు స మ్మేళ న ము
మైనవో మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధియొక్క దేశాభివృద్ధి
యగుడ వెనుకబడునని రాజాలీగారు చెప్పిరి. ప్రతిసంవత్సర
మందును సమితినుండి పరిపాలనకు సభ్యులను యొన్నకొని
మహమ్మదీయాభిప్రాయమును వ్యక్తపర్చుటకు కాంగ్రెసున కం
పబడవలయుననియు వీరి ప్రాతినిధ్యమున కంగీకరించుచు కాం
గ్రెసునిబంధనలను మార్చినచో చాల బాధాయకముగ నుండు
ననియు రాజాలీగారు చెప్పిరి.

కోహటు సమస్య

కోహటు సమస్యనుగూర్చి చాలదూరము మాట్లాడి యీ
విషయమై గాంధీగారి అభిప్రాయములను అధ్యక్షుడు మెల్లగ
ఖండించెను. మహమ్మదీయులు తెల్పుసంగతులను దెలిసికొనకయే
కోహటునుండిపోయిన హిందువులబాధలకు కష్టములనుగాం
ధీగారు రావలసిందితో దెలిసికొనిరి. ముందుగ నిట్లు రావలసిం
డిలో దెలిసికొనుటచే ప్రభుత్వముయొక్క, కోహటు మహా
దీయులయొక్కయు నడవడియెడ గాంధీగారి అభిప్రాయములు
సమంజసముగ లేవు. కోహటునందుకంటె బ్రిటిషు భారతదేశ
కుం చెచ్చటను ఉభయసంఘములును కాంతముగ నిశనీంచుటకు
అధికారులుగాని హైందవులుగాని ప్రయత్నించుట లేదు. సరి
సార్దు జిల్లాయందుఅమలునందుగల కంసాయవిధానమును నిరూ
పించి, ఈవిధానము ప్రకారము ప్రతిపక్షాను వాయకుడును, భాను
చుహిందువుల ప్రాణరక్షణయు గావించుట విధియనిఅధ్యక్షు
డునుడివెను. ఎప్పుడైతే మహమ్మదీయ వాయకుడుహిందువులను
క్షీంచుటకు తగినచర్య తీసికొనినయెడ అధికారులు సరిహద్దుల
ములను అమలులో పెట్టెదరు. ఈవట్టకు విరివిగా నుప

యచే సరిహద్దుల తెగల సంఘము యెదుట (యూసంఘ

గారు సభ్యులు) ఫిర్యాదులు చేయబడెను. ఎల్ల

యచేతను సంతకముచేయబడిన యూసంఘపు

దువుల లాభము కొరకు

రద్దుచేయబడవలదని

మహమ్మదీయులు కొన్నిఅభయ

తుండి హిందువులుకోహటు

ప్రాథమిక విద్యావిధానమునందలి లోపములు

సామూహిక విద్యావిధానము

తంజావూరుజిల్లా పాఠశాల ఇన్ స్పెక్టరుగారు సామూహ
ికము, నిన్నుసాయంత్రము, నానగజేతుడు, విద్యాభ్యాసకాలము
సమావేశము సందర్భమున “విద్య-వైస్సు” అను విషయమును
గురించి యుపన్యసించుచు, ప్రస్తుత ప్రాథమికవిద్యావిధానము
గల పాఠశాలను కొన్నింటిని వివరించిరి.

నెకండరీస్కూలు తీవ్రముగ సర్టిఫికేటు పరీయందు తీర్ణ
లగుచున్న వారికి, ఉండవలసినంత ఆంగ్లభాషా పరిచయములేద
ని చాలమంది పెద్ద విప్లవాత్మకమయచున్నారు. వీరిలోకొందరు
పరీక్షాప్రమాణము, ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. బోర్డువారిచే తగ్గింప
బడవలయు, ప్రస్తుతస్థితికి వారేబాధ్యులనియు నుడువుచున్నా
రు. నాన్ డిటెయిల్డ్ గ్రంథములకు నిర్ణయించు టిందుకు కారణ
మనియు, అందుచే నాపద్ధతిని తొలగింపవలెననియు మరికొంద
రెంచుచున్నారు. మరికొందరు వ్యాకరణమును బోధింపకపో
వుట కారణ మనుచున్నారు. ప్రస్తుత స్కూలు ప్రైవటువీక్ష,
వెనుకటిమె టిట్ల్యు లేమనుపరీక్షకంటె, ప్రాక్ట ఎస్. ఎస్. ఎల్.
సి. పద్ధతిలనకెట్టి శిష్యునియు జేకందలేదని మాత్రము ప్రతివా
దును అంగీకరించుచున్నారు. స్కూలు ప్రైవటు పరీక్షయందు తీర్ణ
సగారి ఆంగ్ల భాషయందు గాన్పించు లోపములకు
ఉపధ్యాయులు సరిగా బోధింపకపోవుటయే కారణమని
ఎగ్జామినర్స్బోర్డువారు తీర్మానించిరి ఈబోర్డునందు ప్రతిస
భ్యుడును, ఏవోస్కూలునందు ఆంగ్లమును బోధించు ఉపధ్యా
యుడగుటచే మనము వారి వాక్యములపై నాధాపడవచ్చును.

సామాన్యపు బి. ఎ. ఎల్. టి. డిగ్రీలుగల యాతడు
ఆంగ్లభాషను చాలబాగుగ బోధింపగలడు. ఆంగ్లభాషయందు
మృదువైన పరిశ్రమమొనర్చిన ఆంగ్లేయుడు దప్ప, ఇతర తెలుగును,
అతనితో సరిసమానముగ బోధింపజాలరు. ప్రస్తుతము ఆంగ్లభా
షాపఠనమునకు పాఠశాల లాగునగుచున్న కాలము సరిపోజాలరు
ఎస్. ఎల్. సి. ఆభ్యర్థియొక్క ఆంగ్లభాషాజ్ఞానలోపమున
కిది కారణము; విద్యార్థి చిన్నతరగతులం దలవచ్చుకొనిన ఆ
గభాషలోని తప్పులను తొలగించుకొన నలసియుండుట హ
యొక్క కారణము. సామాన్యముగా నిప్పుడు 8, 9, 10 తరగతులం
దు మొత్తముమీద నాంగ్లభాషా పఠనమునకు రోజుకు 8 గం
టి 15 సెకన్లించినచో 86 రోజున నొసగుచున్నార. స్వల్ప
కాలములో, విదేశీభాషా నభ్యసించుచు - చిన్నతరగతులందు
కేర్చుకొని తప్పు ఇంగ్లీషును మరచిపోవుచుండవలెను. ఆంగ్ల
పాఠశాలలందు ప్రైవటుభాషను నేర్చుటకు ఇంతకంటె చాల
కాలమును నొసగుచున్నార. ఆఫ్టికిని, ఆఫ్టికి విద్యార్థులు
ప్రైవటుభాషయందు సామాన్య వ్యవహారమున కవసరముగ సం
త భాషాజ్ఞానమును సంపాదించజాలరున్నారు. దీనినిబట్టి కా
చినయెడల మనవిద్యార్థులకు గురించి విచారింప నవసరము
గాన్పించు.

మదరాసు విద్యాభ్యాస నిబంధనలప్రకారము, కెండుతర
గతుల యుపాధ్యాయులకు మాత్రమే అవకాశ మొసగుటెను.
ఒకటి ఎల్. టి. ప్యానైనవారు, రెండవది స్కూలు ప్రైవటు
పరీక్ష ముగినవారు మొదలు, అందరు గ్యాడ్మ్యు యెట్టవరకును
రెండవతరగతి, ఈభాష్య నింకొకతరగతి లేదు. ఇందుచే బి. ఎ.
తప్పినవాడుగూడ, స్కూలు ప్రైవటు పరీక్ష ప్యానైనవారిలో
సమానమగుచున్నాడు. దీనివలన నొక దుష్ఫలితము గాన్పించు
చున్నది. ట్రైయింగున పగము గ్రాడ్యుయెట్టకంటె, ట్రైయి
ంగున స్కూలు ప్రైవటు ప్యానైనయెట్టకు చతుకగా లభిం
చునగాన నట్టివారిచే ఎక్కువగ సాధారణపదవికి నియమిం
చుటకు పాఠశాలాధికారు లాలోచించుచు ఈవిధముగా, ఆంగ్ల

నకు బోవలదని గాంధీగారుచ్చిన సలహావిషయమున అధ్యక్షు
డిట్లుజెప్పెను. కోహటునుండి హిందువులు స్వచ్ఛముగ గృహము
లను విడిచిపోయిరి. మహమ్మదీయులు వారిని తరిమివేయలేదు.
తానుజెల్లినవిషయమును బలపర్చుటకు యిండియాసభ్యత్వము
వారి సంకల్పమున గావించిన తీర్మానమును అధ్యక్షుడు క్రోడీ
కరించెను. తీర్మానమును జాగ్రత్తగ జడివిన యెల్లరకును ప్రభు
త్వాధికారులు స్థానికాధికారులు మెలకువగను తెలివిడేబలతో
ను సంచరించిన తోమను. దేశముం దెల్ల భాగములందును సం
భవించుచున్న హిందూమహమ్మదీయ పోరాటములకు అణచుట
కు ప్రభుత్వమువారేగాక దేశీయుల యెల్లరికర్తవ్యమని అధ్య
క్షుని అభిప్రాయము. (ఆ. ప్రే.)

భాషాజ్ఞానము తగినంతలేదని ఆత్మవింపబడుచున్న స్కూలు
ప్రైవటు ఆభ్యర్థియే 8, 4, 5 తరగతులందు ఆంగ్ల భాష నేర్చుట
సంభవించుచుండుటచే, విద్యార్థులకు ఆంగ్ల భాష చాలతప్పులతో
నలవడుచున్నది. చిన్నతనమున నలవడిన ఆతప్పులభావ, వైతర
గతులలో మరచిపోవుట కెన్నించుట చాల ప్రయాసకరముగ
విచారుము.

బుద్ధిని వికసింపజేయుట కంటె ప్రవర్తన మలవరుచుట
విద్యయొక్క ప్రధానోద్దేశములు. ఇందుకు యిచ్చు చాల తోడ్ప
డును అందుకొరకే, ఎలిమెంటరీ సంస్కృతి, 8, 9, 10 తరగతుల
యందు చేర్చుటపడెను. కాన్. ఎస్. ఎస్. సి. పాఠశాల పరీక్ష
యందు మాత్ర మివిషయమును తేర్చలేదు. సంస్కృతి కొరకు
సంస్కృతి ప్రతినిధ్యాధిశిని బోధించుట యుద్దేశము గాదనియు,
విద్యార్థి బుద్ధివికాసమున కని బోద్దడును గాన దానిని బోద్దప
వలెనని నిర్ణయింపబడెననియు, అంతియగాక, సంస్కృతిజ్ఞానము
యొక్క విలువ, ఉపాధ్యాయుకు బోధించుపద్ధతి తెమాత్రమే
ఆధారపడి యుండుననియు బోర్డువారు చెంచి ఈవిషయమును
బహిరంగపరీక్షకు పెట్టలేదు. కాని ఈవిషయము ట్రైయింగు
పాఠశాలలందును ఏవిధముగ బోధింపబడుచున్నవో జూచును.
ట్రైయింగు స్కూల్లయందు, సంస్కృతి బోధించుటకు లగిన
వస్తునామగ్ని లేదు. అట్లే ఎల్. టి. తరగతివారికిని, రెండవ
తరగతివారికినిగూడ, ఉపాధ్యాయులు సంస్కృతి బోధించుటకు
నోట్సు జే పె్చెదరు. ఎల్. టి. తరగతివారు రానోట్సును
ఆంగ్ల భాష యందు ప్రవాసికొనెదరు.
రెండవతరగతివారు దేశభాషలందు వ్రాసికొనినద రను విషయ
ము దప్ప నోట్సునందెట్టితేమనులేదు అందుచే ట్రైయింగును వి
ద్యార్థులకేవిషయము సరిగా నర్థముగాదు. వారు ముందుందు
పాధ్యాయపదవికి వచ్చినపుడు ఆనోట్సు సదేవిధముగ 8, 4, 5
తరగతుల బాలుకుగూడ జే పె్చెదరు. ఇందువలన ఉపాధ్యా
యుడు చెప్పినదానిని బాలకునవిష్ట వత్తేయుటదప్ప వేరుమా
ర్గమాతనికలేదు. అందుచే బాలలియుక్క స్వబుద్ధియు పరిలస
కత్తి యు కేకసింపబడిలేక అణగిపోవుచున్నవి. సర్. జె. సి.
బోనుగానుచెప్పినట్లు భారతదేశదుస్థితికే పరిశీలన విచక్షణలను
తొలగించి దానిస్థానమున గ్రుడ్డిగావత్సేసింపు పద్ధతినిపెట్టుట
యేకాకాణము. మనము పరీక్షాపద్ధతులనుమార్చుట కెన్నించుటకు
మాని పాఠశాల పరిశీతులను బోధనాపద్ధతులను సంస్కరించి
ననేగాని అభివృద్ధిపదజాలము. విద్యార్థియొక్కమానసికశక్తులు
వికసింపబట్టు జేయుటగాను సంబంధితుపద్ధతుల ననుసరించి
సంస్కరించుట కెన్నింపగ ఇతరమార్పు లేన్నిగావించినను లా
భములేదు. మనము పూనుకొనవలసిన రెండవసంస్కరణము ట్రై
యింగు పాఠశాల పరిశీతులమార్పు నెత్తించుట.

పల్లె కోన

(ఒకవిలేఖరి)

డిసెంబరు 24:—“కొప్పరపు కతావధాన కవిత్యులచే
మాపురమున, 24 లేదీన శ్రీరామమందిరములో ఆవధాన ము
చానభజింపించిరి. ఈసభకు పెద్దవరము, నూకేపల్లి, వేలేరు
జిల్లేపల్లి, అళ్లమాడి, రాచూరు, మైసేనీవాటిపాలెము, కారు
మారు, కోనేటిపురము, బేతపూడి, భూతిపూడి, ఓలేరు, కేవ
లై, మొదలైన గ్రామములకుం పేక్కురు వచ్చిరి. సభజయప్ర
దముగ నెఱవేఱెను శ్రీ కవిత్యులు ఆవధాన సావర్థ్యము
ను, కవితాపాటవమునుజూపి సభ్యుల నానందపఱచిరి. సభాసం
తరము ఆవధానలను పురప్రముఖులు మూలపదియార్గతోగళ,
నూత్నవస్త్రములతోడను, గంధపుష్ప తాంబూలదులతోడ
ను, బహుకరించిరి.

ఆంధ్రజన సంఘము-బొంబాయి

బొంబాయి నగరమందు వసింు కొందరు ఆంగ్లము
రాని గమిగొని లక్ష్మీనారాయణ శ్రేష్ఠిగారి హాలులో (గా
ల్వాదేవికోడ్డు) 18-12-1924 లేదీన, ఒక సంఘస్థాపనసభ్యు
సమావేశమైరి. సంఘోద్దేశము: ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి-వి. త్య
ము-వైవిధ్యము ప్రసంగము - ఈ సంఘసంస్థాపనసభ్యు శ్రీ
యతి (రాఘవపాదురు) సా ముల నెం కట రెడ్డిగారు
ఎక్కువవోత్సాహము గా విం చి వారు. “ఆంధ్ర జన
సంఘము-బొంబాయి” అను నామగోయచే యీసంఘము
స్థాపింపబడియెను. అధ్యక్షుడు-రా. గమిగొని లక్ష్మీనారాయణ
శ్రేష్ఠిగారు-కార్యనిర్వాహకుడు - శ్రీ దోమా వెంకటసుబ్బాశాస్త్రి
గుప్త-ఆంధ్ర లీ సంఘమునకు ప్రోత్సాహము నొసగెదరు గాక.

దోమా వెంకటసుబ్బాశాస్త్రిగారు

కార్యనిర్వాహకుడు.

మితవాదుల మహాసభ

వికమత్యముగూర్చి అభిప్రాయములు

అక్టోబరు 29:—కాంగ్రెసు పునర్వ్యవస్థీకరణను గూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన లిబరల్ పక్షముల సభ ముగారు తమ అభిప్రాయమును ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్సువారికి తెలిపిరి. రాజకీయచర్యయందు వికమత ప్రాముఖ్యతయని లిబరల్ పక్షమువారు గుర్తించిరి. అన్ని పక్షములవారిలో నట్టి యొక్కత పంపొందింప కొరచున్నారు. ఇండియా రాజకీయ జాతీయాభివృద్ధికి సాధనములని వారు దలంపడు అభిప్రాయముల బట్టి వారు కాంగ్రెసుసంస్థతో ఆసంస్థ తన సక్రమపద్ధతులబట్టి మెమినియను స్వాతంత్ర్యము సాధించుటయే యని ప్రకటించి నట్టి చేగలచుని లిబరల్ పక్షమువారు యెఱుఱుచున్నారు. అసహాయాద్యమును, అన్నిరకముల సమిష్టికాసనోల్లంఘనము తీసివేయవలెను. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు కాసనసభలలో కాంగ్రెసుపక్షానిధులుగా నుండవలెనని గాంధీదాసు ఒడంబడికకు వారంగీకరింపజాలరు. రాత్నము, నూలుచందా ఖద్దరులగుగూర్చి కాంగ్రెసుతీర్మానములకుగూడ వారంగీకరింపజాలరు. కాంగ్రెసువారు యీనూతన కంగీకరించరని స్పష్టమగుచున్నది. కావున వివిధ రాజకీయపక్షములందు యితరసామాన్య విషయములందయినను వికమతముగా నుండవలెనని లిబరల్ పక్షమువారు గోరుచున్నారు. సభ్యులకుల సభలో సేర్పరుపబడిన ఉపసంఘసభ్యులకు లిబరల్ పక్షమువారు వైనదెలిపిన అభిప్రాయములను ప్రచారము జేయుదురు.

లిబరల్ పక్ష నిర్వాహము

లిబరల్ పక్షము నూతనసంఘము నిర్వహింపబడెను. డా॥ ఆర్. సి. పరంజీగారి అధ్యక్షతన నీ సభాసంతకము సమావేశమయ్యెను. లిబరల్ పక్షముయొక్క బ్రిటిషు ఉపసంఘమును స్థాపించిపెట్టుబడి పెట్టుటనుగూర్చి విచారించిరి. అధ్యక్షుడు, యిరువురు కార్యదర్శులు, చింతామణి, గోకర్ణ నాథ

మిత్రాగార్లతోగలసి 12 సభ్యులుగల కార్యనిర్వాహక సంఘమును యేర్పరచిరి. వారికి చాలవను లాభ్యుగించిరి. సమాఖ్య వారు తీర్మానించిన విధమున సభ్యులపాలనవిధాన మేర్పరుచుటకు ఒక పీఠసంఘమును నియమించిరి. దానికి సర్ తేజబహదూరు సప్రూగారు అధ్యక్షులుగను, సి. వై. చింతామణిగారు కార్యదర్శిగ నున్నారు.

విశేషభారతీయుల ఉపసంఘము:—సి. ఎన్. కామ్రాజు గారు అధ్యక్షులుగను, సర్ తేజబహదూరు సప్రూగారు సభ్యులుగనుగల విశేష ఉపసంఘమువిశేష గులందూ భారతీయులగుగూర్చి విచారించుటకు ఏర్పరుపబడెను. మూడవ ఉపసంఘము మిలిటరీ శిక్షణవిద్యార్థులకు నిర్వహణవైరిక శిక్షణ ఖర్చులగుగూర్చియు విచారించిరి. ఈసంఘమునకు సర్. పి. శివస్వామియ్యగారు అధ్యక్షులు సర్ ఆర్. జి. గుప్తగారు సర్ తేజబహదూరు సప్రూగారు, పరంజీగారు, పండిత హరదయనాదు కంజాగారు మరొకందరు సభ్యులు గలరు.

సాంఘిక సేవ ఉపసంఘము:—పేర న్యాయ ఉపసంఘము మేర్పరచెను. ఈసంఘము నిమ్నజాతుల యుద్ధాగమగూర్చియు అప్పలకృత సమస్యగుగూర్చియు దీనికి జి. కె. దేవధరుగారు అధ్యక్షులు, ఎ.ఎ. జ్యోషిగారు కార్యదర్శులు.

పండిత గోకర్ణాదు మిత్రగారి అధ్యక్షతన హిందూ సమాఖ్యదీయ సమస్యల వికమత్యసభ తీర్మానముల ననుసరించి పరిష్కరించుటకుగాను వేరొక ఉపసంఘ మేర్పరుపబడినది.

పై సంఘము ప్రియ యొక్కవమంది సభ్యుల చేర్పుకొన అధికారము కలిగియున్నవి. లిబరల్ పక్షమునకు చెందరవారి పైనను చేర్పుకొనవచ్చును. లిబరల్ పక్షమువారు యికముం దెక్కువ చుటకుగాను పనిజేయు ఆశిగలిగియున్నారు.

(ఆ. ప్రె.)

బిల్ నెనా 1-కి పైపు మంతు 0 4 0
ఈనూ సెనా లిలరురాచిన కేలు తపి 200
నవ మంతుకలకు నాని ముండక కెండుకూ పెరుగును
అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మద గాను

మీజీవితమును
భీనా చేయించుకొన గోరినచో
బ్రిటానియా లైఫ్ అన్యూరన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్

మిక్కిలి ఆకర్షణీయమైన భీమాధర్మములు, నరన మైనరేటు, ధారాళమైన పాలసీవధతులు, సామర్థ్యమైన నిర్వాహకము, ఆలశ్యములేకుండా సామ్యము (క్లయిము) చెల్లించుట మున్నగు సౌకర్యములు గలవు.

వివరములుగల నోటీసులు, ప్రాప్త్యక్షులు కావలసినవారు వ్రాసిన పంపబడును.

చీఫ్ ఏజెంటు:— జి. ఏ. ఎన్. రావు, బి. కామ్.

20, కచ్చా శత్రుక ఆగ్రహారం, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనీ గారడి, యోగవృత్తి హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకావ్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక భూతకావ్యము, తమాహూ విశిష్ట విశోదవిద్యులు గలవు. ఇంకే గాక మనుష్యుని దూయముచేయుట, ముడిచెట్టును పుట్టించుట, కనుకతో కనుధియగుట, శరీరములేని రుతాయుత ములొడించుట భూమిపైన గజముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిశారముగా నిట్టుట మొదలగు విదితములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేటికే చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని రూ 4.00 ఆ (2118)కి.కె. పి.ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

నమూనాలు

యినాముగా పంపబడును

బరువు తగ్గువలకు

చ్యవనప్రాసనను

వాడుడు

2

కఫహారమునకు నిరుపమాన మైనట్టియు అద్భుతమైనట్టియు టానికు. నవిన ఫలములనుండి

ఓషధులనుండి తయారు చేయబడినది.

- (1) క్షయ, ఉబ్బసము (దీర్ఘ వ్యాధిగా నున్నను) రొమ్ముపడిసెయ, కృశించుట మొదలగు వ్యాధులకు ఇది విశేషముగా వాడబడుచున్నది.
- (2) మంచి ఆకలిని పెచ్చించుటచే కాక్ లివర్ ఆల్కలంకెను చాలా శ్రేష్ఠమైనదని నమ్మబడుచున్నది.
- (3) ఇది మంచి సువాసన, రుచి గలిగియున్నది.
- (4) మిక్కిలి బాధకరమైన దగ్గులకు దీని విడువక వాడుటచే కఫము హెచ్చుగాకుండ ఖండించి, బయటికి తేచ్చును.
- (5) ఇది నరములను వృద్ధిచేయును. కనుకనే మితిమీరిన సంసార సౌఖ్యముచే గలుగునట్టి మనోవ్యాధులకు, శరీర సంబంధమైన వ్యాధులకు మిక్కిలి ఉపయోగకరము.

4 షెస్సెల డబ్బా 1 కి రు 10-0   1 పాను డబ్బా 1 కి రు 3-0-0

(డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎమ్. బి అండ్ సి. ఎమ్. గారిచే స్థాపించబడిన)

ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసిలో దొరకును.

1-6, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు   66, చిక్ పెట బెంగుళూరు సిటీ.

నిఱుబుల విచారణక్రింద తయారు చేయబడిన నిర్దుష్టమైన ఆయుర్వేదియఔషధములు

దొరకు ఔషధశాల.

మోసపోకుండుటకై "ఆంధ్ర" అను పదమును గమనించి చూడుడు.

ಹೊಂಪಾಯಿ ಜಾಬು

(నూ ప్రత్యేకవిలేఖరి)

కృష్ణ వ్యసవేడుకలు

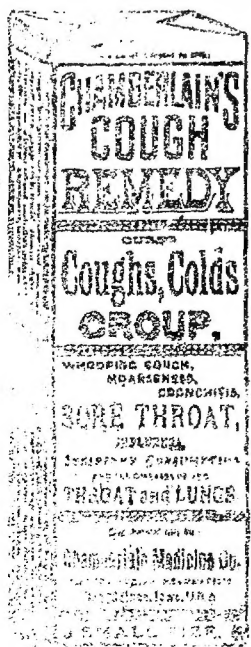
ఈ సందర్భము విశాఖపట్టణముల కందును, పైపాతముల
 కందును తీసిపోయి పట్టణ జూచినా విశాఖ ప్రదర్శనములకు
 తక్కువైనది. నాయకులందఱును చాలాపట్టుకు తెల్లమునకు నే
 పడినను, ప్రజలలో కాంగ్రెసువారలకు తోడు ప్రస్తుతము
 జరుగఁ దగ్గఱావసరమగు సమావేశము కొంతపంచలము కల్గిం
 చున్నప్పటినుంల సందియమేమియులేదు. దినదినమును ఇం
 గ్లాండునుండి సహాయము రప్పింపబడిన నటులు తమ అద్భుత
 ప్రదర్శనముల జూపుచున్నారు. అతిగాక ఇంగ్లాండునుండి
 యే గర్వింపబడిన గొప్ప సంగీత ప్రదర్శనములు వారి అద్భుత
 కాళలముచే పట్టణమున మెప్పుడుదయు! చున్నారు. ఇక చలన
 చిత్ర ప్రదర్శనముల దివదిన మాన్యులకు, చిత్రవిశోదములును
 లెక్కింప ననవలయును.

అఖిలభారత విద్యజ్ఞానసమాజ సమావేశము

భాగవతము చదివి ప్రాంతములనుండియు మాగిరి ప్రతిఘటన ఉత్తాపము, దివ్యజ్ఞాన సమాజముపట్ల, అప్రతి మానము. ముఖ్యముగా వద్రాసు, అంధ్ర ప్రాంతములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులనుండి బహువిశేషము. జడ్డు కృష్ణమూర్తి గారి అన్యక్షులకింద జరిగిన సభలనుండియు యువకులు భారతదేశమును విడిచి పోయి విరివిగా రాజవసరము కలిగినను, అదిగాక అనుదినమును విశేషము. లేడీ, టిట్టన్న, జివరాజదాస సతీసుజీగాల్ల ఉపన్యాసములను, పన్ను ముఖ్యముగా జడ్డు కృష్ణమూర్తిగారి ఉపన్యాసమును, ప్రజల వృత్తి విస్తృతము గా నాంక్షించినది. పార్సీల వందలకొలది ఇతరులతోపాటునే ఉపన్యాసముల కేటాయింబి.

అం. కృ. తి. భ

గతి కొన్ని దినములనుండి, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రత్యేక ప్రదర్శనలు గాంచుటవలన, అనేక వీక్షకులకినివని. ప్రా. రా. ముమూర్తిగారి అనుచరులను ప్రా. ఏకానాథ మూర్తిగారి ఆహ్వానముతో కార్య ప్రవర్తనావిధమును ప్రజల ముందుకు ప్రదర్శనము చేసెను. ప్రజల కంటికి ఉత్సాహము గాని యీ రవునుండి ప్రస్తుతము వచ్చుచుండుటచే, మరింత ఉప్పొంగిననుటలో సందియములేదు. అదికాక, దివ్యజ్ఞాన సమాజేత సందర్భమున ప్రదర్శించబడిన ఆంధ్ర చిత్రకళాకాళల బింబిత ప్రతిమకృతులు వింగడేయ నైపుణ్యమున కెంతమాత్రమున తీసిపోవని అందరును ఒప్పుకొనుచునే యున్నారు. ఆంధ్రప్రత్యేక వ్యక్తిత్వ ప్రదర్శనముల నిట్టివి ప్రచారమునొందుటయుఖ్యము. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలనుంచి వచ్చిన పటములన్నియు దాదాపు రెండువేల రూప్యములకిమృతుల కంచనా వేయబడినవి. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు చందాలకై నాయకులందరును పట్టా ప్రజలకై ద్విమగు సందేశము నొసంగుటగాక, సుప్రసిద్ధానులమున, జాతీయకళాశాలా పోషక వర్గమున, ప్రతి నిధులకు జేరిరి. ముందికను, ఈ ఉద్దేశమును వి సరించువనుటలో సందియములేదు.

वैद्यरत्न गौर

దగు నివారిణి.

దస్త్ర, జలుబు, కాక వా
యపు అను బిడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతురాపు, రొమ్మునది
సెము, కుక్కచిగును, అన్ని
రకముల గొంతు వ్యాధులు
జెయ్యదలగునది వటా వంచ
లై పోవును; అన్నిజాగో
లతో బిక్రయించి జగో
చిక్కెడిది: (3858)

శ్రీ కావ్య నిధి చెలికాని
లచ్చారాయ మిమోరియలు
హ్యేటుమెంటు టూర్నమెంటు
పి తా పు రం

(အနုဘိဇ္ဇာ)

కీర్తి కేళిలైన, కామ్యసిధి చెరకాని ఉచ్చారావు గారి
 జ్ఞానకాగ్ధమై సితాపురమున విద్యానంద పుస్తక భాండాగార
 సాదములు మహారాజ శ్రీ చెలికాని వెంకట ధర్మారావు బా
 దిష్టగుగారి యాజమాన్యమున యీనెల 20 వ తారీఖునండి, 24వ
 తారీఖునకు, నదరు పోటీపరీక్షలు జయప్రదముగా నిర్వహిం
 పబడినవి. మూడు 12 టీములవారు ఆంధ్రదేశమున వివిధ
 భాగములనుండి వచ్చియుండిరి. ఈతరుణమున విద్యార్థులకు పరీ
 క్షదినములగుటచే చాలటిములవారు ఆపుచేసి, తరుణము మార్గ
 వలసినదని వివిధప్రదేశములనుండి జాబులు వచ్చినవి. ముందుగ నె
 వీర్పాటులు గావించబడుటచే ఆటలుచేయుటకు వీలిచ్చినవారు.
 ఈయంటలు శ్రీ సితాపురము మహారాజావారి హైస్కూలు
 ఆనరణములో జరిపిరిపబడిరి. నిల్వబడిన రాజమహేంద్రవర
 ము టి. రామలింగస్వామిగారి బీమున, శ్రీ రామచంద్రపురము
 రాజావారిబీమున (కాశీబ్రహ్మ) బహుశైవుల్యముతోను,
 చురకుదనముతోడను ఆదీ ప్రేక్షకులకు నానందము గలుగజేసి
 రి. చివరకు శ్రీ రాజావాణియే జయముపొందినది. రెండవకత్తు
 లోనాడిన రామలింగస్వామిగారి ఆట మిగల ప్రశంసార్హమై
 నది. విజయముగాంచినవానికి ఐదు వెండిపతకములను, మూ
 య రెండువందల రూపాయలు విలువల వెండిగిన్నెయను బహు
 మానముగా నీయబడినవి. మహారాజశ్రీ దామెర సీతారామ
 స్వామిగారు, మహారాజశ్రీ రావు వెంకట నరసింహారావు గా
 రున్ను, జయముగాంచిన టీముగారి బాగుగా నాడినవానికి రెం
 డు బంగారు పతకములను బహుమానముగా నిచ్చిరి. వెండిగి
 న్నెపై పులముచేసిన రాజమండి ప్రసాదానికి, మహారాజశ్రీ

అదృశ్యకథా గుంఫితము! అమూల్యగ్రామగురము!! శత్రువ నీతిబాధము!!!

మరియు

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావుగారు రచించిన

నవీన నాటక రాజము

ఇది శృంగార హాస్యరస భరితమైనది. దీనిలోని కథానాయకుడు డక్టరంట్ కాంతాలొలుడు, కథానాయిక యశ్వంతి. తమ స్వభావ సంపన్నులునునది. వేడుక చెలికాడు చమత్కార వచనానిపుణుడు. రాణిదాని సహనూయానిని. దాని ప్రేమజ్యము నాటకము చదివి గ్రహింపదగినదే కాని వ్రాయ నలవికాదు. వేడుక చెలికాని మాటలు కడుపు చెక్కులగునటులు నవ్వించును. అనేక కాంతాలొలుడును రాజు కథా సంవిధాన కాలము ననుసరించి తుద కేకపత్నీ ప్రతిదీక్షా తత్కరుడగుట. రాణి సన్యాసినియగును. ఒక పత్రమును జరుపువారు భీరతి వాక్యమువరకు జరుగకుండ నుండ లేరు. కొలది పత్రులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. త్వరపడుడు. వెల 0—12—0.

పలయువారు:—సానుగంపి రాజారావు, పితావుని గోదావరిజిల్లా అసిస్టెంట్ మాజిస్ట్రేట్.

“జి. రి. పి. లి” నీ మలేరియాకు వాడుటవలన

ప్రపంచమందున్న మతేరిమాగల జిల్లాలయందు అంతటను అమాఘమైన గణ మిచ్చుచున్నదను పేరు వానికి ఈ యావధముయొక్క నివారణకత్తెని గుఱించి వైద్యనిపుణులే అంగీకరించి యున్నారు. క్రైస్తవాతిత్థాల్లంతకాంచివేయును. అట్టి జాగాలలో “ఇనసాఫెలి”ని వాడి పూర్తిగా గుణముకలిగినట్లు రుజువులయ్యును ఇది సిద్ధావధమని ప్రసిద్ధిచెందినది.

చిద్దలకు ద్రవరూపముగానన్న "ఇసుబాఫెలి"ను వాడవలెను.

(1521)

ఇ. డి. యా, బర్నా, సింగ్ నుకు సాతీవజంట్లు,

Gorio Ltd.

Post Box 159,

Fort, Bombay

1925

అక్షర వారి

1925

అఫ్ఘన్ కాశ్మీరింగర్ ౧-కి వెల 0-6-0   డయర్ ౧-కి వెల 0-6-0
 ఖారసామి కంపెని 5కి పెరియన్స్ మొదటివిది, మిన్ టు పోస్టు, మదరాసు

Now Ready for Sale : 1924-25 Edition
Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of various Businessmen Exporters & Importers, Firms, Factories, Merchants Manufacturers Mills and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon

Price Rs. 10 per copy. V. P. Chatterjee Re. 1 extra AS FEW TESTIMONIAL

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of a person interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras

It is a well got up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and his institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay

The Business Directory has an attractive got up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, real estate, consumer tables, Indian Customs duties and tariff valuations together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China), Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trade in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమూల్యమైన మౌక్తికము మొదటిరకం కస్తూరి, మందపపువ్వు, కచ్చకమ్మరము, అతిగుణవంతములైన కస్తూరికాయలను చేర్చి కాయలచేయబడినది. అక్షయకరమగు ఏకస్తుత్యాని యందులో చేరబడినది. కసివిద్య, బాల్యము, బాలికలు, యశస్సులు కరుణలు, మనశిజార ప్రతిమొక్కర దీనిని సాధారణజాతిగల బిడ్డలకిని ఆనందానందముతో వాడగలగది. బిడ్డలకు, బాలికలకు ఇది సంపదహరి. వేసకుంటే బుద్ధులు అగుచున్నది. 250-300 గ్రాముల గల బుడ్డి 1 కి 0.40, 5 బుడ్డులు 1.40 బొమ్మలున్నవారు ఈ దిగుత తయారైన కస్తూరి మాత్రము అది ఏయే వ్యాధికి నుమిచ్చునట్లు తెలుపబడినది అందుకు యోచిత సంరక్షణనులేదు కచ్చక వాడి మాదుడు.

కస్తూరి మాత్రము:—రక్తవృద్ధిని, బుద్ధివృద్ధిని, భావకక్తిని పెంచుచును, బుడ్డి 1 కి 0.40.

బాలసుఖోదయ:—శిశువులకు బలమిచ్చు దివ్యమయ. తిరుగానుండును. గుణ మర్హతము 0.12-0

భావనవీరిక రసాయనము:—శిశువులకు సుఖము, శాంతి, ఆనందమును కల్పించును. రు 1.00

వాతగజకేసరి లేహ్యము:—శిశువాకు అతిమందగించును మలబద్ధము నొనరును. రు. 1.00

ఈ మాత్రముల నుమిచ్చు ఒకసారి కొనినవారికి రు. 1.00 మాత్రము ఒకసారి మాత్రము కొనిన వీరికి ఎన్నడును మాత్రము కొనినవారికి రు. 1.00

కస్తూరి మాత్రము:—సాధారణమైనది, వైద్యకాలాధికారి, ప్రభావ వైద్యులు,

శ్రీ సీతానాథమూర్తి, మద్రాసు.

నామగుభాషల నిఘంటువు

ఇందు మూడు [5000] అయిదువేల తెలుగు మాటలు

కావ్యాదిగా వ్రాసిన వానికెదురుగా హిందూస్తానీ, ఇంగ్లీషు, అరబిక్, పర్షియన్, తమిళము, కన్నడము, మలయాళము, మొదలగు భాషలను పోల్చి వ్రాసినది. ఇదివఱకు నిఘంటువులు వెలువడినవి ఇవిచేటికి గురిసామాను ముక్కలకంటే పైభాషలు గురిగాని శక్తి. ఇందు 8 వేల మాటలు మేము 800 మాటలు ముద్రాపకములు చేసినవి నిరూపించుకొనెదము.

లుబధ రావ

అను వెళ్ళినవావాసము (మృత్యువు)

(ఇది తెలుగుమాత్రము జరిగినది) ఒక అర్హుడైనంత తాత్పర్యమున నమిత్రులనుగూడఁ బ్రేరేపించు నాతనికుమారుడు వేళ్ళతో ఒకడై తద్విత్తవంతయు వేళ్ళకర్పించి మరణము నుచే నెఱఁగొట్టుటకు యడవుల పొరైపోవుటయు, మిక్కిలి చక్కగా వ్రాముబాసది లుబధరావము, వేళ్ళకర్పనము జరుపునో నవ్యపుట్టుక మానదు ఇందలి నీతి శృంగారపద్యములు చదివి తీరవలయును వెల 4 అణాలు

చిరునామా దాసరి లక్ష్మణస్వామి.

పిఠాపురం, గోదావరిజిల్లా

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రు. 2-8.0 వైన తెలుపబడినది పెద్దతెలుగులది 1 కి ధర రు. 3 0-0 స్కాక్ దీపము (తెల్లని, ఎఱ్ఱని, ఆకుపచ్చ తెలుగులది) 1 కి ధర రు. 2-8.0 వైకో దీపము 1 కి ధర రు. 5-0-0 చెర్మింద్ర 1 కి ధర రు. 5-0-0 ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రు. 0-12-0, బల్బు 1 కి ధర రు. 0-6-0 ఆటోమాటిక్ సిగరెట్ ధర 1 కి రు. 2 0-0. సాదా సిగరెట్ 1 కి ధర రు. 0-12-0.

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల తపాలపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి సుగంధమైన సువాసనగలది వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవైనను చేరుటలేదు ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. ఎండును రు. నీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును యితరవిధములను వ్రాస్తే క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆతంకనిగ్రహ పార్శ్వసి,
25, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వృద్ధాప్యము

నీరసముచేగాని మతియే కారణముచేగాని, కాళ్ళు వెన్నెముక మొదలగు అంగములు లాసుచున్నను, హాకుచున్నను మంత్రించినట్లు నివారించి, ఎల్లనరములకు శక్తినిచ్చును జీర్ణించిన సుఖవ్యాధుల భయమును తొలగించును ఇదియొక గొప్పగాము

నల్లమందు

వృద్ధాప్యము — ఏభాగచేసిన, ఎన్నిసంవత్సరముల నండి, ఎంతమోతాదుగా నల్లమందు నుపయోగించుచున్న, 15 దినములలో నల్లమందుపైకల కోర్కెనే నాశనమచేసి గొప్ప ఆదాయమును గలిగించును. ఎల్లప్పుడు వాడనవలయుండుది. ఒకబుడ్డితో పూర్ణగుణము 1 బొమ్మ రు. 1 కి 5-0-0. అమృతాశ్రమము, 1 ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో సహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

ప్రెండ్లు అండ్ కో, బెజవాడ.

క్రొత్త స్థలమునకు మార్చబడినది.

అన్ని రకముల వస్తువులు సరకమైన ధరలకు విక్రయించబడును.

చైనా బజారులనున్న

దాదా కంవెనీకి

మీరు పోనవచ్చును

సుప్రసిద్ధమైన

చందనాది వాసన తైలమును

కొనుటకు మరువకుడు.

లనొప్పి, కంటుకలు డోసిపోవుట అనవలయు

మండు గుణమిచ్చునట్లు ప్రసిద్ధిచెందినది.

మంచి సువాసనగలిగి, చల్లదనమును, విశ్రామము నిచ్చును.

గాయములు, విడువని వుండు మొదలగునవి తప్పక నయమును.

చెన్నపురి 19, హరిసు రోడ్డులోనుండు

ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మాసి లిమిటెడ్

మేనేజింగు డైరెక్టరు

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. బి. అందు సి. ఎమ్. గారి నిపుణతగల విచారణక్రింది

ప్రాక్ వచ్చిమ బేషధ పద్ధతులందు ఆరి తెరిచిట్టి నిపుణులచే తయారుచేయబడినది

చిన్న బుడ్డి 1 - ధర 1-0-0

పెద్ద బుడ్డి 1 - ధర 7-0-0